

41198
BISERICA ORTHODOXA ROMANA.

DESBATERILE
S-LUI SINOD

DIN SESIUNEA DE TOAMNĂ

ANUL 1889.

Revistă Periodică Eclesiastică.

ANUL AL XIII-lea, No. 10.

IANUARIE.

BUCUREȘTI.

Tipografia Cărilor Bisericești

34, Str. Principatele-Unite, 34.

1890.

SANTUL SINOD

AL SÂNTEI

BISERICI AUTOCEFALE ORTOTOXE ROMANE.

Sântul Sinod al S-tei Biserici Autocefale Orthodoxe Române.

Desbaterile Sântului Sinod.

Ședința din 5 Noembrie 1889.

Proces-Verbal.

Sesiunea de Tómnă a S-tului Sinod s'a deschis cu solemnitatea obícniuită, facându-se un Te-Deum în Biserica Catedrală a S-tei Mitropolii de către I. P. S. Mitropolit Primat, la care a asistat P. P. S. S. membri ai S-tului Sinod aflați în Capitală și D. Secretar General al Ministerului Cultelor și Instrucțiunei Publice.

La orele 11 a. m. s'a făcut sântirea apei de către P. S. Innocentie Ploesténu în sala de Ședința a S-tului Sinod, după care D. Ministru de Externe, în locul D-lui Ministru al Cultelor, citește Mesagiul Regal cu No. 3006 pentru deschiderea sesiunei de Tómnă a S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. P. S. S. Parinți: Eu declar deschisă sesiunea de Tómnă a S-tului Sinod.

P. S. Secretar Gerasim Piteștenu, face apelul nominal la care răspund prezenți 10 P. P. S. S. membri, fiind șése absenți.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. P. S. S., Suntem prezenți numai 10, iar absenți 6. Prin urmare nefind în numărul cerut de Regulament, nu putem lucra.

Amân dar Ședința pe mâne, Luni, ora unu p. m. când cred că ne vom putea complecta.

Ședința se ridică și se anunța cea viitoare pentru 6 Noembrie.

† Președinte, Iosif Mitropolit Primat

† Secretar, *Gerasim Piteștenu.*

Ședința din 6 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la ora unu p. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat.

Se face apelul nominal, și răspund prezenți 12 P. P. S. S. membri, fiind 4 absenți.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. P. S. S-lor, suntem în număr și prin urmare declar ședința deschisă. Eū cred că trebuie să procedam mai întâi la citirea sumarului ultimei ședințe al sesiunei trecute.

P. S. Secretar Gerasim Piteștenu citește sumarul ultimei ședințe a sesiunei de Prima-véră a S-tului Sinod și se aproba.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum ca să putem lucra, trebuie sa procedam mai întâi la constituirea biuroului.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Avem tótă încrederea în secretarii cari au fost în sesiunea trecută, și prin urmare eū așa crede că ar fi bine sa'ı rugam ca sa primescă din nou această însărcinare.

P. S. Arh. Ieremia Galațenu: P. S. Dositei care a fost ca secretar în anul trecut, m'a autorizat acum când am venit de la Iași, să rog pe St. Sinod sa'ı desărcineze de acesta onóre și să pună pe un altul în locul P. S. Sale, căci are să întârzie cu venirea sa, și chiar după ce va veni, este silit sa se înapoieze având ore-care trebuințe la biserica St. Spiridon.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S. Arhiereu Dositei n-a anunțat când are sa vină. Noi însa trebuie să luăm act de declarațiunea făcută de P. S. Ieremia și sa admitem dorința P. S. Dositei de a rămânea descarcat din sarcina de secretar. Prin urmare, vă rog, să bine-voiți a propune persoanele care sa fie alese ca secretari ai biuroului.

P. S. Arhiereu Valerian Râmnicénu: Eă ași propune ca în locul P. S. Dositei sa alegem pe P. S. Calistrat Bêrladénu.

P. S. Arhiereu Calistrat Bêrladénu: Și eă propun pre P. S. Episcop al Dunareî de-jos.

P. S. Episcop al Dunareî de-jos: I. P. Sântite, votam numai pentru un secretar, sau pentru amândoi?

I. P. S. Mitropolit Primat: Votăm pentru amândoi secretarii.

—Se procede la alegerea secretarilor prin vot secret, și se aleg cu majoritate de voturi P. P. S. S. Arhierei Calistrat Bêrladénu și Gerasim Piteștenu.

P. S. Arhiereu Calistrat Bêrladénu: I. P. Sântite, și P.P. S.S. Mulțumesc cu recunoștința de acésta onóre, ce mi se face ca să fiu ales ca secretar, dar ași ruga pe St. Sinod ca să tolereze micile lacune ce s'ar găsi în lucrările biuroului, nu însă neesactități. Acésta am dorit să ăic.

I. P. S. Mitropolit Primat: Bine-voiți P. Sântite, a vă lua locul de secretar.

—P. S. Calistrat ocupă fotoliul de secretar la biuroă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum procedem la alegerea Comisiunei de petițiuni.

P. S. Episcop al Dunareî de-jos: Eă cred că Comisiunea de acum un an, ar putea sa continue și anul acesta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind-că am procedat prin alegere pentru secretari, putem face acésta și pentru Comisiune.

P. S. Episcop al Dunareî de-jos: Prin alegere am putea să complectăm numai locul vacant din Comisiune.

P. S. Episcop al Argeșului: Cum am procedat pentru secretari, tot ast-fel să procedem și pentru Comisiune.

—Se procede la alegerea Comisiunei prin vot secret, și întrunesc:

P. S. Dionisie Craiovénu 11 voturi.

„ „ Valerian Râmnicénu 10 „

” ” Iónichie Bacaónu 8 voturi

” ” Innocentie Ploeștenu 7 ”

I. P. S. Mitropolit Primat: Majoritatea regulamentară a întrunit'o toți; dar fiind-că între P. S. S. Ionichie Bacaónul și Innocentie Ploeștenu este balotaj, urmază sa procedam la o nouă alegere, ca dintre acești doi să se alégă unul, sau sa facem alegerea prin tragere la sorți.

P. S. Arhiereu Innocentie Ploeștenu: Eü, vë rog sa se aléga P. S. Iónichie.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Conform usului de până acum, când este balotaj, se procede la o nouë votare, și daca și la a doua votare se întâmplă tot balotaj, atunci se trage la sorți.

I. P. S. Mitropolit Primat: Tot acésta am đis și eü. Prin urmare se va face votarea numai între P. S. Innocentie și P. S. Iónichie și în urmă dacă se va întâmpla tot așa, vom trage la sorți.

—Se procede la a doua alegere, la care P. S. Innocentie Ploeștenu este ales cu 8 voturi.

I. P. S. Mitropolit Primat: Decï P. S. Sa, va face parte din Comisiune împreună cu P. S. S. Arhierei: Valerian Rômnicenu și Dionisie Craioveanu. Acum se va da citire Procesului Verbal al ședinței de erï.

—P. S. Secretar Gerasim Piteștenu citește procesul verbal, care punându-se la vot se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Avem pe biurou mai multe comunicări, carora P. S. Secretar le va da citire.

—P. S. Secretar Gerasim Piteștenu, citește telegrama I. P. S. Mitropolit al Moldovei, prin care arată că va veni să ia parte la lucrările S-tului Sinod pe Vineri 10 Noembrie.

I. P. S. Mitropolit Primat: Se ia act de telegrama I. P. S. Mitropolit al Moldovei, și se va trece în procesele verbale absențele motivate ca fiind în concediu.

—Se comunica de la biuroü telegrama P. S. Episcop al Romanului, prin care arata că nefiind pe deplin însă-nătoșat nu pôte lua parte la lucrările St. Sinod.

—St. Sinod ia act.

—Se comunică telegrama P. S. Episcop al Hușilor, prin care arată ca fiind ocupat cu reparațiile Bisericeï Catedrale, nu pôte lua parte la lucrările St. Sinod, și rógă a i se acorda un concediu de 9 đile.

—St. Sinod aprobă.

—Se comunica petițiunea P. S. Dionisie Craiovénu prin care cere concediu pentru ziua de 5 Noembre.

—St. Sinod aprobă.

—Se comunică de la biuroū 2 Referate ale D-lui Director al Cancelariei S-tului Sinod, cu apelurile preoților Nicolae Constantinescu din Comuna Olănești, Județul Vâlcea și Ión Ghițulescu din Comuna Urlueni, Județul Teleorman.

—Se trimit la Comisiunea de petițiuni.

—Idem 5 adrese ale S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei relative la călugări, și se trimit la Comisiunea de petițiuni.

—Idem 2 adrese ale Episcopiei Râmnicului relative la călugări, și se trimit la Comisiunea de petițiuni.

—Idem 3 adrese ale Episcopiei Argeșului relative la călugări, și se trimit la Comisiunea de petițiuni.

—Se comunică și se citește adresa Episcopiei Râmnicului No... prin care face din nou cunoscut ca cântareții sunt impuși la prestație.

—Se trimite la Comisiunea de petițiuni.

—Idem petițiunea D-lui Badescu, pe lângă care înainteză pentru revizuire un Manual de Istoria Vechiului și Noului Testament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Este vorba de cărțile didactice de învățământ religios, pe cari autorii lor le înainteză S-tului Sinod. S-tul Sinod, știți, a regulat 2 Comisiuni, una la București și alta la Iași, dar după un timp de 10 ani, s'a constatat că aceste Comisiuni n'au dat nici un rezultat practic. Și pe cât 'mi aminte încă din anul trecut cu ocazia unci asemenea cărți, s'a ridicat incidentul în S-tul Sinod, și pe cât știu, chiar eu am arătat inconvenientele ce urmază de la întârzierea ce acele 2 Comisiuni aduc cărților. Eu am propus atunci ca să se desemneze un membru din S-tul Sinod în care veți avea încredere, pentru a cerceta acea carte și a nu se mai trimite la Comisiunile ad-hoc. S-tul Sinod a admis părerea mea și a și ales o Comisiune compusă din 2 membri ai S-tului Sinod, dar această Comisiune nu ș'a depus raportul pe biuroū. Eu dar, vă rog să decideți ca ori-ce lucrare de asemenea natură va veni la biuroū, adică ori-ce carte didactică religioasă s'o amânăm până ce Comisiunea constituita de S-tul Sinod va veni cu raportul și atunci vom decide.

P. S. Arhiereu Valerian Râmnicénu: Eu ași crede că ar

fi mai practic că, când vin asemenea cărți să se recomande Comisiunei, și Comisiunea când va avea timp 'și va prezenta lucrarea. De aceea să se mai întârzieze, pentru ca este deja o Comisiune instituită.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu este instituită permanentă ci a fost pentru ocaziune. De aceea am ținut ca să așteptăm, până va veni acea Comisiune cu raportul său.

P. S. Episcop al Argeșului: Voiți să cer o deslușire, și acésta cred că mi-o poate da mai bine D. Director al Cancelariei. Din cine se compune acea Comisiune?

I. P. S. Mitropolit Primat: Comisiunea se compune din P. P. S. S. Innocenție Ploestenu și Gerasim Piteștenu.

P. S. Episcop al Argeșului: Acum 'mi aduc și eu aminte, dar așa întreba: De ce acele cărți care li s'au trimis nu s'au revizuit până acum? Eu cred dar, că ar fi bine să se întârzieze revizuirea acestor manuale până va veni Comisiunea cu raportul său. Pentru acest motiv mă unesc cu opiniunea P. S. Valerian, ca aceste cărți să se trimită tot la acea Comisiune, și în urmă Comisiunea va veni cu lucrarea sa.

P. S. Episcop al Dunăreț-de-Jos: N'am nimic de ținut despre persoanele care compun Comisiunea, dar mă tem de un lucru, că acésta Comisiune este ocupată cu mai multe lucrări. Știți, că Prea S. S. membri ai Comisiunei sunt membri redactori și la Jurnalul S-tului Sinod și, după cum vă aduceți aminte i-am însărcinat și cu revizuirea cărților ritualului; acum S-tul Sinod voește a mai da acestei Comisiuni și sarcina de a revizui și cărțile acestea. Eu mă tem, că, trimițând aceste cărți tot la Comisiunea în cestie, să nu se întârzieze lucrările cele mai însemnate ale S-tului Sinod. Rog pe membri din Comisiune să nu se supere dacă voi căuta să'i descarc de noi sarcine. Dorind a expedia cât se poate de urgent toate lucrările și a înlesni ast-fel pe petiționar, așa ruga pe S-tul Sinod ca să delege ori-care alți membri din sinul său care să se ocupe cu revizuirea acestor cărți, precum și cu ori-care altele care vin în fie care ținut; cu modul acesta eu cred că, vom înlesni și pe Comisiune și pe Autorii acestor cărți și vom pune pe S-tul Sinod în pozițiune a nu întârzia deciziunile sale.

P. S. Arhiepiscopul Gerasim Piteștenu: Mulțumesc P. S. Episcop al Dunăreț-de-Jos că a anticipat tocmai ceea ce voiam să țin eu. În cea din urmă ședința a sesiunei trecute

am fost ales cu P. S. Innocentie Ploeștenu pentru a cerceta 5 manuale, între care 3 sunt manuscrite destul de voluminoase, așa că trebuie să vedem nu numai rapoartele Comisiunilor care le-au cercetat ci și acele cărți; trebuie să le citim și să facem observațiile noastre, și dacă ni s'ar da și alte cărți, ar trebui să sufere întârziere. Manualele fiind studiate vom depune în curând raportul. De aceea mă unesc cu cele date de P. S. Episcop al Dunării de Jos, ca să se rînduască o alta Comisiune pentru aceste cărți.

P. S. Episcop al Argeșului: Dacă am fost de părerea emisă de P. S. Valerian Râmnicenu, cauza este acesta, că: întârziindu-se prea mult, cu revizuirea cărților, 'mă este frică că autorii lor să nu le tipărească mai înainte de a fi autorizați de S-tul Sinod, după cum s'a întâmplat și cu altele care sunt ca o derisiune și ca o insultă pentru Biserica noastră. Vă rog dar, să se trimită chiar acum tot la aceeași Comisiune spre cercetare. A trecut 6 luni de când s'a numit această Comisiune, a avut destul timp, și acum să așteptăm să mai treacă încă 6 luni? Cred că nu este bine. Când vine o lucrare, o cerere pe birou, S-tul Sinod este dator să o trimită la Comisiunea specială. Acesta este și drept și conform cu regulamentul.

P. S. Arhiepiscop Valerian Râmnicenu: În adevăr și eu văd prea bine că Comisiunea aleasă din S-tul Sinod pentru cercetarea cărților didactice, este prea împovărată, căci pe lângă cărțile bisericesti care sunt date spre revizuire de S-tul Sinod, membrii ei mai sunt și la jurnalul Biserica Ortodoxă. Așa dar ca să ușurăm pe acesta Comisiune, aș fi de părere ca pe lângă cei 3 membri să se mai aleagă încă unul pentru a fi 4, și atunci să împartă lucrările pentru a se ușura.

P. S. Episcop al Dunării de Jos: Sunt în contra propunerii P. S. Valerian pentru cuvântul, că ori-cât de mare ar fi numărul membrilor Comisiunii, ea, Comisiunea, nu poate să-și împartă lucrările, ca să lucreze fie-care membru câte ceva. Membrii Comisiunii trebuie să lucreze cu toții în corpore, și numai atunci ea lucrează conform regulamentului și așteptărilor S-tului Sinod. Numai ast-fel S-tul Sinod va putea aprecia după cum se cade o lucrare. Altmintre nu înțeleg pentru ce am alege al 4-lea membru, dacă fie-care ar putea lucra separat.

Prin urmare mă înscriu în contra acestei propuneri și

vă rog să alegem o Comisiune independentă de ceea-laltă, și cred că cu chipul acesta dăm fie-cărui membru o ocupațiune pe timpul vacanței.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Dunării de-jos, adică ca să se aleagă din nou o Comisiune pentru manuscriptele care le avem deja pe biuroș.

Pe cât am înțeles dorința P. S. Sale este ca ori de câte ori vor veni lucrări de felul acesta pe biuroș, S-tul Sinod să aleagă o anume Comisiune specială. Prin urmare mă unesc și eu cu dorința exprimată de P. S. Sa care este și a mea, ca Comisiunea să termine în timpul vacanței revederea unor asemenea cărți.

P. S. Episcop al Argeșului: Atunci cum rămâne cu Comisiunea aleasă?

I. P. S. Mitropolit Primat: Acesta se ocupă cu lucrările care le are; fiind-că unii din membrii Comisiunii declară ca sunt împovorați și nu pot lucra și altele.

P. S. Arhiepiscopul Ploestelui: Eu sunt anume însărcinat cu corectarea Penticostarului din care mai am de corectat încă 5 coli. Prin urmare în timpul acesta nu ne putem ocupa și de alte lucrări.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun dar la vot propunerea P. S. Episcop al Dunării de-jos ca să se aleagă o nouă Comisiune.

—S-tul Sinod aprobă.

—Se procedează la alegerea Comisiunii prin vot secret și se alege P. P. S. S. Episcopii: al Râmnicului și Dunării de-jos.

—Se comunică de la biuroș petițiunea preotului Simion Popescu, profesor la Facultatea de Teologie din București, în alăturare cu un Catechism pentru a se cerceta, și se trimite la Comisiunea aleasă în această ședință.

—Idem petițiunea Economului G. Ionescu de la Biserica Zlătari, prin care roga pe S-tul Sinod să lua din nou în cercetare cărțile de muzică depuse de Cucernicia sa pe biuroșul S-tului Sinod încă de mai mulți ani, și care au fost revedute deja de o Comisiune rînduită de S-tul Sinod.

P. S. Episcop al Râmnicului: Mie mi se pare că petițiunea, ce ni se comunică, este o petițiune în adevăr strănie. Eu mă mir cum cere petiționarul, ca să se trimită pentru a doua oră la aceeași Comisiune musicală,

la care ea a mai fost. Acésta trece peste competenţa unui petiţionar şi eu aş dori sa ştiu de o cam data care, este opiniunea Comisiunei ce a cercetat operele petiţionarului, de aceia rog pe biurou ca înainte de a ne pronunţa asupra acestei cesiuni sa ne comunice întât rezultatul Comisiunei la care a fost trimisa acéstă carte musicala.

P. S. Arhiereu Gerasim Piteşténu : Acea Comisiune a cercetat lucrarea şi-a şi înaintat'o cu un raport care se va citi acum.

I P. S. Mitropolit Primat : La întrebarea facuta de P. S. Episcop al Rômnicului răspund cum stă lucrul.

Lucrul sta ast-fel : Autorul a prezentat lucrarea sa St. Sinod. St. Sinod a rînduit'o la doué persóne competente în musica şi anume la d-nii Podolénu şi Stefan Popescu. Acea Comisiune s'a pronunţat asupra lucrării ast-fel : Unul din d-lor şi anume d. Podolénu s'a rostit în favórea lucrării, iar cel-alt d. Popescu în defavóre, ñicénd ca de şi se póte scri musica orientala pe note liniare, dar nu póte exprima nici o data ceea-ce musica orientală exprima.

Raportul acelei Comisiuni s'a depus la biuroû, şi St. Sinod în urma unei discuţiuni a admis propunerea făcută de P. P. S. S. Episcopî : al Argeşului, Huşilor şi Dunarei de-jos, care este în urmatórea cuprindere :

„Sub-semnaþit propunem ca I P. S. Mitropolit Primat „preşedinte al St. Sinod sa intervina către Onor. Minister al Cultelor, spre a consimþi sa prevada în budgetul „anului viitor o sumă satisfacétóre pentru înfiinţarea u- „nei Comisiuni, pentru cercetarea opurilor de cântari bi- „sericeşti şi pentru câte o şcolă de musicie de fie-care „Eparhie“.

Acéstă propunere s'a comunicat Ministerului încă de atunci. Acesta este rezultatul.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos : Rog pe I. P. S. Preşedinte să bine-voiasca a ne comunica, dacá Onor. Guvern a răspuns la acéstă dorinþă a S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat : N'a răspuns.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos : Acum când am auðit cu toþii răspunsul I. P. S. nostru Preşedinte, eû gândesc cá a mai starui într'insa ar fi să amânám resolvirea cere-rei petiţionarului la calendele grece, la un timp nehotârfit. Prin urmare mijlocirea către Minister dându-ne un rezultat

nefolositor, eu gândesc că St. Sinod ar fi bine să ia o alta decisiune, adică să revadă din nou lucrarea așa după cum cere și suplicantul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă rog, să-mi permiteți o mica observare. Nu putem intra în discuțiune. Regulat este ca această hârtie să meargă din nou la Comisiunea de petițiuni, Comisiunea își va da părerea și atunci vom discuta.

—St. Sinod aproba trimiterea petițiunei la Comisiune.

—Se comunică raportul Comisiunei aleasă pentru lucrarea Arhieraticonului.

I. P. S. Mitropolit Primat: V'asă ruga, dacă credeți de cuviința, să se mai amâne discuțiunea asupra acestui raport până când vor veni și P. P. S. membri cari lipsesc.

P. S. Episcop al Dunării de Jos: N'asă avea nimic de zis în contra acestei propunerii, dar mă gândesc pe de o parte la congediurile ce s'au acordat că sunt de câte 7, 8 și 10 zile, și pe de alta parte 'mi aduc aminte că în sesiunea trecută S-tul Sinod a fost avisat de D. Ministru al Cultelor ca să reducă, să scurteze ședințele sale, din cauza că n'are fonduri de unde să plătescă diurnele membrilor, dacă sesiunea se prelungește. Nu știm câte zile va ține această sesiune, dar 'mi e téma că se va închide în curând—cel puțin ast-fel am aflat în mod oficios. Dar această e altă sesiune; e bine în trecut însă ca Sântul Sinod să aibă în vedere și aceste lipsuri și să profite de cele dintăiu zile când suntem complecți ca să grabim lucrările noastre, căci mai târziu—după 10 zile—cine ne garantează că S-tul Sinod va mai fi deschis? Prin urmare eu v'asă ruga, ca astă-zi măcar, să se citească raportul Comisiunei pentru traducerea Arhieraticonului, rămânând ca să se discute, Joi, Vineri, Sâmbată, sau când veți bine-voi. Nu înțeleg însă să amânăm această sesiune pentru motivul ca să vina cutare sau cutare P. S. membru, căci dacă s'ar admite norma ca să așteptăm ca toți membrii S-tului Sinod să fie de față, apoi nu știu ce am mai putea lucra. Legea Organică a s-tei noastre Biserici art. 9 este pozitivă. S-tul Sinod ține ședințele seale cu un număr de 12 membri. Prin urmare S-tul Sinod fiind în număr, nu ved pentru ce am mai amâna sesiunea. Vă rog dar, să grabim cu lucrările noastre, căci nu știm cât vom ține Sinodul sesiunea această.

P. S. Episcop al Argeșului: Cuvintele P. S. Episcop al

Dunărei de-jos mi-a dat ocașiunea ca să ridic cestiunea convocării S-tului Sinod. Tóte Corpurile Legiuitoře, cu scop de a folosi țera, au o lege și din ea nu ese; așa sunt Corpurile Legiuitoře: Senatul, Camera, așa e Corpul Academic, și așa e și S-tul Sinod. Mi se pare ca în Legea Organica a S-tului Sinod se prevede ca convocarea sa se facă in timp de primă-vara și tómnă și anume; în lunele Maiu și Octombře. Acum însé de la un timp încóce, cu parere de rēn vėd, cā S-tul Sinod nu se mai ține strict de legea precisa care e în vigóre, și se convócă tocmai la finele sați la începutul lunei de iarna cum ne gasim astă-đi in Noembře. Vėd ca la biurou sunt mai multe lucrari.

Ei bine! Vine o lucrare ca acea cu care s'a ocupat Comisiunea mai tótă vara, și acum se đice ca sa se mai aștepte. Pentru ce? Eu dar ași fi de parerea P. S. Episcop al Dunărei de-jos ca să nu se aștepte; de aceea đic, am luat cuvēntul și mi-am permis să ridic și cestiunea deschiderii Sinodului, pentru care vė rog sa mă ertați I. P. Sântite.....

I. P. S. Mitropolit Primat: Dar de ce sa te ert?...

P. S. Episcop al Argeșului: Acum la 15 Noembře se deschid Corpurile Legiuitoře. Putem noi sa venim și la Sinod și sa mergem și la Senat sa lucrăm? Avem timpul necesar? Cred ca nu. Noi nu suntem ca alți particulari fără datorii catre Biserica și Țara. Noi suntem Episcopi, Arhieri, suntem đilnic încunjurați de nevoile sufletești ale creștinilor, și alte multe de care nu putem scapa până la 10 sați 11 ore. Putem dar noi veni și la Sinod și la Senat fără precipitare? Putem lucra în liniște? Nu. De aceea, eu rog pe S-tul Sinod și în special pe I. P. S. Mitropolit Președinte, ca pe viitor să ne conformam cu Legea Organica a Bisericei în ceea ce privește convocarea Sinodului.

Este o propunere făcută de mine încă din sesiunea trecuta, pe basa Legii Organice a constituirii S-tului Sinod, prin care ceream ca pe viitor convocarea S-tului Sinod să se facă pentru primă-vară la 1 Mai, iar tómnă la 15 Octombrie, care însé nici nu s'a primit nici nu s'a respins, ci a rămas nepusă în discuție, și din acéstă causă étă ce incidente și inconveniente se întâmplă: Cereri de amânare a lucrărilor noastre pentru motiv că lipsesc unii din membri; dar cu chipul acesta timpul trece, deschiderea Corpurilor Legiuitoře se apropie și atunci chiar daca am fi cu

toți prezenți, nu putem lucra liniștiți. De aceea, eu cred că este bine să se citească chiar acum raporturile Comisiunilor alese pentru anume lucrări din sesiunea trecută, mai cu seamă ca Sinodul este complet.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sa'mi dați voe să vorbească și eu. Cuvântarea P. S. Episcop al Argeșului se desparte în 2 părți: partea întâi, e o acuzațiune că se convoca Sinodul prea târziu, iar partea a doua e intim legată cu părerea P. S. Episcop al Dunării de-jos, adică de a nu se temporisa ori-ce lucrare ce vine pe birou, ca pôte nu avem în urma destul timp pentru a ne ocupa de dânsa.

Legea pentru constituirea S-tului Sinod ȳice la art. 13 că, S-tul Sinod se va aduna de două ori pe an, prima-vara și toamna conform prescripțiunilor canonului 37 apostolic, fără ca legea sa precizează luna. De la înființarea acestui St. Corp nici-odata nu s'a pazit regulat ca sa fie convocat în o ȳi anume fixată, ci după împrejurari. În anul trecut, dacă nu mă înșel, P. S. Episcop al Argeșului a făcut o propunere ca S-tul Sinod să fie convocat la 1 Noembrie și 1 Mai.

P. S. Episcop al Argeșului: La 15 Mai și 15 Octombrie.

I. P. S. Mitropolit Primat: De și aceea moțiune nu s'a votat de S-tul Sinod, dar am putut constata atunci ca mai toți P.P. S.S. membrii erau de acord. Eu și anul trecut, și asta-prima-vêra și acum, am cerut deschiderea cu o luna de ȳile înainte, dar eu nu pot să execut. Am rugat pe D. Ministru sa faca convocarea pentru 1 Noembrie, ca sa avem timp să lucrăm până la 15, dar n'am putut obține pentru ca au fost pôte alte lucrări mai însemnate.

Acêsta am avut de ȳis ca sa me apar ca nu s'a convocat Sinodul regulat.

Pentru partea a 2-a, în vedere ca nu vom avea timp suficient pentru lucrarile ce le avem, n'am de cât a me pune la dispozițiunea P. S. S. Vostre ori în ce ora și în ori-ce timp veți voi sa luați în cercetare Arhieraticonul sau alta lucrare, eu sunt gata. Dacă am propus amanarea, am făcut'o pe deoparte ca un act de deferența către Episcopii cari lipsesc, care pôte aȳ de ȳis ceva; iar de alta parte, ca acesta este o lucrare care nu cere mai mult de cât o ședința, pentru ca după cum veți vedea lucrarea a fost făcută din cuvânt în cuvânt, și credincioasa textului original, și deci aci discuțiunea va fi numai în ce privește forma, tipicul. Credeți însê ca acêsta are să reclame un timp mai îndelungat? N'am de cât să mă supun.

P. S. Episcop al Râmnicului: După cele ce ați ținut I. P. S. Văstre pozițiunea mea s'a ușurat, față cu S-tul Sinod. P. S. Episcop al Argeșului crede, ca S-tul Sinod nu se convoca regulat. Dar Legea Organică a Bisericii noastre ce ținice: O sesiune va fi toamna și alta prima-vara. Acum socotiți care sunt lunele de primă vară și care sunt de toamnă? Cele de toamnă sunt Septembrie, Octombrie și Noembrie, și cine cunoște anotimpurile Țerei noastre, va ști sa face socotela și va vedea, că S-tul Sinod și anul acesta s'a convocat în mod regulat. P. S. Episcop al Argeșului, ținice că Noembrie ar cadea tocmai în sezonul de iarnă; dar nu este așa. Noembrie pentru noi Români este cea din urma luna a anotimpului de toamnă și nu luna din sezonul de iarnă.

Știu și eu, ca s'a făcut o propunere în S-tul Sinod, cum a ținut P. S. Episcop de Argeș, ca convocarea S-tului Sinod să se face într-o țină fixă și acea țină sa fie 15 Mai pentru prima-vară și 15 Octombrie pentru toamnă. Aici voiu adăuga, ca noi nu trebuie sa perdem din vedere, ca S-tul Sinod, ca corp legiuitor al Bisericii, și mai ale ca reprezentant al Bisericii față cu Statul, nu pôte lucra când și ori-cum. Iată ca și în sesiunea acésta I. P. S. nostru Președinte a dorit să puna în aplicare acest vot al S-tului Sinod, dar nu s'a putut.

Nu trebuie dar sa ne formalisam și sa ținice că suntem în neregula; din contra, eu susțin că suntem în regula, suntem în lege, și chiar dacă ar fi D. Ministru de față, ar declara tot așa.

În ce privește Aihieraticonul, sunt și eu de opiniunea I. P. S. Președinte, de a se amâna discuțiunea până vor veni și ceilalți P. P. S. S membri fara nici o tēja de întârziere. Partea cea grea a lucrării de revizuire și colacionarea lucrării cu textul original s'a făcut; raportul s'a scris, și asta-țină Ni s'a prezentat de P. S. Episcop al Dunării de-jos, raportorul Comisiunei. De aceia mă întreb și 'mi ținice: De ce ne am grabi și n'am aștepta ca sa fim mai mulți P. P. S. S Membri? Eu nu voiu pune că cauza amânării este lipsa Membrului A sau B., ci numai doresc ca să fim în număr mai mare, ca acésta carte sa aibă autoritatea întregului Sinod. Iată dar cuvintele pentru care cer ca acésta lucrare să se amâne pentru o altă ședința.

P. S. Episcop al Argeșului. Nu a fost în intențiunea mea cătuși de puțin ca să atac într-o cât-va bunatatea I.

P. S. Mitropolit Primat; dar incidentul ridicat de P. S. Episcop al Dunării de Jos a fost mai mult diurna, s'a pomenit de diurnă, și are dreptate căci aci se ascunde ceva, ca dacă s'ar convoca S-tul Sinod mai de timpuriu ar trebui ca sa ne plătescă întreaga diurna. Nu avem noi trebuința de diurna, ci de timp. Noi trebuie să lucrăm în liniște. S-tele Sobóre care au facut pactul fundamental al Bisericii, ele înainte de a începe lucrările se adună în Biserică și facea Sânta Liturgie și apoi intra în Sinod și începea lucrările în liniște. Apoi ca sa se convoce Sinodul la 15 Noembrie, cum s'a facut anul trecut și estimp la 5 Noembrie și sa mergem tot odata și la Senat, nu vedeți că ne lipsește timp ca să lucrăm liniștit? Dacă am pomenit de diurna acésta am făcut'o provocat de fratele Episcop al Dunării de-Jos. Mai mult înca că pentru acest Corp legiuitor al Bisericii noastre Ortodoxe Române când s'a înființat la anul 1872. nu s'a gândit niminî ca-i trebuie stenografi, scriitori și în fine tot ce 'i trebuie pentru a fi complet cum trebuie sa fie un Corp legiuitor, iar nu așa cum s'ar întâmpla. Asta-ți ca sa se pótă menține acest personal, scriitori și stenografi, negreșit sa fac iconomi de țile și de ședințe ca ast-fel cu din diurnile membrilor S-lui Sinod să se plătiască și aceștia, pentru care nu se prevede prin lege de cât numai pur și simplu membrii S-tului Sinod în număr de 16 și un Director. Nu'i vorba de diurna, ci e vorba de timp. Noi trebuie sa îngrijim de acésta, tot odata și de personalul trebuincios St. Sinod ca și acesta sa fie retribuit pe tot timpul sesiunilor de prima-vara și de toamna.

Dacă în anul trecut am facut propunerea aceea pentru 15 Mai și 15 Octombrie am avut în vedere ca să avem totă liniștea și sa fim liberi la deschiderea Corpurilor Legiuitoare, iar nu cu scop de a atinge pe cine-va; și daca St. Sinod este un Corp legiuitor ca și cele-lalte corpuri legiuitoare, creat prin lege, atunci acest Corp când face o cerere trebuie să fie ascultat. Avem lucrări, cum s'a întâmpat cu regularea parohielor, care reclamă prelungirea sesiunei mai mult de o lună de țile, să nu se cêră diurnă? Vine împrejurarea când sesiunea se pôte prelungi două luni de țile; ce facem noi? Ce fac acei membri care n'au nimic și staî pe cheltuelă în București? Ar fi o greutate să se obțină cheltuelile lor de la Guvern? Eü cred că nu.

Cum se cer credite și pentru alte corpuri legiuitoare pentru timpul trecut peste lege, tot așa sa se cêra și pentru Sinod. Noi nu gândim la diurnă, ci gândim la timp ca să putem lucra liniștiți și în pace. I. P. S. Președinte ar putea foarte lesne sa convingă pe d. Ministru atrăgându-î atențiunea asupra Legei Organice și asupra timpului necesar și eū cred că d. Ministru nu s'o opune câtuși de puțin, de ôre-ce acêsta adica : Convocarea St. Sinod cade în sarcina acestuîa, când trebuie să'l convôce.

I. P. S. *Mitropolit Primat* : Am cam degenerat de la cestiune, așa mi se pare; să revenim dar la cestiunea care este în discuție. Primiți să se dea citirea acum raportului Comisiunei în privința Arhieraticonului saū în altă ședință ?

Voci : În alta ședința.

I. P. S. *Mitropolit Primat* : Rog pe P. S. Episcop al Argeșului, sa bine-voiasca a formula din nou propunerea pentru timpul Convocarei S-lui Sinod și voi fi cel d'întăiū, care mă voi asocia la ea.

P. S. *Episcop al Argeșului* : Am pierdut din vedere două cuvinte ca sa adaog la cele ce am ȃis mai sus. Mi se imputa ca am degenerat; n'am degenerat, dar am pierdut din vedere acestea : Sa luam în discuțiune Arhieraticonul, să se citêasca raportul, caei fiind o cestiune importanta și numărul membrilor fiind complect, de ce n'am lucra ? Eu nu cred sa se supere de acêsta I. P. S. Mitropolit al Moldovei, voi reveni a formula o alta propunere în privința convocării Sinodului.

P. S. *Episcop al Dunreii des-ȃos* : Ca în tot-d'auna și acum s'a întrodus în discuțiune și alte cestiuni; pôte acêsta este inevitabil, cestiunile legându-se între ele. Daca P. S. Episcop al Argeșului i s'ar ȃice că a eșit din cestiune, cum s'a ȃis, nu este mai puțin adevêrat ca P. S. Episcop al Rômnicului a sarit sa-l combată, și voind sa-l combata s'a pus în contradicere cu P. S. Sa. și cu canonul 37 Apostolic prevêdut în Legea Organica. Deviațiune pentru deviațiune La o deviațiune a Argeșului se raspunde cu o deviațiune a Rômnicului, și dacā este vorba sa le judecăm aci, trebuie sa spunem ca aceea a Rômnicului are în contra sa art. din Legea Organica. În adevêr în art. nu se fixêză ȃioa, dar el ne trimite la canonul 37 Apostolic și daca deschidem Pidalionul, vedem ca este destul de precisat timpul când trebuie sa se țină Sinodul. P. S. Episcop

al Argeșului, de și a introdus în cestiune o alta incidentală a fost însă în drept, dar cestiunea care ne preocupă este alta: I. P. S. Vóstrá în dorința de a manifesta o deferența și pentru ceilalți membri absenți, ați propus amânarea, eu am combatut'o, în vederea concediilor cari se duc până la 10 zile. Dacă însă este vorba a se înnumera cele 10 zile nu de la data deschiderii, ci de la începutul lunii, cestiunea se schimbă și nici ca mai insist asupra casului. Ceea ce v'ași ruga este, sa puneți la ordinea zilei discuțiunea Arhieraticonului pentru o anume zi ca sa se știe; almintrelea mie mi se pare neregulat. Și într'un Corp legiuitor ca S-tul Sinod care are o origină și canonica și legala și care este gelos de drepturile și datoriile séle, voim și noi sa fim regulați și sa urmam conform canónelor și legilor cari ne-aũ dat ființa. I. P. S. Vóstrá puteți pune la ordinea zilei Arhieraticonul pe mâne, poimâne, dar sa se știe când, și acest reson, acest drept care vi'l da legea bisericească este mai mare de cât orice diferența.

Bine-voiți dar a determina ziua când se va citi și discută: Joi, Vineri sau Sâmbăta, numai sa fie o zi fixată.

I. P. S. Mitropolit Primat: I. P. S. Mitropolit al Moldovei, anunța ca Vineri va veni în capitală; dacă binevoești a amâna cestiunea până atunci, va fi cea întâi lucrare la ordinea zilei, iar dacă persistați sa se ia acum în discuțiune, n'am de cât să mă conformez dorinței ce veți exprima. Pun dar la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei de jos de a se lua acum imediat în cercetare Archieraticonul, sau de a se amâna pentru Vineri.

—St. Sinod decide a se amâna pentru Vineri.

Ședința se ridică și se anunța cea viitoare pentru 9 Noembrie ora unu p. m.

† Președinte, Iosif Mitropolit Primat

† Secretar, Gerasim Piteștenu

—

Ședința din 9 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la ora 1¹/₄ p. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat.

—Se face apelul nominal și răspund prezenți 11 P.P. S.S.

membri, fiind absenți 5, și anume, în concediū I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei și P. S. Episcop al Hușilor, bolnav P. S. Episcop al Romanului, iar absenți nemotivați P. P. S. S. Arhierei Dositei Botoșenenu și Dionisie Craiovenu.

† *I. P. S. Mitropolit Primat*: Fiind că nu suntem în număr cerut de Regulament, nu putem ținea ședință.

Anunț dar ședința pe mâne Vineri, la orele 2 p. m.
Ședința se ridică.

† Președinte, *Iosif Mitropolit Primat*

† Secretar *Gerasim Piteștenu*

Ședința din 10 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la ora 2¼ p. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund 11 P. P. S. S. membri fiind 5 absenți, și anume: I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei și P. S. Episcop al Hușilor în concediu P. S. Episcop al Romanului bolnav, iar P. S. Episcop al Buzăului și P. S. Arhiereu Dositei Botoșenenu absenți nemotivați.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. P. S. S.-lor, fiind-că nu suntem în numărul cerut de Regulament, lipsind nemotivați P. S. Episcop al Buzăului, și P. S. Arhiereu Dositei Botoșenenu nu putem ținea ședință.

Anunț dar ședința pe mâne, la ora unu post-meridiane
Ședința se ridică.

† Președinte, *Iosif Mitropolit Primat*

† Secretar, *Gerasim Piteștenu*

Ședința de la 11 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la ora 1 p. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal, la care răspund prezenți 9 P. P. S. S. membri fiind:

In congediu.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

P. S. Episcop al Hușilor.

Bolnav.

P. S. Episcop al Romanului.

Absență nemotivată.

P. S. Episcop al Buzăului.

P. S. „ „ Argeșului.

P. S. Arhiepiscop Dionisie Craioveni.

P. S. „ „ Dositei Botoșeni

—Conform Regulamentului neputându-se ține ședință cu numărul membrilor prezenți I. P. S. Mitropolit Primat anunță ședința viitoare pe Luni 13 Noembrie ora 1 p. m.

† Președinte, Iosif Mitropolit Primat

† Secretar, Gerasim Piteșteni

Ședința din 13 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la ora 1 p. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat.

Se face apelul nominal și răspund prezenți 15 P.P. S.S. membri, lipsind P. S. Episcop al Romanului care este bolnav.

I. P. S. Mitropolit Primat: Suntem în numărul cerut de regulament, prin urmare ședința este deschisă. Se va citi sumarul celei întâi ședințe.

P. S. Gerasim Piteșteni, Secretar, citește sumarul ședinței de la 6 Noembrie.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am cerut cuvântul ca să arăt mai întâi fraților Vostre scusele mele ca am întârziat. N'am putut să vii la ziua promisă, fiindcă în viața omului se întâmplă înprejurări mai tot-d'auna independente de voința sa; adevărat că ore care lucrări pentru casă și pentru Eparhie m'au împiedicat să plec la ziua determinată. Afară de acestea toți cunoștem proverbul care ține: „omul propune și D-zeu dispune“. Așa dar D-zeu a dispus ca să plec nu când am voit eu, ci când s'a putut. Am crezut că pot să plec Sâmbăta, ca Duminica să ajung și asta-ți să iau parte la Sinod, ceea ce am și făcut; și mulțumesc lui D-zeu că asta-ți me aflu în mijlocul fraților

Vóstre. Eú vă mulțumesc dar pentru *deferența* ce ați avut pentru mine, și mai întâi mulțumesc I. P. S. Mitropolit Primat care a exprimat această vorba de *deferență*. În adevăr, în ziua de asta-ți este un obicei adoptat că majoritatea face totul, de cât sunt împrejurări când și minoritatea ar trebui respectată.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Representată.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eú ȕic respectată.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Este tot-deauna respectată când și ea respectă majoritatea.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Așa dar pentru astă-ți se reprezintă și minoritatea prin prezența mea aici. De aceea înca odată mulțumesc tuturor pentru această *deferența* ce ați aratat către mine, mai întâiu I. P. S. Președinte cum am mai ȕis, și al doilea P.P. S.S. Vóstre ca ați ascultat vocea autorisată a Președintelui S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mi-am facut datoria.

P. S. Episcop al Argeșului: În discuțiunea ce s'a urmat în ședința de Luni, eú am ȕis ca să se aiba în vedere de S-tul Sinod propunerea facută de mine în anul trecut pentru ziua când S-tul Sinod trebuie sa se convóce în sesiunea de Primă-vară și de Tóamna. Acesta nu se menționează în sumar.

I. P. S. Mitropolit Primat: Este trecut în proces-verbal.

—Se pune la vot sumarul ședinței de la șase ale curentei, și se aproba.

—Se citește procesul-verbal al ședinței de la 9 Noembrie și să aprobă.

—Se citește procesul-verbal al ședinței de la 10 Noembrie și să aprobă.

—Se citește asemenea procesul-verbal al ședinței de la 11 Noembrie și sa aprobă.

—Să comunică de la birou petițiunea P. S. Episcop al Argeșului cu data de 10 Noembrie, prin care cere concediu pentru ziua de 11 Noembrie, urmând a se duce la Eparchie pentru sântirea unei Biserici.

I. S. P. Mitropolit Primat: Eú propun că acesta petițiune să fie retrasa. căci pentru ziua de 11 când s'a cerut concediu neputându-se ține ședință pentru a se da un vot asupra ei, acum nu'si mai póte avea loc.

P. S. Episcop al Argeșului: Atunci cum să înțelege cu concediul meú? Caci eu am plecat luând Inalta bine-cu-

vântare a S-tului Sinod.

I. S. P. Mitropolit Primat: Nu eram în Ședință Prea Sântite, ca Sântul Sinod să poată să se pronunțe asupra congediului ce ați cerut și deci absența Prea Sântiei Vóstre se consideră ca nemotivată.

P. S. Episcop al Argeșului: Mă ertați; eu am cerut congediu formal în urma înțelegerii ce am avut cu I. P. S. Vóstră și numai după aceea am plecat.

I. S. P. Mitropolit Primat: Prea Sântite, ori ce ați dice, nu se putea lua o hotărâre asupra unei hârtii, pe câtă vreme S-tul Sinod nu era complet. Prea Sântia Vóstra ați dis atunci ca sunteți sigur că a doua zi adică Sâmbătă va veni I. P. S. Mitropolit al Moldovei și ast-fel S-tul Sinod va putea ține ședința; I. P. S. Să nu a venit însă și ast-fel neținându-se ședință nu său pus în discuțiune congediul Prea Sântiei Vóstre: prin urmare cum ași putea dice că s'a aprobat de Sântul Sinod?

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Este adevărat că petițiunea P. S. Episcop al Argeșului nu aș putut fi citită în ședința, nici ați putut I. P. S. Vóstră din această cauză să'i aprobați congediul; dar un lucru a fost stabilit, că pe Sâmbata Sântul Sinod va fi în majoritate.

P. S. Innocentie Ploștenu: În complet.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: În majoritate. Eu mențin cuvântul; și P. S. Episcop al Argeșului având nevoie să mērga la Eparhie a cerut I. P. S. Vóstră congediu.

I. P. S. Mitropolit Primat: În particular iar nu în ședință.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Era mi se pare, la finele ședinței când se constată insuficiența numărului de 12 membri, și'mi aduc foarte bine aminte că'i-ați dis nu primesc verbal nici o cerere, faceți cererea scrisă cea ce P. S. a și făcut, hârtia s'a înregistrat, și este de datorția S-tului Sinod să se pronunțe asupra ei, fie într'un sens fie în altul. Dacă Sântul Sinod este suveran, el pôte primi cererea de congediu după cum pôte s'o respinga. Noi nu suntem ținuți ca cererile nóstre să le adresăm Sântului Sinod numai când e în ședința, căci atunci ar trebui să avem un Sinod perpetuu, ci după Regulament cererile se adresază președintelui, care reprezintă Sântul Sinod.

P. S. Arhiepiscop Innocentie Ploștenu: Rog pe P. S. Episcop al Argeșului să nu se supere dacă voiți spune adevē-

rul. I. P. S. Vóstră erați acolo (arătând la biroti), să rîdice ședința.

I. S. P. Mitropolit Primat: Nu a avut loc nici o ședință.

P. S. Arhiereu Innocentie Ploestenu: Da, nu a avut loc nici o ședința fiind-că nu eram în număr, dar s'a hotărât pe când eșiam din Sinod, ca P. S. Episcop al Argeșului să vie cu o petițiune și tot deodată a luat angajamentul să vină a doua-ți în ședință, pentru a forma numărul de 12, ca ast-fel sa se recunósca congediul P. S. Sale.

P. S. Episcop al Argeșului: Cum era să vin dacă cerusem congediu chiar pentru ziua aceea?

P. S. Arhiereu Innocentie Ploestenu: Așa ați đis că veniți a doua-ți

I. P. S. Mitropolit Primat: Ca să numai întindem discuțiunea, voesc sa resum cestiunea: Știți fórte bine cum s'a petrecut lucrul; P. S. Episcop al Argeșului a đis: Sunt nevoit să plec la Eparhie și am să cer congediu. Eú 'i am obiectat că nu pot să primesc cererea de congediu fiind-că nu suntem în ședință și nu știu chiar dacă și mâne vom avea ședință. P. S. Sa însé a đis că de sigur mâne va fi ședința; atunci 'i-am spus sa facă cerere formală ceea-ce a și făcut. Eú nu mă împotrivesc de a se înregistra cererea de congediu, las însé la aprecierea S-tului Sinod să hotărasca dacă un congediu tardiv sa póte primi; și dacă Sântul Sinod primește, nu am de cât să mă supun.

P. S. Episcop al Argeșului: Eú véd o discuțiune care nu ș'ar avea locul asupra acestui congediu. Mai întâiu să vin la cele đise de P. S. Innocentie. Prea Sântia Sa afirmă că, eú am cerut congediu și tot-deodata am promis că a doua-ți am sa vin în ședința. Eú am cerut congediu pentru ziua de 11 și n'am promis că voi veni să iaú parte la ședință. Asemenea cereri de congediuri se fac și la Cameră și la Senat, daca a doua-ți nu este ședință, ele se aduc la ordinea đilei în ședința urmatóre. Nu e deci un cuvânt de a nu se discuta asta-ți cererea mea de congediu.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Mă mir ca să face discuțiune pentru acéstă cestiune care este simplă. Motivul care a făcut pe P. S. Episcop al Argeșului să absenteze spre a se duce la Eparhia sa este fórte bine-cuvântat și de nimeni nu este contrađis. Prin urmare de ce discutam? Pe urmă că a făcut prin absența P. S. Sale ca sa nu să póta ține ședința; Eu cred, — nu știu bine, — nu cred đic, că a fost numai o absență.

P. S. Episcop al Dunăreii de-jos: Aă fost 4 absențe.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Așa dar motivul e bine cunoscut și sunt sigur că Sântul Sinod va ține sémă de cererea P. S. Sale.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot cererea de congediú a P. S. Episcop al Argeșului.

—S-tul Sinod aproba.

—Se comunică de la biuroú: Patru adrese ale S-tei Mitropolit a Ungro-Vlahiei, o adresă a Episcopiei de Argeș, șase adrese ale Episcopiei de Huși și șapte adrese de la Episcopia de Buzeú, tóte relative la calugăriri și sa trimit la Comisiunea de petițiuni.

—Se comunică de la birou petițiunea D-lui Institutur Petrescu în alaturare cu un manual de învățământ religios, cerând aprobarea S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: În ședința trecută am vorbit și am luat o normă ca ori-ce lucrare de această natură să nu se mai trimită la Comisiunile cari aă fost până acum, ci la deosebiți membri ai S-tului Sinod. Eú dar propun că această carte să fie revisuită de P. S. Episcop al Hușilor

P. S. Episcop al Hușilor: Mi se pare că este o Comisiune aleasă din sesiunea trecută.

I. P. S. Mitropolit Primat: În adevăr sunt Comisiuni alese pentru cercetarea cartilor didactice, dar ca să nu fie prea împovorate, S-tul Sinod a luat de normă că asemenea opuri să se trimită și la alte persóne dintre noi competente, și de acea eú v'am propus pre P. S. Vóstră.

P. S. Episcop al Dunăreii de-jos: În adevăr s'a luat de cătră S-tul Sinod decisiune ca asemenea manuale să se trimită și la alte persóne; și în cazul de față fórte bine ați făcut I. P. S. Vóstră că ați atras atențiunea S-tului Sinod asupra unui cas ca acela; S-tul Sinod va decide care a-nume persóne va avea să revisuiască și această carte. Eú nu am nimic de đis asupra persónei propuse de I. P. S. Vóstră, este teolog, a fost Profesor, este Episcop, are tótă încrederea nóstră. Dar eú mă conduc de spiritul Evangheliei ca prin gura a două saú a trei mărturii să stea tot adevărul, și dar propunerea I. P. S. Vóstre dintr'o singură persónă, nu mi se pare destul de suficientă. Eú v'ași ruga dar ca sa propuneți două persóne, adică ca pe lângă P. S. Episcop al Hușilor sa mai adăogați încă o persónă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Propuneți P. S. Vóstră.

P. S. Arhiereu Innocentie Ploestenu: Pe P. S. Episcop al Dunărei de-jos.

P. S. Episcop al Hușilor: N'am fost în ședința precedentă când s'a luat măsura, ca cărțile didactice religioase ce vor veni din nou, să se dea în cercetarea membrilor S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acéstă măsură a fost luată încă din sesiunea trecută.

P. S. Episcop al Hușilor: Bine, de și eü nu'mi aduc aminte când s'a luat o asemenea decisiune. Mă cred însă dator a aduce aminte S-tului Sinod un lucru: Noi avem un regulament precis în privința revisuirii cărților de învățământ religios și nu se póte doborâ-cred eü-numai printr'un simplu vot al nostru, ci numai prin modificarea lui și supunerea din nou la sancționarea Majestăței Sale Regelui. Eü așa ved lucrul. Dacă însă S-tul Sinod voește să facă alt-fel, mă supun, dar încă o dată ȃic că nu se póte atinge un articol al regulamentului prin un simplu vot.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos; *I. P. S. Președinte al nostru* e rugat să ne apere votul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Incă din sesiunea anului trecut s'aü vorbit destul asupra zădărniceii și întêrșierei ce se aduc lucrărilor revisuirii manualelor ce ni se trimit spre aprobare; prin procedeul de a se trimite la Comisiunile înștuite în București și Iași prin regulamentul despre care vorbește P. S. Episcop al Hușilor, și așa, în urma reclamațiunilor autorilor de opere didactico-religioase, care așteptău rezultatul cu aniü, S-tul Sinod a luat o hotărâre ca, cărțile ce se vor mai presenta să se revadă de cătră un membru al S-tului Sinod care va fi delegat. Conform cu acéstă hotărâre s'a urmat în sesiunea trecută și tot așa cred că s'ar putea urma și acum trimițându-se aceste cărți la persóne competente dintre noi. Acum urméză să hotărâți: dacă vë țineți strict de regulament, nu am de cât să mă supun, iar dacă voiți să fie o lucrare practică și să dea un rezultat satisfăcător și real, atunci aș crede să continuăm procedura ce am adoptat-o.

P. S. Episcop al Hușilor: Eü nu mă opun la acésta, de cât sa fie primită acéstă procedare numai în mod provizoriü și escepțional, până la reformarea regulamentului.

P. S. *Episcop de Râmnic*: Am cerut cuvântul ca unul din membrii Comisiunei, pe care S-tul Sinod nu mai de parte de cât deunăđi l'a onorat cu cercetarea a două cărți ca membru într'o asemenea Comisiune, și ca nu cum-va mai pre urmă în Sinod sau afară de Sinod să se lovescă de nulitate lucrările unor asemeni Comisiuni, în urma celor spuse de P. S. Episcop al Hușilor, am cerut cuvântul ca să esplic și eú regulamentul. P. S. Sa vine acum și voește să ne creeze o dilemă. Gândiți-vé ție P. S. Sa, că avem un regulament de la care nu ne putem abate; de altă parte P. S. Sa ție, că dacă vom urma procedura de a nu se trimite cărțile și la persoane ce nu fac parte din St. Sinod, luăm o hotărâre contrară aceluí regulament. Ei bine P. S. Sa ne pune ție într'o dilemă care este așa de tare, întocmai ca casa unui păiajen! Noi suntem în regulament. Ce facem noi? o simplificare de procedură în regulament; o simplificare, care s'a practicat până acum; și care cu timpul și experiența s'a dovedit că ne duce la rezultate satisfăcătore.

Ce ție regulamentul? El institue două Comisiuni, una la București și alta la Iași. Lucrările didactice trebuia să mérgă și la o Comisiune și la alta, și apoi când aceste lucrări vin în Sinod se alege o Comisiune, ca să cerceteze din nou lucrările făcute de Comisiuni. S-tul Sinod acum, ca și mai nainte, a hotărât, să lăsăm la o parte acele Comisiuni care întârziază numai cercetările, și care se contrađic cele de mai multe ori una pe alta, și cărțile ce ne vin spre cercetare să le trimitem de-a dreptul la Comisiunea alésă din S-tul Sinod, care după regulament are ultimul cuvânt, și care Comisiune cu raport va supune cercetările sale la aprecierea S-tului Sinod.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Imi pare réu de comparaținea făcută de P. S. Episcop al Râmnicului care a ție că un regulament votat de S-tul Sinod și sancționat de Majestatea sa Regele, are numai țiaria unei case de păiajen.

P. S. *Episcop al Râmnicului*: Nu am ție regulamentul ci dilema pusă de P. S. Ta.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Dilemă este numai o închiuire a P. S. Vóstră, eú nici n'am gândit să o fac. In acel regulament să prevede că cărțile didactico-religióse trebuiesc date la două Comisiuni de afară și apoi să se dea la o Comisiune din sínul S-tului Sinod, dacă Sino-

dul vine și dice că această măsură e întârziătoare și nu'și ajunge scopul, și că de aceia vrea să o scurteze, apoi trebuie modificat regulamentul și supus la sancționarea Majestății Sale Regelui. Un regulament făcut conform cu Legea Organică a Bisericii noastre nu este casă de păiajen. Eu mă supun votului S-tului Sinod, dar nu voi să primesc calificarea P. S. Episcop al Râmnicului, că un Regulament votat de S-tul Sinod și sancționat, este ca casa unui păiajen.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă cer ertare, eă nu am aădit cuvintele P. S. Episcop al Râmnicului că un regulament este o casă de păiajen, căci dacă l'ași fi aădit i-ași fi luat cuvântul.

P. S. Arhiepiscopul Calistrat Bârlădeanu: P. S. Episcop al Hușilor spune că calcăm regulamentul dacă o carte se trimite pentru a fi cercetată de o Comisiune din sânul Sinodului! Apoi dacă 'mi aduc aminte, chiar P. S. Episcop al Hușilor a fost rugat de S-tul Sinod sa primeasca o asemenea însărcinare.

P. S. Episcop al Hușilor: Da, am primit, însă ca cas excepțional.

P. S. Arhiepiscopul Calistrat Bârlădeanu: Tot așa 'mi aduc bine aminte că și I. P. S. Mitropolit al Moldovei, a fost rugat de S-tul Sinod sa cerceteze o alta carte. Acum P. S. Văstra veniți și diceți ca se calcă regulamentul; S-tul Sinod însă nu face alt-ceva de cât să activeze lucrările, căci Autorii vin pe fie-care și ne întreabă: Ce s'a făcut cu cartea mea care o am depus acum cinci ani? Iata care a fost îndemnul S-tului Sinod de a trimite cartile la o Comisiune din sânul său. Nu mă unesc însă nici cu părerea P. S. Episcop al Dunărei de-jos ca Comisiunea să fie compusa din 2 sau 3 membri, ca prin gura a 2 sau 3 să stea tot adevărul. Noi avem încredere în ori-cară din membrii S-tului Sinod, ca să ia o carte pe care s'o revisească, să'și dea parerea asupra ei, și noi atunci aprobăm opiniunea sa dacă o găsim bună. Iata procedura ce se urmăzează acum de S-tul Sinod pentru cercetarea unor asemenea manuale, pentru ca să pótă întra cu mai multa înlesnire în mâinile Școlarilor, căci mi s'a întâmplat sa aud de la persoane cari m'au încredințat bine, că unii din Institutorii neplăcându-le cutare sau cutare carte, le dictăză școlarilor, și ast-fel în loc să învețe ei perdă mai mult timpul.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Nu sunt mulțumit că P. S. Calistrat, Secretarul S-tului Sinod, face divergență când e vorba de textul S-tei Evanghelii. Acolo e clar; să fie 2 sau 3. Apoi Prea Sântite, nimeni nu pune în îndoiala competența unui membru al S-tului Sinod, dar totdeauna e mai bine să fie 2 dacă nu 3; căci dacă ar fi vorba de o carte imprimată și cunoscută de noi toți, am delega—de formă—pe unu, dar când este vorba de un manuscris ca să'l citiască și să vadă dacă materia este tratată bine și din punctul de vedere al Doctrinei S-tei noastre Bisericii drept măritore de răsărit, unul singur nu poate și nici trebuie s'o facă. Eū rog pe S-tul Sinod, să admită o Comisiune cel puțin de doi dacă nu de trei membri.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Din discuțiunea urmată reese două opinii: I. Este opiniunea minorității reprezentă prin P. S. Episcop al Hușilor ca să ne ținem de regulament. II-lea. Este opiniunea majorității ca cărțile didactice să se trimită la o Comisiune aleasă din membrii S-tului Sinod.

Pun dar la vot mai întâi opiniunea minorității.

—S-tul Sinod o respinge.

—Se pune la vot propunerea majorității și S-tul Sinod o aproba.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: P. S. Episcop al Dunărei de-jos propune, ca in loc de o persóna să fie 2; rămâne să decideți.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Pe lângă P. S. Episcop al Hușilor propus de I. P. S. Vóstră, eū propun și pe P. S. Episcop al Argeșului.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei de-jos

—S-tul Sinod o aproba.

I, P. S. *Mitropolit Primat*: Așa dar acéstă carte va merge la Comisiunea compusa din P. P. S. S. Episcopii al Argeșului și al Hușilor.

—Se comunica de la biuroū petițiunea Pr. St. Calinescu profesor, cu care depune spre cercetare Istoria Noului Testament și un Catechism.

P. S. *Episcop al Rômnicului*: Se înțelege că acum nu vom mai intra în discuțiuni de procedură și trec de a dreptul la membri Comisiunei care sa cerceteze acéstă carte Eū propun pe P. S. Episcop al Buzăului și pe P. S. Dositiei Botoșenenu, locotenent de Mitropolit al Moldovei care să se ocupe cu cercetarea acestei cărți.

—Se pune la vot și se primește.

Se citește de la birou propunerea următoare:

Propunere

„Repetam propunerea ce am făcut în sesiunile trecute, ca să se mijlocască la Guvern sa puna la dispozițiunea P. P. S. S. Arhierii titulari câte un bilet de liber percurs permanent pe liniile noastre ferate, de ore-ce Arhierii prin titlul ce'l pörtă și relațiunile canonice și de drept ce le au și sunt obligați a le ține cu scaunele Episcopale din țără, au nevoie de a visita cât mai des Eparhiile și pe P. P. S. S. Episcopi titularii lor de drept“.

Semnați: *Calistrat Bêrladênu.*

Valerian Rômnicênu.

Innocentie Ploestênu.

Iónichie Bacaómul.

Dionisie Craiovênu.

Gerasim Piteștênu.

P. S. Arh. Innocentie Ploestênu: Nu voesc sa ȃic alt ceva I. P. Sântite de cât sa vê rog. precum și pe ceil-alți P. P. S. S. Episcopi să aveți bunatate, să stăruiți pentru acêsta la Guvern, caci noi Arhierii, știți bine ca nu avem nici un salariu și cred că ani merita cel puțin atât.

I. P. S. V. precum și P. P. S. S. Episcopi ca unii ce sunteți membri in Senatul Român aveți puterea. De aceea vê rugam cu tot respectul să stăruiți pentru acêsta la Guvern.

I. P. S. Mitropolit Primat: Suspend ședința pentru câte-va minute ca sa vorbim ca in familie asupra acestei ces-tiuni.

—Ședința se suspendă.

—La redeschidere sa pune la vot propunerea de mai sus și se primește in unanimitate.

Se comunică de la birou raportul membrilor comite-tului Jurnalului “Biserica ortodoxă Română“ prin care arată că nu mai are mijlôce de a continua cu tiparirea Jurnalului și a cărților Bisericești. de ore-ce Guvernul a suprimat subvenția Tipografiei și pentru ca sunt o mul-țime de datorii neincasate așa ca sunt in imposibilitate de a lucra ceva la Tipografie, cere ca P. P. S. S. Epis-copi să bine-voiasca a da ordine Protoereilor, ca sa ac-liveđe încasarea datoriilor care se ridică la cifra de 93,000 lei numai la Jurnal afară de cărțile bisericești.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: Rog pe S-tul Sinod sa bine-voiasca a pune în vedere Comisiunea, ca în această sesiune sa aducă raportul imediat chiar în sesiunea aceasta cel mai târziu după 3 zile, căci Tipografia mōre și noi trebuie să-i dăm viața.

I. P. S. Mitropolit Primat: Se va trimite la Comisiunea de petițiuni.

P. S. Arhiepiscop Valerian Râmnicu: Este o Comisiune speciala care sa ocupa de Tipografie și de Jurnal. Apoi tot la Comisiunea de petițiuni 'l trimiteți? Ea este destul de ocupată.

P. S. Episcop al Argeșului: Comisiunea speciala este atunci când ia socotelile și aproba bugetul Tipografiei, după care se și disolvă.

P. S. Arhiepiscop Innocenție Ploestenu: Fiind-ca și eu fac parte din Comisiunea de petițiuni vă rog sa rânduiți o alta Comisiune fiind-că eu sunt cel ce me jăluesc.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū cred ca nu e nevoie de o alta Comisiune. Raportul e foarte clar. Apoi P. S. Innocenție Ploestenu nu se pōte apara ca e unu din jăluitoari; P. S. Sa nu are de cât sa arate purul adever. De aceea eu propun ca raportul sa se trimeata la Comisiunea de petițiuni.

—Se pune la vot și sa primește ca raportul să se trimeata la Comisiunea de petițiuni,

—Se comunica de la biuroū un proiect de buget pentru cheltuelile S tului Sinod.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: De cine e propus acest proiect?

I. P. S. Mitropolit Primat: De biuroū.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: Să se trimita la Comisiunea de petițiuni.

—Sântul Sinod aproba.

I. P. S. Mitropolit Primat: Comunicarile le-am terminat. Acum la ordinea zilei avem:

1. Raportul Comisiunei relativ la apelul Preotului Nicolae Constantinescu din Eparhia Râmnicului Nouului Severin.

2. Idem la apelul Preotului Ion Ghițulescu din Eparhia S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

3. Raportul Comisiunei relativ la revederea și traducerea din nou a Arhieratconului.

4. Propunerea P. S. Episcop al Argeșului, ca S-tul Sinod

să fie convocat în sesiune de Prima-vară la 1 Mai, și în sesiune de Tómnă la 15 Octombrie.

5. Raportul Comisiunei ad-hoc pentru cercetarea cărților didactice religioase.

6. Raportul Comisiunei relativ la cererea Economului G. Ionescu pentru cântările bi-ericești.

7. Raportul Comisiunei relativ la propunerea P. S. Episcop al Rômnicului ca cântăreții și paraclisierii să fie scutiți de prestații.

8. Rapórtte relative la calugăriri.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: În cea ce privește convocarea S-tului Sinod în sesiune de Primă-vara și de Tómnă, eă pe cât 'mă aduc aminte acésta cestiune a fost deja tratată și acum vęd că vine ca cum ar fi propusă din nou. Eă știu că acésta este o propunere veche făcută chiar de mine acum 10 ani, asupra carea S tul Sinod a luat hotărârea ca sesiunea de Tómnă să fie la 15 Octombrie adică cu o lună de țile mai 'nainte de deschiderea Corpurilor Legiuitoare, ca să avem timp să lucrăm; iar pentru sesiunea de Prima-vara, nu'mă aduc aminte ce termin am propus. Acum cred că o asemenea lucrare nu trebuie să o luăm ca din nou.

În cea ce privește Arhieraticonul ași dori să știu de cine e luată hotărârea acésta?

P. S. Episcop al Rômnicului: De S-tul Sinod.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Nu vęd că ar fi o necesitate așa de absoluta. Slava lui D-șeă, — noi aceștia mai bătrâni o să dispărem cât de curând—și eu m'am servit și am gasit Leturghie pe care să citesc. Ce este acésta nevoe cu Archieraticonul? Ași dori să știu ca să fim inițiați cu toți asupra acéstei cestiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sunt dator să dau respuns la întrebările cari se fac de I. P. S. Mitropolit al Moldovei.

Asupra propunerii P. S. Episcop de Argeș prin care fixează termenul de convocare al S tului Sinod, răspund că nu am putut să refuz propunerea căci orice membru e liber să facă propuneri, și de acea am pus'o la ordinea țilei. Pentru raportul Comisiunei care a lucrat Archieraticonul, am onóre a răspunde, că în sesiunea trecută s'a făcut o propunere de P. S. Episcop al Dunărei de jos, s'a rânduit o Comisiune din sînul șinodului, Comisiunea și-a făcut lucrarea și acum Raș ntorul ei vine cu raportul.

P. S. Arhiereu Innocentie Ploestenu: Daca nu mă înșel S tul Sinod a luat o hotărâre mi se pare în ședința întâia—ca cea întâi cestiune care sa se pună la ordinea ȃilei sa fie Archieraticonul. Acum însa vȃd ca Arhieraticonul e pus în al 3 lea rând la ordinea ȃilei...

I. P. S. Mitropolit Primat: Vȃ rog sȃ cercetați procesele-verbale, și pe cât 'mi aduc aminte, îndrasnesc a spune că nu s'a luat angajamentul că cea dintai cestiune care se va pune la ordinea ȃilei, sa fie Archieraticonul, ci s'a ȃis ca se va pune în cutare ȃi, fără a se menționa însa care anume cestiune sa fie întâiu.

P. S. Episcop al Argeșului: În ședința trecută cu toți am convenit cum să se reguleze ordinea ȃilei pentru ședința de asta-ȃi. Prin urmare să ne ținem de acea ordine de ȃi.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am avut onóre a da citire ordinei ȃilei, dar vȃd ca s'au rȃdicat nemulțumiri. Rȃmâne ca S tul Sinod sa decida cu care cestiune sa începem.

P. S. Episcop al Dunareȃ de-jos: Vȃ marturisesc că nu pot sa'mi explic pentru ce un vot al S-tului Sinod se catura sa se interpreteze. S-tul Sinod s'a rostit asupra ordinei de ȃi, și s'a spus că cestiunea Archieraticonului se va lua în discuțiune Vineri. Din nenorocire știți că nu s'au putut întruni membri. Prin urmare votul S tului Sinod rȃmâne în picioré ca în cea întâi ședința să se ia în discuție

I. P. S. Președinte: În amândouȃ adunările nȃstre. Camera și Senat, când se fixȃza o ordine de ȃi sa convine mai întâi asupra ei, ca să se evite ori-ce nemulțumire din partea fie-caruia, ast-fel ca fie-care sa se prepare daca are să ȃica pentru sau contra cestiunilor de la ordinea ȃilei. Acesta este un lucru nu se pȃte mai logic, nu se pȃte mai omenesc.

I. P. S. Mitropolit al Moldoveȃ: Mai liberal.

P. S. Episcop al Dunareȃ de-jos: Nu am ȃis liberal fiindca știu ca cuvȃntul liberal supȃra multe urechi; și dar cei ce au stabiit acest principiu au fost ómenȃi cei mai rezonabili cari au voit sa faca parte tuturor sentimentelor ómenȃști într'o cestiune care sé tratȃza. Ordinea ȃilei este fixatȃ. Archieraticonul s'a spus că o să sé ia Vineri în discuțiune; Vineri S-tul Sinod nefind în număr complet, or-

dinea hotarâta pentru atunci, rămâne în picioare pentru întâia ședința. Asta-đi este întâia ședința, și conform votului dat, ea are primul pas. De aceea vă rog sa'î dați primul loc la ordinea ăilei de asta-đi.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci după părerea P. S. Episcop al Dunarei de-jos, cestiunea Archieraticonului va avea primul loc.

P. S. Raportor este rugat a da citire raportului în cestiune.

P. S. Episcop al Dunarei de-jos raportor, citește urmatorul raport:

Inalt Prea Sântite Președinte,

Propunerea ce am facut S tului Sinod în ședința de la 13 Mai trecut și care a fost semnata de un mare număr de Prea S. S. membri, pentru a se traduce în românește dupa originalul Ellen „*Archieraticonul*“ și a se imprimă, a fost trimisa precum știți, la Comisiunea pentru luarea socotelilor Tipografiei, spre a se pronunța asupra necesității traducerei Archieraticonului după original și a imprimării sale.

Acésta Comisiune rostîndu-se în favorul propunerii, S-tul Sinod, a bine-voit a alege în ședința de la 16 Mai o Comisiune compusa din I. P. S. vóstră, P. S. Episcop al Rómnicului și sub-scri ul, care să traduca după originalul Ellen ăisul Archieraticon. Comisiunea, intrunindu-se în palatul Mitropolitan în ăiua de 26 Septembrie expirat, sub președinția I. P. S. vóstre, s'a constituit în mod definitiv, alegînd de raportor pe sub scri sul.

Linia de procedare, fiind trasa de catre St. Sinod. Comisiunea la rîndul seu a admis în unanimitate ca text normativ originalul Ellen; acésta in sa numai întru ceea ce privește rugaciunile Archieraticonului. Cat pentru tipic saũ rînduiala dupa care au sa se efectueze chirotoniile și chirothesiele, Comisiunea, avînd în vedere marea însemnatate ce au aceste chirotonii și chirothesii în Biserica nóstra și prin urmare splendórea și magnificența ce trebuie sa li se dea la savirșirea lor; avînd în vedere puterea suverană ce S-tele Canóne acorda Sinódelor naționale, avînd în vedere de asemenea și facultatea ce se lasă fie-carui Episcop în parte la servirea de D-đeu, de a face într'un chip saũ altul, avînd în vedere practica

urmata actualminte și în cele l-alte Biserici ale lui Iisus Christos cele drept maritóre de rësarit, vëdând ca tipicul numitelor chirotonii și chirothesii nu este în deajuns desvoltat în original; Comisiunea ñic, a creðut ca este bine a amplifica tipicul în cestiune în sensul practicei urmatã pâna acum în Biserica nôstra Romãnã, autocefala, drept maritóre de resarit. Dar pentru chirotonia de arhierieu, la noi, amplificarea tipicului se impune și din alt punct de vedere. Tëra nôstrã, capatându-și autonomia, a organizat precum știți și Biserica în sensul tradiþiunilor nôstre naþionale. Ast-fel legea din 1872, dând episcopatului nostru existenþa legala, a chemat și participarea Statului la alegerea arhierieilor locotenenți de Episcopi, cari pâna atunci se chirotonéu pe Episcopi desfiinþate din Imperiul Otoman. De aci dara necesitatea punerei în armonie a rânduelei de urmat la chirotonia arhierieului și cu Legea Organica a Bisericei nôstre.

A doua ñi, 27 Septembrie, Comisiunea întrunindu-se din nou pentru a preceda la lucrarea sa, sub-scrisul am facut cunoscut celor doi colegi ai mei ca eu, ca propuitor și membru în acéstã Comisiune, am profitat de timpul disponibil, ce am avut pe vacanþã și am tradus în românește Archieraticonul dupa originalul Ellen, facënd și amplificaþiunile ce am crezut necesarii pentru desvoltarea tipicului. Colegii mei au priimit cu bucurie comunicaþiunea mea și imediat am și început a cõnfrunta traducþiunea cu originalul—eu adeca cetind pe traducerea ce facusem, iar P. P. Lor urmarind originalul.

Trei ñile d'arîndul Comisiunea a colaþionat acéstã traducþiune cu originalul și gasindu-l în totul conform cu acesta, în ceea ce privește rugaciunile, numërul și integritatea lor, a facut corecturile ce i s'aũ parut necesarii asupra limbei și tipicului.

În cursul acestei lucrãri Comisiunea a facut o singura deviaþiune de la norma admisã. La chirothesirea citeþului dupa ce Archierieu tunde pe candidat ñicënd : „*In numele Tataluã și al Fiuluã și al sântuluã Duh*“, originalul conþine tipicul urmator relativ la tunderea desëvirþita de catre alt-cineva a candidatului. Textul în cestiune sunã ast-fel : εἶτα τέλειον ὑπο τινος, εἰς Κληρικῶν κείρεται σχῆμα. καὶ οὕτω πάλιν τῷ ἀρχιερεὶ προσάγεται, pe urma se tunde desavîrþit de catre alt cine-va în forma clericului și ast-fel se aduce iarãși arhierieului“.

I. P. S. Mitropolit Primat auđind citirea acestuđ text. de și l'a găsit în totul conform originalului, totuși a opinat ca mai 'nainte de a se introduce în traducțiunea Archieraticonului sa'l supunem St. Sinod, ca să aibă cunoștința de dēnsul și să'l aprobe.

Opiniunea I. P. S. S a fost admīsă și de noi cei-l-alți doi membri și așa textul în cestiuine s'a suprimat de o cană dată din traducțiune.

Consecințe adevērului istoriei trebuie să notez aci că, în Biserica creștină cea drept măritōre de rēsărit practica acēsta de 'a se tunde desăvirșit candidatul, a căđut de mult în desuetudine. Cu tōte acestea însă nici Sinodul Bisericei de Constantinopol nici acela al Greciei nu și-au permis până astă-đi a scōte afară din tipic textul nrăi sus citat, când au încuviințat retipăririle Archieraticonului și Evhologiului, din care rânduiala chirothesiilor și chirotoniilor face parte integrantă. Din contră acest text-tipic precum și cele două rândueli de chirotonie de Episcop. despre care voi vorbi îndată, au rēmas în text pōte ca date archeologice în care se pōte vede practica veche a Bisericei creștine.

St. Sinod, care este supraveghetorul și observatorul per-excellentiam al Doctrinei și tradițiunilor Bisericei nōstre Romāne autocefale drept măritōre de rēsărit, va decide dar, dacā Biserica nōstra trebuie să țină aceeași linie de conduită în acēstă cestiuine ca și cele l-a-lte Biserici surorī.

Relativ de rânduiala chirotoniei Episcopului saū archiereului aduce la cunoștința S-tului Sinod următōrele : În originalul Ellen există trei rândueli de chirotonia Episcopului. Cea d'întăi din aceste rândueli, judecând după simplitatea tipicului este de sigur cea mai veche și anume, din timpurile când Biserica creștină nu se vedea nevoită a statua și în ritualul sēu mēsuri contra eresilor, cari abia începuse. pōte în acel timp a se ivi. În acele timpuri fericite, când „toți creștinii stăruiau într'un cuget în rugăc une și cerere“. credința umplea inima și domina rezonul lor ; speculațiunea filosofică nu irupsese în cetatea Fiului lui D-đeu ; în acele timpuri đic, candidatul de Episcop, imediat după cāntărea „Sānte Dumneđeule“ se introducea în altar la S-ta masă și se chirotonia fără alt preambulu saū ceremonie.

A doua rânduială de chirotonie de Episcop conține pe lângă o mică amplificație a tipicului, și confesiunile ce trebuie să facă candidatul înainte de a fi chirotonit.

Ambele aceste rândueți însă au fost înlăturate sau mai bine zis amplificate de P. S. Mitropolit al Niseei D. Mitrofan. Acest prelat iubind, se vede, splendoroa și magnificența Bisericii, și dându-i sîma de chemarea acestia printre popore, cum și de marele folos sufletesc pentru fiii săi spirituali, cînd chirotonia s'ar face cu un ceremonial măreț, a amplificat tipicul de pînă la sine în us. De atunci rînduiala chirotoniei Episcopului, făcuta și practică de acest prelat, s'a întrodus în tôte Bisericele lui Iisus Christos, cele drept măritore de răsărit.

În România însă—altă dată principatele române—și această practică a fost amplificată, căci pe cînd Biserica Greciei începe chirotonia Episcopului la ortrină, conform rînduelei așezate de Mitrofan, și o termină în aceeași zi la liturgie, la noi chirotonia este precedată, precum știți, de o practică numită în limbajul vulgar „ipopsiferea sau facerea ipopsiferei“ iar în cel eclisiasic „chemarea cea mare la scaunul Mitropoliei sau Episcopiei“. Practica această are loc după Vesperină, de și în cartea intitulată „rînduiala chirotoniei arhieresti“ edit. de Némț 1855. și după care, noi mai toți am fost chirotoniți arhieriei, ea ar fi trebuit să se facă după ortrină; pôte chiar după ortrina care premerge liturgiei în timpul căria urmază a se efectua chirotonia de Arhierie.

Aci este locul să vă arăt că Biserica de Constantinopol, voind a urma practica sînților apostoli la alegerea lui Matia în locul lui Iuda, care a vindut pre Domnul, a admis această practică; ast-fel că după ce Sântul Sinod alege trei candidați pentru locul vacant, s'era la Vesperina liturgiei, cînd are a se efectua chirotonia candidatului pentru scaunul vacant de Mitropolit sau Episcop, se duce împreună cu candidații respectivi la cathedrală și pune într'o urnă trei bilete cu numele celor trei candidați; și după ce Patriarhul sau locotenentul său țice: „Tu Dómne, care cunoști inimile tuturor....“ chiamă un copil și'l pune de scóte din urna unul dintre cele trei bilete. Candidatul, al căru nume este scris pe bilet, se chirotonește Mitropolit sau Episcop după rînduiala lui Mitrofan.

În fața atâtor practice, variațiuni și amplificațiuni întro-

duse în tipicul rânduelei chirotoniei Episcopului, Comisiunea, după ce a colaționat și corectat cele trei rânduelei de chirotonie mai sus citate, a urmat după regula ce a admis la început și a amplificat rândueala chirotoniei Arhierelui în sensul practicei urmate până acum în Biserica noastră română, autocefală drept măritore de răsărit, puindu-o în armonie și cu Legea Organică din 1872 a Bisericeii.

Archieraticonul ast-fel după cum s'a tradus în românește după originalul Ellen și după cum s'a corectat și amplificat de Comisiune cuprinde rânduelele următoare :

1. Chirothesia Citețului și a Cântărețului.
2. „ Ipodiatonului (sub-diatonul).
3. Chirotonia Diatonului.
4. „ Presbiterului.
5. „ Episcopului.
6. „ Episcopului cu ore-care expunere mai pe larg de cele ce se urmază.
7. „ Episcopului făcută de P. S. Mitropolit al Nissei D. Mitrofan.
8. „ Arhierelui locotenet de Episcop în regatul României.
9. Chirothesia Confesorului.
10. „ Archidiaconului, Sachelarului, marelui Econom, Protoiereului, Protosinghelului, Archimandritului, și Economului monastirei.
11. „ Starețului și a Egumenului.

Acastă lucrare formedă în sine o operă complectă și este expresiunea unanimă a Comisiunei. Singurele puncte decise de Comisiune numai cu majoritate au fost câte-va cuvinte din original, asupra cărora unii din noi a opinat pentru un alt cuvânt în românește de cât cel admis de majoritatea Comisiunei și întrodus în traducțiunea Archieraticonului. Și pentru că din discuțiune ese claritate și precisiune, iar din cercetarea sântelor scripturi adevărul și viața. Comisiunea a convenit a se face cunoscut St. Sinod cuvintele asupra cărora ea nu a fost în unaninitate. De altmintrelea ele sunt în număr de 17 și aprópe neînsemnate. Iată acele cuvinte :

Pag.	Cuvinte din orig. Ellen	în Introducțiune	Cum ar fi fost mai bine
5	εὐπρέπειαν	buna cuviință	Intrumusețare, frumusețe.
8	ἀθλήσαντες	v'ați nevoit	luptat.
9	εὐλαβέστατος	prea cucernicul	evseviosul v. 19.
„	συνείδησις	cuget	consciință.

10	ἐν εἰρήνῃ	cu pace	în pace.
„	χωρᾶ	sat	comuna sau parohie
„	ρυσθῆναι	isbăvim	eliberăm. scapăm.
„	θλίψεως	necazul	întristare, strîmtóre. apăsare.
11	κινδύνου	primejdia	pericolul.
19	εὐλαβέστατος	ebseviosul	evseviosul v. 9
24	καί εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον	Și întru Duhul Sânt	Și întru Duhul cel Sânt.
„	καθολικῆ	sobornicésca	catholica ecumenică universală
37	ἰδιότητες	proprietăți	atribute.
„	ὑποστάσεις	ipostasuri	persóne fețe.
„	πρέσβυς	vechin	bătrân.
40	ἀποδώσων	résplătésca	redea.
„	ἀνταμειψόμενος	respłătésca	résplătésca.

Acestea sunt I. P. S. Președinte și P. S. membri, observațiunile ce Comisiunea a cređut necesar să facă în general asupra traducțiunei Archieraticonului și a le supune St. Sinod spre a le cunósște și decide.

Tot aceea ce Comisiunea mai póte adăoga acum este : să încredințeze pe St. Sinod și să afirme : 1. Că amplificatiunile, făcute tipicului traducțiunei, nu ating întru nimic fondul și trăsurile generale ale celui din original și 2-lea că doctrina s-tei nóstre Biserici drept măritóre de răsarit, cuprinsă în originalul Ellen s'a redat în tótă plenitudinea sa și în acéstă traducțiune, ce prezentăm, și s'a apărat până și în cele mai mici semnificatiuni ale sale, ast-fel că traducțiunea în cestiune cu nimic út se deosebește de original, de cât numai cu limba și câte-va amplificatiuni tipicale fără de însemnătate.

Dicënd însă acestea Comisiunea este departe de a pretinde că traducțiunea ce a făcut, pórtă asupra sa sigiliul perfectiunei, dar în place a crede că, printre traducțiunile făcute până acum în românește, ea ocupă locul întâiu.

Și dar Comisiunea respectuos înaintéază St. Sinod pre lângă acest raport, atât traducțiunea Archieraticonului ce a făcut după originalul Ellen, conform sarcinei ce i s'a impus de St. Sinod în ședința de la 16 Mai expirat, cât și cele trei procese-verbale ce a încheat înainte și după terminarea lucrării și citirea în sínul seű a raportului de față.

Dacă ostenele Comisiunei aű dat rodul așteptat și daca

afirmațiunile sale nu sunt premature, St. Sinod va aprecia.

Comisiunea din partea rîgă pe St. Sinod, să bine-voiască ;
1. a primi traducțiunea așa după cum ea s'a făcut de dînsa,
2. a decide dacă Biserica noastră trebuie să țină linia de conduită urmată și de cele-l-alte Biserici surori, în ceea-ce privește tipicul relativ la tunderea desăvîrșită a candidatului despre care v'am vorbit la locul convenit : și 3 a lua în desbatere cuvintele notate mai sus, asupra căror Comisiunea n'a fost unanimă, și a decide dacă ele redau sau nu sensul cuvintelor din original.

Terminînd raportul meu cred de a mea datorie să exprim ca membru în Comisiune, mulțămirile mele I. P. S. Președinte și P. S. Episcop de Rîmnîc cei doi colegi ai mei cari înfruntînd tîte ostenele și căldura verei aî arătat în cursul lucrării Comisiunei, pre cât de multa buna-voîță, pre atît de mare pricepere și cunoștință întru împlinirea sarcinei ce ni s'a impus de St. Sinod.

Raportor, † *Partenie al Dunareî de-jos*

1889 Noembrie 4.

I. P. S. Mitropolit Primat : Prea Sînțiți, ați ascultat raportul, asupra căruia are sa urmeze óre-care discuțiune. Dar fiind-ca timpul este înaintat v'ași ruga sa amănam discuțiunea lui pe mîne.

—Sântul Sinod aprobă.

—Ședința se rîdica la orele 3 p. m. anuntându-se cea viitoare pentru Marți 14 Noembre ora 1 p. m.

† Președinte, *Iosif Mitropolit Primat*

† Secretar, *Gerasim Piteștenu.*

Ședința din 14 Noembre 1889.

Ședința se deschide la ora 1 p. m. sub președința I. P. S. Mitropolit Primat.

Se face apelul nominal, și răspund prezenți 15 P. P. S. S. membri, fiind bolnav P. S. Episcop al Romanului.

‡ Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

P. S. Arhiereu Valerian Rîmnîcenu : Cer cuvîntul în cesiune de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat : Aveți cuvîntul.

P. S. Arhiereu Valerian Râmnicénu: Inalt Prea Sântite, vă rog să-mi permiteți a suleva o cestiune care este în legătură cu regulamentul și care se înrudește chiar cu procesul-verbal, de și procesul-verbal a fost prea scurt.

S'ar parea că regulamentul nostru interior care are órcare măsură disciplinare și le aplică unora din membrii cari lipsesc, s-ar parea ție, cum că nu le aplică cu aceeași măsură pentru toți, așa că pentru Mitropoliții și Episcopiți cari sunt mai mari, este mai indulgent de cât pentru Archierei titulari. Pot chiar să vă dau un exemplu: I. P. S. Mitropolit al Moldovei când a fost chemat pentru deschiderea S-tului Sinod, a anunțat că nu póte veni până Vineri. Cu tóte acestea nu a cerut prelungirea congediului și S-tul Sinod pentru marea deferență și respectul ce a avut catre I. P. S. Sa, a trecut în procesul-verbal tóte aceste absențe ca în congediú. Nu tot asemenea să petrece și cu un P. S. Arhieriu de la Iași care a avut înterese bisericesti și a lipsit de la ședințele S-tului Sinod. Pentru el s'a aplicat riguroisitatea prevăduta de regulament adica s'a trecut în procesul-verbal ca absentat nemotivat. Dacă ar fi numai acésta nu ar fi nimic, dar merg mai departe. Vine cererea de congediú a P. S. Episcop de Argeș. P. S. Sa absentează de aci când Sinodul era complet și prin lipsa P. S. Sale negreșit Sinodul s'a paralisat. P. S. Sa ție că nu a avut timp sa mai aștepte fiind-că era chemat de înterese eparhiale sa să duca la sântirea unei Biserici, și pentru acestea Sinodul a fost fórte indulgent. Acum sa'mi dați voe să vedem ce spune regulamentul în cestiunile acestea. Regulamentul prin art. 11 ție: Congedial se va putea acorda vre unui membru numai în cazul când numărul legiuit al membrilor pentru ținerea ședințelor ar permite absentarea. Acésta ție regulamentul. Acum eu nu sunt în contra S-lui Sinod a acorda congediú și cu P. S. Episcop de Argeș, a fost un cas mai cu sémă bisericesc. Dar eú ași rugă pe S-tul Sinod ca acest precedent care s'a creat acum să fie și în favórea nóstră, a Arhierilor, fiind-că póte să lipsim și noi, ne ducem la vre-un serviciú. Dacă s'a lovit regulamentul în favórea celor mari, sa fie concesionist și pentru noi.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S. Valerian designéză o iregularitate, o calcare mare a regulamentului din partea S-tului Sinod.

P. S. Arhiereu Valerian Rômnicenu: Nu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ba da, o călcare a regulamentului din partea Sinodului, cel puțin eu așa am înțeles, ca să favorizeze unii și să desconsidere alții. Sunt dator a da o explicație. Regulamentul nu s'a călcat întru nimic, toți membrii cari anunță absentele lor de la ședința se menționează despre ele în procesele-verbale și se țin în seamă, ceea ce s'au și făcut. Dacă unul dintre noi a caruia cauză a pledat o atât de frumos P. S. Valerian, nu a bine-voit să înștiințeze Sinodul macar prin o telegrama ca un act de delicatețta către S-tul Sinod, cum putea să considere Sinodul absența sa ca motivată? Cu acesta ar fi făcut o călcare de regulament. Afara de acesta biroul este dator a se supune votului S-tului Sinod; dacă absența P. S. Episcop al Argeșului se considera ca motivată, este în urma votului S-tului Sinod, căruia am trebuit a mă supune. Când S-tul Sinod va da un vot chiar contra regulamentului ca să se treacă în procesele-verbale și absențele P. S. Arhiepiscop Dosoteiu ca motivate, eu nu voi face de cât a mă supune, dar până atunci sunt dator a respecta regulamentul.

P. S. Episcop al Argeșului: Sunt dator mai întâi să aduc cu smerenie închinăciuni și mulțumiri I. P. S. Vostre, că ați ușurat pozițiunea mea prin cuvântarea și răspunsul ce ați dat P. S. Valerian, căci P. S. Sa pe mine mă a fixat când aș dă ca să fac excepții pentru cei mari, iar pentru alții nu se fac. Trebuie să vă aduceți aminte P.P. S.S., că eu sunt cel dintâi și cel din urma care fiind nevoit să cer concediu pentru o zi de a mă duce la Eparchie în ataceri bisericești, eu sunt cel dintâi care am făcut cerere formală, cu petiție cu timbru! ceea ce până acum nu s'a făcut de nimeni, și încă după o înțelegere prealabilă cu membrii S-tului Sinod. Cât pentru membrii cari se cred a fi mai mici, și ne dă nouă Episcopilor că suntem mai mari, voi dăce numai atât ca acesta a fost cu chemarea lui D-șeu internă și cu voința țării externă la carea noi a trebuit să ne supunem, dar aici în Sinod suntem tot una, frați în Christos.

I. P. S. Mitropolit Primat: Suntem egali cu toți aici în Sinod.

P. S. Episcop al Argeșului: Dacă este așa nu ne putem face unii mai mari și alții mai mici; cu toate acestea eu afirm că P. S. Valerian este mai mare de cât mine

cu vârsta. Noi ne aducem aminte ca a venit împrejurări când P. S. Valerian a cerut concediu și cu regula și fără regula și S-tul Sinod a fost foarte indulgent ca i le a aprobat.

I. P. S. Mitropolit Primat: S-tul Sinod a acordat totdeauna concediuri în regula.

P. S. Episcop al Argeșului: Atunci retrag cuvântul acesta de neregula de și este adevărat. În această privință nu voi se citez acum acele cazuri, dar așa s'a întâmplat. Unii din membrii S-tului Sinod n'au făcut act de condescendență către S-tul Sinod când au absentat, cum am făcut eu, I. P. S. Mitropolit al Moldovei și chiar P. S. Dositeiu Botoșaneanu, care ne-a anunțat prin P. S. Ieremia Galațeanul să nu-l mai alegem ca secretar al biroului pentru-ca va absenta câte va zile fiind ocupat cu afacerile Bisericii St. Spiridon. Ei bine, P. Sântite Valerian, ați acusat pe aceia cari nu vin să facă cunoscut S-tului Sinod absențele lor, foarte bine ați făcut ; și eu sunt de părerea P. S. Văstre. Dar să știe ca a fost unul din membrii S-tului Sinod care de și ședea în casele Sinodului și se ducea la Senat, totuși n'au avut deferență către acest St. Sinod și a absentat o sesiune întreaga. Ei bine P. Sântite, mai bine taceți, căci prin această ați acusat pe fratele P. S. Văstra, Episcopul de Roman

P. S. Episcop al Râmnicului: Rog pe S-tul Sinod să închida acest incident.

P. S. Dositeiu Botoșaneanu: Voeam să vă fac cunoscut cauza absenței mele. După depeșa I. P. S. Văstre, se înțelege ca trebuia să vin la Sinod.

Dar pentru-ca niște interese ale Bisericii S-tului Spiridon, unde sunt ca nou Egumen, m'a împedat de a veni, asta-ți cer scuzele mele nu pentru-ca să se treacă ca motivate absențele mele în procesele verbale, dar pentru-că mi s'a dis că n'am avut politeta de a anunța.

— Se pune la vot închiderea incidentului și se aproba.

P. S. Episcop al Râmnicului: I. P. Sântite, și P. P. S. S. membrii. După cum știm cu toții mâne Corpurile Legiuitoare. se deshid. De mâne noi membrii Senatului, nu putem fi stăpâni pe timp și a lucra aici în St. Sinod de la ora 1 după cum s'a urmat până acum. Mi se va dice ca de ordinar Senatul ține ședințele la 2 ore. Acesta însă nu se știe. Regulamentul Senatului, cu toate aceste impune membrilor săi, ca să se afle la ședința la ora 1. Dacă la ora

1 trebuie să fim la Senat, la apelul nominal, trebuie să fim acolo înainte cel puțin cu zece minute. Eata dar ca opt din membrii S-tului Sinod, P. P. S. S. Episcopi și Mitropoliți—sunt ocupați în Senat, și cu chipul acesta Sinodul rămâne numai cu opt membri, cari nu sunt în drept să lucreze în ședință din nici un punct de vedere. Și nu se știe, că nu avem mult de lucru și ca o să terminăm până la începerea lucrărilor de fond ale Senatului. Din contra avem multe lucrări la ordinea zilei precum este Archiepiscopatul, care este lucrat în urmarea votului P. P. S. S. Vostre. Această lucrare precum și celelalte, care vor urma, reclama timp și discuție, prin urmare vă rugându-se, ca numai putem ține ședințe după prânz, eu supun la aprecierea S-tului Sinod și-l rog chiar să luăm o altă oră de ședință pentru lucrările St. Sinod. Dar mi se va obiecta că și anii trecuți tot așa s'a urmat. Apoi cine nu știe cât ne zoream, lasând lucrările de aici neterminate, ca să mergem la Senat? Nu este bine să mai urmam ast-fel, și de aceea vă rog să admiteti propunerea mea, pentru a se ține ședințele St. Sinod dimineața înainte de prânz.

P. S. Episcop al Dunării de-jos : De la 9—1 p. m.

I. P. S. Mitropolit Primat : La 9 nu pot veni eu având afaceri de cancelarie.

P. S. Episcop al Dunării de-jos : Noi vă rugăm să consultați S-tul Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat : Nu pot veni la 9 fiindcă am afaceri de cancelarie. Regulamentul în privința aceasta dă la art. 13. Ședințele se vor ține la orele 11 a. m. Ear la cas de trebuința S-tul Sinod poate fi și o altă oră care în asemenea cas va fi comunicată tuturor membrilor și D-lui Ministru de Culte.

P. S. Episcop al Dunării de-jos : Vă rog să bine-voiți a pune în deliberarea S-tului Sinod propunerea mea, ca ședințele să fie de la orele 9—11 a. m.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei : Eu mă unesc să fie dimineața dar de la 9—1 e prea mult.

— Se pune la vot cu apel nominal propunerea P. S. Episcop al Dunării-de jos.

Au votat pentru : 11 P. P. S. S. și anume :

P. S. Episcop al Râmnicului.

” ” al Hușilor.

” ” al Dunării de-jos.

P. S. Arhiereu Ieremia Galațeanul.
 " " *Innocentie Ploeșténul.*
 " " *Valerian Rômnicénu.*
 " " *Calistrat Bêrladénu.*
 " " *Gerasim Pitișténu.*
 " " *Dositei Botoșánénu.*
 " " *Iónichie Bacaónul.*
 " " *Dionisie Craiovémul.*

Ai votat contra :

I. P. S. Mitropolit Primat.
I. P. S. Mitropolit al Moldovei.
P. S. Episcop al Buzelui.
 " " *al Argeșului.*

I. P. S. Mitropolit Primat : Majoritatea de 11 a hotărât ca ședințele S-tului Sinod să se țina de la orele 9 dimineața.

P. S. Episcop al Dunării-de-jos : Eu rog S-tul Sinod că în procesul verbal să se noteze cine au votat pentru și contra.

P. S. Episcop al Argeșului : Mie mi se pare că acest vot nu e tocmai regulamentar. Să face o propunere verbală, ea se admite ; dar la ce rezultat ajungem când I. I. P.P. S.S. Mitropoliți precum și unii din P.P. S.S. Episcopi se declară contra? Întreb : Cine va presida biuroul? Cum va mai fi în număr Sinodul spre a putea ține ședința. Vedeti dar, aci e greutatea.

P. S. Episcop al Dunării de-jos : S'a votat odata de Sinod și nu se mai vorbește.

I. P. S. Mitropolit Primat : Așa dar ședințele vor fi după votul majorității la orele 9 dimineața. Prin urmare intram în ordinea zilei. *P. S. Episcop al Dunării de-jos* are cuvântul asupra Arhieraticonului.

P. S. Episcop al Dunării de-jos : Dacă S-tul Sinod încuviințează ca să împrăpățez memoria asupra celor ce am cetit ieri, n'am să cetesc de cât concludsiunile raportului, căci cetind întreg raportul poate să abuzez de paciența P. P. S. S. Vóstre.

I. P. S. Mitropolit Primat : La ordinea zilei avem discuțiunea asupra Arhieraticonului. Voește S-tul Sinod să i se împrăpățeze concludsiunile raportului? Ele se împart în trei ; trebuie să votăm pentru fie-care în parte : Partea întâia

este a se primi traducerea așa cum s'a făcut de Comisiune. Cine are de obiectat ceva asupra acesteia parți sa cêră cuvântul.

P. S. Episcop al Hușilor: Eu am de observat un singur cuvânt. În traducerea Archieraticonului vëd ca în unele locuri e pus cuvântul de *Preot* și în altele *Presbiter*. Dacă sê admite cuvântul *πρεσβύτερος*, sa sê traducă *Presbiter* iar nu *Presbiter*, și sa sê întrebuintzeze ast-fel în tôte parțile, sau la din contra să sê ȃica numai preot.

P. S. Arhierëu Innocetie Ploestënu: Eũ așî cere ca în tôte părțile sa sê pună cuvântul *Preot* în loc de *Presbiter*.

P. S. Episcop al Dunăreț de-jos: Vë rog, I. P. Sântite, sa puneți la vot partea I-a din Archieraticon, caci dacã s'ar cere a se discuta punct cu punct eu vë declar de pe acum ca îmi retrag lucrarea. Noi Comisiunea, compusa din trei Ierarhi cu Mitropolitul țarei în cap am colaționat acêstã lucrare. Mai mult încã, noi Comisiunea v'am declarat în raport cã doctrina S-tei nòstre Bisericii s'a pastrat intacta în tôte ramificațiunile ei.

P. S. Episcop al Argeșului: Acêstã lucrare care s'a făcut de Comisiunea alêsa de S-tul Sinod și din care a făcut parte și I. P. S. Mitropolit Primat, negreșit ca are tóta încrederea S-tului Sinod. Eũ însê numai atãta am de ȃis—ca sa intram în fond, avem a da de greutate și timpul nu ne permite—dar întreb pe I. P. S. Mitropolit și pe Comisiune: S'a făcut acêstã traducere exact dupã original? Dacă I. P. S. Mitropolit Primat atesta acêstã, n'am nimic de ȃis.

P. S. Episcop al Rômnicului: Am cerut cuvântul ca sa arat, cã P. S. Episcop al Argeșului, fratele meu întru Christos, în zadar ne a rapit timpul cu vorbele, ce ne-a spus. Când Comisiunea vine în tóta regula, inarmatã de tôte actele; când vine cu un raport, care s'a cetit erî, și ve spune ca lucrarea este tacuta în unanimitate de catrã membrii Comisiunei, și ca tectul original s'a pastrat în tóta întregimea lui; mai mult, când P. S. Raprtor a arãtat S-tului Sinod chiar vorbele discutate în Comisiune, și asupra carora nu s'a putut avea coîntelegerea unanima a membrilor, eu cred, ca vorbele și îngrijirile P. S. Episcop al Argeșului sunt de prisos. Prea Sântite! N'ați observat, cã nici erî, nici asta-ȃi, nici unul din membrii Comisiunei nu s'a rãdicat sa ȃicã: ca eu am reprezentat majoritatea, sau

minoritatea în ce privește traducerea? Atunci vă rog să-mi spuneți, dacă timpul ce ni l-ați rapit cu discursul P. S. Văstre nu era mai bine să-l întrebuițăm în cestiunile, care ne preocupa!...

P. S. Episcop al Argeșului: Nu înțeleg cum P. S. Episcop al Râmnicului crede că am rapit timpul S-tului Sinod vorbind 2 minute. Eu 'mi am făcut datoria întrebând pe Comisiune, de modul cum s'a făcut traducerea, și am rămas mulțumit de răspunsul ce mi s'a dat de către I. P. S. S. Mitropolit Președintele Sinodului. Aș avea mai mult motiv a țice că P. S. Văstra ne-ați răpit timpul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am onóre a răspunde la întrebarea P. S. Episcop al Argeșului, adică dacă traducerea s'a făcut conștiincios originalului. Declar că am fost foarte râvnitor de a nu ne abate de la text pe cât s'a putut. Ca colegi am avut pe P.P. S.S. Episcopii ai Râmnicului și Dunării de-jos, amândoi buni eleniști; Am avut la dispoziție patru dicționare: și Grecești și Franțuzești și Latinești și Italienești în cât am cautat fie care cuvânt și ne-am patruns de exactitatea lui. Aș putea declara că în marginile slabelor noastre cunoștințe am reprodus cu exactitate textul original, am lucrat în conștiința. Mai cere cine-va cuvântul.

—Necerând nimeni cuvântul se pune la vot partea întâea a concluziunelor raportului, adică a primii traducțiunea așa după cum ea s'a făcut de Comisiune.

—S-tul Sinod aproba.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: Acum vine partea a doia a concluziunilor raportului care este următoarea: „A decide dacă Biserica noastră trebuie să țina linia de conduita urmată și de cele-lalte Biserici surori, în cea ce privește tipicul relativ la tunderea desevărsita a candidatului“. Despre această dacă îmi dați voe să-mi spun parerea mea care am emis'o și în Comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Asupra acestui punct eă voi da numai de cât lamuriri S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: Cer cuvântul în cestiune de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aveți cuvântul.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: După regulament biuroul are cel din urmă cuvântul, cu atât mai mult cu cât în discuțiune este un raport al Comisiunii al cărei Președinte

ați fost I. P. S. Vóstra. Deci ca I. P. S. Vóstra să vorbiți ar trebui ca se parasiti fotoliul președential.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. Sântitul Mitropolit Primat, ca membru în Comisiune, póte sa vorbésca chiar din locul unde se afla.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Prea Sântite, nu trebuie sa ne jucăm asupra cuvintelor. I. P. S. Mitropolit Primat este președintele S-tului Sinod, și deci ca președinte al Sinodului trebuie sa conduca desbaterile nóstre.

I. S. P. Mitropolit Primat: Atunã dar Prea Sântite al Dunărei de-jos, dupa parerea P. S. Vóstre eã nu pot vorbi.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Ba puteți vorbi, dar trebuie se parasiti întâi fotoliul președential.

I. P. S. Mitropolit Primat: Apoi unde sa mă duc ca se vorbesc? Care este fotoliul meu în S-tul Sinod afara de cel de președinte?

Eu voiți să desleg cestiúnea dacã eu, nu ca Presedinte, dar fie și ca președinte al S-tului Sinod și ca membru al unei Comisiuni, pot vorbi sau nu. Dupé teoria Prea Sântitului Episcop al Dunărei de jos ar trebui sa me cobor de la birou ca sa pot vorbi; dar unde e tribuna dupé care pot vorbi? N'a existat acésta de la înființarea Sinodului și nu se prevede nicãieri. Fie-care a vorbit de la locul său.

P. S. Episcop al Rómnicului: Mi se pare ca P. S. Episcop al Dunărei-de-jos e prea riguros. Noi suntem cu totul în regulament. Comisiunea a fost compusa din trei membri sub președința I. P. S. Mitropolit Primat. I. P. S. președiază asta-dã desbaterile S-tului Sinod și Comisiunea are un raportor. Raportorul trebuie sa vorbeasca în numele Comisiunii-și sa apere lucrarea ei, a caria raportor este. Când însé membrii vor vedea, că în cursul discuțiunei sunt părți din raport, pe care nu le susține in deajuns raportorul, numai atunci noi cei-alți membri ai Comisiunii putem lua cuvântul pentru ale susține. Eu nu sunt de parerea P. S. Episcop al Dunărei de jos, ca sa parasiti I. P. Sântite fotoliul președential, ci să vorbiți de la locul, unde vă gasiti, bine întelegându-se, ca atunci noi vom primi cele vorbite de I. P. S. Vóstra, ca venite din partea unui membru al Comisiunei pentru traducerea Archieraticului.

P. S. Arhiereú Innocentie Ploesténu: Eú ași voi sa știú: Cum sa se faca tundera ca punã cum saú nu?

I. P. S. Mitropolit Primat: Tocmai asupra acestui punct

voeam eũ sã vorbesc; dar fiind-ca nu pot parasi fotoliu președential spre a vorbi, P. S. Raportor sã bine-voiasca a da lãmuriri.

P. S. Episcop al Argeșului: Eũ cred cã o Comisiune și un membru al ei pôte sã dea explicațiunii când li se cere. Eũ nu cred cã pôte fi oprit de a vorbi, cum a đis P. S. Episcop al Dunareĩ de-jos. Ori-care membru al Comisiunii. iar nu numai raportorul, este în drept sa vorbeasca.

P. S. Episcop al Dunareĩ des-jos: Sã'mi dați voe sã citețc partea din raport relativa la cestiune, ca sa vã luminați.

P. S. Episcop al Rãmnicului: Nu e nevoie sa citiți.

P.S. Episcop al Dunareĩ de-jos: Atunci voi da lãmuriri verbale. Comisiunea când s'a întrunit în đioa cea dintai, fidelã vorului S tului Sinod, a admis originalul ellen ca text normativ, acẽsta numai în cea ce privește rugaciunile; cãt pentru tipic, Comisiunea avẽnd în vedere amplificatiunile ce l'a suferit în decursul timpului, pe de alta parte avẽnd în vedere practica urmata panã acum în Biserica nãstra. Comisiunea đic, a voit ca sa amplifice textul tipic din originalul ellen în sensul practicei nãstre. Comisiunea a voit sã dea viața acelor usuri pe care l'am urmat fie-care din noi, pentru ca sã sã știe odata ca în țara Romãneasca așã se face, iar nu unii sa faca într'un fel și alții într'altul. Pentru aceste motive Comisiunea a amplificat tipicul. Când Comisiunea a ajuns la textul tipic din originalul ellen, text relativ la tunderea desevarșita a cetetului, și care text sã resumã ast-fel (citește din limba ellena), I. P. S. Sa aũ spus cã nu e bine sã introducem acest text în traducere ci sã'l supunem la aprecierea S-lui Sinod. Așã e I. P. Sãntite?

I. P. S. Mitropolit Primat: Așã este.

P. S. Episcop al Dunareĩ de-jos: Noi am ținut sa fim pe cãt se pôte în unanimitate, și de aceea am admis opiniunea I. P. S. Mitropolit Primat cu reserva de a supune S-lui Sinod acest cas spre a hotari. În calitatea mea de raportor am tratat în raport adevãrurile care se urmẽzã în Biserica Ortodoxa în acẽsta cestiune, și am spus: De și în textul original sa gasește acest tipic, el însa a cađut fãrte de mult în desuetudine, nu se mai practica în nici o Bisericã; dar daca a cađut în desuetudine nici una din Bisericela surori, sau cum se đicea alta data, Biserica mama de Constantinople și cea din Grecia, nu au suprimat a-

cest tipic, atunci când sa-ți retipărit Archieraticonul și Evhologiul, ci în toate 'l veți găsi trecut așa. Pentru ce s'a lăsat el?

E-ți cred—și Comisiunea a fost de acord—ca p-ute ca dată archeologica, în care sa se citească practica veche a Bisericeii de răsărit. S-tul Sinod a decis revizuirea, traduc-țiunea—cum veți voi să diceți—a Archieraticonului; noi am luat originalul ellen, și acolo exista acest tipic. E bine ca S-tul Sinod al nostru sa înlature acest tipic, când noi știm cu toții ca Biserica noastră se lauda cu acest cuvânt, ca face parte integrantă din marea Biserica a lui Iisus Christos de răsărit? E bine, dic, ca Biserica noastră, acum când revizuește și traduce textul nostru ritual din originalul ellen, e bine că ajungând pe la un punct așa de neînsemnat, sa devieze de la norma cea mare a Bisericeii?

P. S. Episcop al Hușilor: Dați-mi voe să vă întrerup: Acesta întrebare pe care o faceți este a întregii Comisii, sau numai a P. S. Vostre?

P. S. Episcop al Dunareii de-jos: S-tul Sinod care este supraveghetorul și observatorul doctrinei și tradiției Bisericeii Române, va decide dacă Biserica noastră trebuie să se țină sau nu din linia de conduita care a-ți avut-o și cele-lalte două mări Bisericeii. Acesta este și concludsiunea raportului și opiniunea Comisiunii. S-tul Sinod are să hotarască, ori să se țină de norma celor lalte Bisericeii reîmp-primând cartiile noastre, sau are sa devieze; acés a aveți sa discutați și sa hotărâți.

P. S. Episcop al Argeșului: 'Mi pare rău că sunt silit să iau cuvântul și cu atât mai mult 'm pare rău, ca I. P. S. Mitropolit Președinte nu ne p-ute da nici o deslușire asupra acestui punct.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu pot da nici o deslușire fiind-ca P. S. Episcop al Dunareii de-jos m'a oprit!

P. S. Episcop al Argeșului: Nu ve p-ute opri nimem fiind-ca sunteți Președinte nostru, și ast fel sunteți în drept a lumina desbaterile și a da toate deslușirile ce se cer. Noi ca Sinod avem mai multe îndatoriri. În urma independenței noastre bisericești, suntem în drept ca cartiile noastre sa le revidem, să le modificam unde trebuie, iar unde nu, să le lasam așa precum s'a apucat și cu traducțiunea care s'a făcut înainte de către Erarhii și Parinții noștri bisericești, de o-ice-ce aceia erau mai elleni de cât noi. Tot așa

cred ca a facut și Comisiunea de astă-đi; dar un lucru este care nu mă domirește pe mine: P. S. Raportor đice că acest us sa întrebuinta în Biserica Greacă; dar 'l întreb să mai practica de ea asta-đi? Nu. I. P. S. Mitropolit Primat 'mī pare ca este în contra acestui us care înca sē găsește în unele liturgii grecești, și care us este cu totul lăsat în desuetudine. Asupra acestui punt mi se pare că a voit să vorbésca Inalt Prea Sântitul Președinte. Acésta am înțeleș eū și cred ca este bine să ne dea deslușirile cuvenite, mai ales ca Președinte al Comisiunei.

P. S. *Episcop al Dunăreș de-șos*: Spune ce ai înțeleș.

P. S. *Episcop al Argeșului*: Sa spun ce am înțeleș? Ca să nu ne luam după ellim, elliniș s'aū dus de mult. Noi să trecem acestea ca o notița, pentru a se ști cum să facea mai 'nainte și cum să fac asta-đi hirotoniile în Biserica nóstră de rėsarit. Greciș chiar le-au dat întâi adeca: le-a suspendat așa după cum sē faceaū atunci.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Incă odată întreb: Comisiunea este de acord ca sa rămână în traducere și partea aceea care este în discuțiune, saū nu?

P. S. *Episcop al Dunăreș de-șos*: Ca dată archiologică are sa sē treaca; v'am spus'o odata.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Mai întreb dacă acest respuns este în numele întregēi Comisiuni sau numai în al P. S. Vóstre? Daca este în numele întregēi Comisiuni atunci me unesc.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Ca sa sē curme discuțiunea pun la vot p' rtea a doua a conclusiunilor raportului.

—Sântul Sinod aprobă.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Acum urméză discuțiunea asupra parței a treia a conclusiunilor raportului, adică asupra cuvintelor pentru care Comisiunea n'a fost de acord, dacă ele redat sau nu sensul cuvintelor din original.

P. S. *Episcop al Rómnicului*: Mai 'nainte de a se pune în discuțiune acésta parte, eu cred că este bine sa pun pe St. Sinod în cunostința, ca I. P. S. Președinte și eū am fost mai tot-déuna de aceeași opiniune și prin urmare am format majoritatea. Noi ne-am đis: trebuie sa ținem cuvintele usuale bisercești, mai ales atunci, când noi le avem în limba románésca și apoi mai sunt întrebuintate și în carțile ritualului nostru. Nu avem nevoie sa luam cuvinte de aceea, pe care nu știu cum să le mai numesc, le voi đi-

ce cuvinte de modă. De exemplu: când a fost vorba de *συνείδησις* acesta se traduce în limba usuala a orașelor *conștiința*, noi însa avem cuvântul *cuget* pe care îl înțelege tot românul și este și românesc.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Eu vă rog, pentru înlesnirea discuțiunei noastre sa luam fie-care cuvânt în parte, caei alt-fel vorbim de géba.

P. S. *Episcop al Râmniculur*: Mă rog, eu vorbesc în discuțiune generala. Fiind-ca P. S. Episcop al Dunărei de-jos, colegul meu din Comisiune și din Sinod, mi-a atras atențiunea dîcînd, ca sa vorbesc asupra fie-caruî termin, eu 'i răspund, cum am spus-o chiar de la început, ca trebuie sa vorbim în mod general, să arêtam S-tului Sinod ce normă am avut în traducerea terminilor, cari apoi în mod particular au sa se puna în discuțiunea St. Sinod. Discuțiunea generala sta în acêsta, de a spune, ca eu și I. P. S. Mitropolit Primat am ținut să întrebuițam cuvinte curat românești, vorbe, care de și pôte nu tôte sunt românești, dar sa aiba vestmînt românesc și sa fie întrebuițate de tot poporul; caei ne-am dîs: acêsta este limba noastră clasica. Așa bune-óra este termenul *εὐλαβής* care de P. S. Episcop al Dunărei de-jos s'a tradus cu cuvântul *evsevios*, și se știe de toți ca *evsevie* se mai traduce și cu cuvântul *pietate*. Dar noi, majoritatea Comisiunei, am cređut ca vorba pietate nu este îndestul de răspândita în masa poporului, *evseviosul* este neromânesc, *cucernic* se înțelege de noi toți.

P. S. *Episcop al Dunărei de jos*: Las acest cuvânt Muscalilor.

P. S. *Episcop al Râmniculur*: Dar trebuie sa știm P. Sântite, ca *cucernic* nu e cuvânt slavon.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Cu asemenea discuțiuni generale nu ajungem la nici un rezultat. De a-eia rog a se pune în discuțiune fie care cuvânt în parte. Cel d'întaiu cuvânt care vine acum în discuțiune este *εὐπρέπεια*. Acesta a fost tradus de majoritatea Comisiunei cu *bund-cuviința*, iar minoritate—și si vă spun că minoritatea este reprezentata de mine, eu am cerut sa fie tradus prin *înfrumusețare* sau *frumusețe*.

P. S. *Episcop al Râmniculur*: Ve rog sa'mi dați cuvântul asupra acestui termen. Tôtă lumea știe ca vorbele au două înțelesuri: înțelesul literal și înțelesul figural al con-

textului. Pentru ca să vedem cum stă acest cuvânt în șirul celor lălate vorbe, rog pe P. S. Raportor să ne arăte textul spre a-l controla.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Cu cea mai mare plăcere. La pag. 5 este rugăciunea pentru hirotonia ipodiconului; acolo se găsește acest cuvânt. Voiți să vă citească grecește?

P. S. *Arhiepiscopul Iónichie Bacaónul*: Puteți citi grecește cați înțelegem și noi atâta lucru.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: (citește textul grecesc și apoi continuă). Comisiunea a tradus: „și-l da lui să iubiască buna-cuviința casei tale“. Eu am cerut să se țină: „Și dă-i să iubească înfrumusețarea casei tale, sau, frumusețea casei tale“.

P. S. *Arhiepiscopul Innocenție Ploestenu*: Acest termen este tradus în unele cărți cu cuvântul slavon *podóba*, și prin urmare este bine ținut aici cuvântul *frumusețea*.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Cuvântul εὐπρέπειν este în adevăr tradus în românește cu *podóba* și cu *buna-cuviința*; eu însă nu știu ce va fi însemnând cuvântul *podóba*.

P. S. *Episcop al Râmnicului*: *Podóba*, asemănare, în românește, înfrumusețea.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Țin socotela de cele ținse de un Episcop care și-a făcut studiile în Rusia ca cuvântul *podóba* însemnă *asemanare*, și când ne spune un Episcop aceluia n'am nimic de țin; dar acest cuvânt trebuie gonit pentru tot-deuna din Biserica noastră. Mai este o altă parte care susține *buna-cuviința*. Eu să vă spun un lucru: buna-cuviința e o traducție desfăcută a cuvântului grecesc, din εὐ și πρεπός și primii traducetoi neputând să-l traducă prin un simplu cuvânt a luat pe πρεπός cu *cuviința*. Acesta nu e așa? Să luați P. S. Văstră dicționarul grecesc și veți vedea că acolo cuvântul εὐπρέπειν nu se traduce prin cuvintele cari în românește ar însemna *buna-cuviința*. Latinul traduce εὐπρέπειν prin *decora forma, formosa și formositas*, care în românește însemnă *frumusețea, înfrumusețarea*, așa traduce latinul și așa îl traduce și francesul. Mai mult încă: în favorul tesei mele, eu vă mai supun un lucru: când cărțile bisericești s'au tradus din grecește în românește, atunci când limba noastră nu era infectată de jargonul slavonesc, traducătorii români în loc

de *podoba* a *dis frumuseță*; și când veți deschide psaltirea acésta veche, scheiana (o arată), veți găsi în ea tradus astfel: „Și în mare frumuseța te-ai îmbrăcat. Cuvântul *podoba* s'a introdus atunci când din nenorocire pentru acésta țara nu erau de cât numai câți-va nenorociți de români,—dacă și aceia mai erau români—cari se ocupau pe atunci cu literatura, și cari în tot-deuna întrebuițaŭ cuvintele slavonești. *Buna-cuviința* este cuvânt românesc, dar când avem altul care ne reda cuvântul, pentru-ce sa facem dificultăți, sa despartim cuvântul grecesc și să nu *dicem frumuseța*? Cuvântul *εὐπρέπεια* l'am cautat în limba Ebraică și sa exprimă prin *הדר* *hadar* care însemnéa ornament, strălucire, glorie, splendóre, magnificență, frumuseță. Prin urmare, cum voiți P. P. S. S. Vósire să despartim cuvântul în două când avem un cuvânt propriu? Aici nu este vorba de dogma, ca sa nu putem schimba nimic. De acea vă rog, sa primiți cuvântul *frumuseța* sau *înfrumusețare*.

P. S. *Episcop al Râmnicului*: Facem filologie! Este prea adevărat, ca filologia este instrumentul cu care omul își preciséza cugetarea. Noi voim să exprimăm mai precis cugetările din rugăciunile noastre, și P. S. raportor al Comisiunei ne propune sa admitem cuvântul de frumuseța. Nu contest acum, duple cum n'am contestat nici în Comisiune, ca vorba *εὐπρέπεια* însemnéa frumuseța, când este luata în înțelesul ei figural. Dar aici stau și mă gândesc, întrebându-mă, daca *εὐπρέπεια* trebuie sa fie tradusa cu frumuseța. M'am uitat și eu pe carte și am vădut, ca cuvântul *εὐπρέπεια* este pus alaturea cu vorbele *τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ*, adica a casei lui D-șeu; sau în totul *buna-cuviința a casei lui D-șeu*. Acésta este traducerea, propusa de mine și de I. P. S. Președinte, și apoi ca să mai potrivească și cu traducerea de pana acum din cărțile nó-tre bisericești. *εὐπρέπεια* s'a tradus descompunându-se vorba în părțile ei, *eu* bun și *πρέπεια* trebuință, cuviința, sau în totul bună-cuviința. Daca ar fi vorba despre o buna-cuviința materiala sau corporala, atunci n'ași sta pe gânduri și ași lua vorba în sensul ei figural traducénd-o frumuseța omului etc. Dar aici se vorbește de buna-cuviința și nu frumuseța casei lui D-șeu. De aceia traduc acésta expresiune aci cu înțelesul ei literar, adica duple cum ea este compusa, și o fac acésta împreună cu traducerile batrâne, care represinta clasicitatea limbei nó-tre, și duca aceste rog pe St. Sinod sa se pronunțe și sa aléga între opiniunea majoritaței și a minoritaței.

P. S. *Episcop al Dunareî de-jos*: Am cedat în Comisiune fiind-că știam ca am apel la St. Sinod. Ce eram să fac eu minoritate în fața majorității? Am spus încă de atunci colegilor mei ca să facem apel la St. Sinod în cestiunea care ne desparte. P. S. *Episcop al Râmnicului* desparte cuvântul în două. Admit însă că este așa, dar are și însemnatate de *frumusețã* în sens material și însemnatate de *bună-cuviință* în sensul moral.

P. S. *Episcop al Râmnicului*: N'am vorbit nici de sensul material nici de cel moral, dar am vorbit de sensul literal și figural.

P. S. *Episcop al Dunareî de-jos*: Este vorba de ipodiacon, pretutindenea. Și ce este de literar aci, mă rog, când ipodiaconul este un servitor. un sub diacon și P. S. vóstra știți care este rolul lui în Biserică? Atât pot să vă spun eu în ceea-ce arată P. S. Sa despre partea neliterală a acestui cuvânt: ca diaconul n'are să facă alt-ceva de cât să împlinescă sensul literal: *πρεπός* însemnéza cuviincios să nu fie nebunatic în Biserică, să stea liniștit, la locul său; și vedeți ca grecul a fost nevoit să 'i adauge *εὖ*; nu dice numai *πρεπός*; căci nu e destul: ipodiaconul are să iubésca *frumusețea casei lui D-zeu*, s'o fie tot-déuna curată, în splendóre.

P. S. *Arhiereu Innocentie Ploesténu*: Și el să fie în necuviință? Să fie și cu cuviința cerută și să iubească și *frumusețea Casei lui Dumnezeu*.

P. S. *Episcop al Dunareî de-jos*: Eu vă rog să admiteți cuvântul *frumusețã*.

—Se pune la vot opiniunea minorității care susține cuvântul *frumusețã* și se respinge, admitându-se cuvântul *bună-cuviință*.

P. S. *Episcop al Dunareî de-jos*: Acum vine cuvântul *ἀθλιθωντες*, care s'a tradus de majoritate cu cuvântul *v'afli nevoit*, iar minoritatea care sunt eu a tradus: *v'afli luptat*.

P. S. *Episcop al Râmnicului*: P. S. *Episcop al Dunareî de-jos* nu voește să ne dea explicațiunii. Eu 'l am rugat adeneauri să citească textul pentru a vedea pe fiecare vorba discutată, cum stă în legătură cu cele-lalte vorbe. P. S. Să însă nici acum nu voește să împlini rugăciunea, ci ne propune să votăm numai *vorbe* izolate ca *εὐπρέπειαν*, *ἀθλιθωντες* etc. Acésta însemnézá: dați'mi votul, pe când eu cred că ar trebui să citească textul, ca să vedem cum stă cuvântul în legătura cu vorbele din context.

P. S. Episcop al Dunăreî de-jos: I. P. Sântite, cuvântul *nevoit* sau *nevoe* înseamnă în grecește ἀνάγκη și în originalul grec care l am în mâna este cuvântul ἀθλέω, și de unde în toate cântările bisericești se ȳice despre mucenici: cu lupta cea bună te-ai luptat. Așa dar rog pe S-tul Sinod să bine voiască a adurte cuvântul *luptat*.

—Se pune la vot și S-tul Sinod aprobă opiniunea minorității.

P. S. Episcop al Dunăreî de-jos: Cuvântul εὐλαβέστατος s'a tradus de majoritate cu *cucerit*; iar de minoritate cu *evsevios*.

—Se pune la vot și s'ă primește cuvântul *evsevios*.

P. S. Episcop al Dunăreî de-jos: Cuvântul συνειδησις s'a tradus de majoritate cu *cuget*; opiniunea minorității este sa traduca prin *conștiința*

—Se pune la vot cu apel nominal și se primește cuvântul *cuget* cu o majoritate de 9 voturi.

P. S. Episcop al Dunăreî de-jos: Cuvântul ἐν ειρήνῃ s'a tradus de majoritate cu *pace*; iar de minoritate în *pace*.

Am cerut și în Comisiune și cer și aici, ca cuvântul acesta sa fie tradus în românește în *pace*, și eata pentru ce: frasa ἐν ειρήνῃ așa cum esre ea, nu e în usul limbii Elene, ea este streină. este ebraică, este traducțiune liberă a cuvintelor ebraice שלום și care se scrie în original într'un singur cuvânt. Grecii neputând face alt-fel a tradus cuvântul בשלום bešalom cu: ἐν ειρήνῃ, așa cum au facut și cei ce au tradus cuvântul ἐπιπέπειαν cu *bună-cuviința*. Cel puțin Grecii nu puteau face alt-fel. Noi însă avem cuvântul *frumusețe*.

P. S. Arhiereu Ioanichie Bacoanul: Și dacă vom ȳice cu *pace* nu greșim; așa suntem cu toți deprinși sa ȳicem: *Cu pace* Domnului s'ă ne rugăm, iar nu în *pace*.

P. S. Episcop al Dunăreî de-jos: Văd ca nu mă combateti de cât cu obiceiurile iar nu cu argumente. Cuvântul ἐν ειρήνῃ pretutindenī în S-ta Scriptura se găsește tradus în *pace*: ast-fel se traduce în Genesa. 15, 15; 28, 21; 1 Reg. 2, 6; 2 Reg. 22, 20; Ps. 4, 9; 2 Cron. 18, 27; idem 34, 28; Luc. 2, 29; 7, 50. S-tul Sinod e liber să primască ce v'ă va placea; eu m'ăm facut datoră; dar nu știu ce vor crede creștinii când vor ceti desbaterile S-tului Sinod și vor vedea că pe când în S-ta Scriptura cuvântul ἐν ειρήνῃ este tradus cu: în *pace*, în Archieroticon este tradus prin: *cu pace*. Nu voi să relevez contradicțiunea în care se pun cei ce prefer: *cu pace* în loo de *în pace*.

P. S. Episcop al Râmnicului: Nu este bine ca Sântul Sinod să rămână sub impresiunea citatelor P. S. Episcop al Dunării de-jos. Cum vi s'a spus de P. S. Sa, eu am facut parte din majoritatea Comisiunii; când lucram în Comisiune am decis tot-deuna, nu este bine sa rupem cu trecutul nostru. Nu este nici logic să traducem *ἐν εἰρήνῃ* cu *pace*. Nimeni nu contesta locurile ce s'a citat din S-ta Scriptura; dar aici nu este vorba de S ta Scriptură caria toți Ne supunem, ci numai de un singur lucru filologic. Și ne întrebam: Această expresiune *ἐν εἰρήνῃ* a fost tradus bine pe corespondentul ei ebraic, sau nu?

P. S. Episcop al Dunării de jos: Da.

P. S. Episcop al Râmnicului: Și eu zic da! Vedeți că ne unim. Fiind-ca această expresiune este un ablativ evreesc și greul care n'are cazul ablativ, l'a tradus cu un dativ analizat, *ἐν εἰρήνῃ*, și ca dovada că este ablativ am două argumente. Intaiul argument este că traducătorii noștri cei bătrâni n'a fost așa de neștiutori de carte; și ei au înțeles ca aci este un cas de ablativ și l' au tradus în unele locuri cu *în*, și aiurea cu *cu*; adecă odata i-a dat un înțeles instrumental și a doua oară l'a luat în sensul de a exprima condițiunea de existență. Al doilea argument este că slavii împreună cu noi l' au tradus cu ablativul. Va să zică traducerea de aici a lui *ἐν εἰρήνῃ* cu *cu*, este buna. În us urechea Românului nu este deprinsă a auzi zicându-se *în pace Domnul să ne rugam*, ci *cu pace*, care exprima adevăratul sens al cuvintelor de aici. Așa dar eu rog pe S-tul Sinod să primească a se zice: *Cu pace* iar nu *în pace*.

P. S. Arhiepiscopul Calistruț Bârladénu: I. P. Sântite, eu vîd ca se face o mare discuțiune asupra cuvîntului *ἐν εἰρήνῃ*. Așa P. S. Episcop al Râmnicului susține că ar fi bine să se zică *cu pace*; dar în Evangelistul Ioan, prepozițiunea *ἐν* se traduce prin *la*; ast-fel se zice: „La început era cuvîntul“. Nu e vorba că așa e deprinsă urechea ca să se zică: „*Cu pace Domnul să ne rugam*“ caei pôte foarte bine să se deprindă și cu *în pace* etc. când avem un text aprobat de Biserica întreaga; eu susțin ca filologia noastră a făcut progrese mari în limba până acum, de care trebuie se profităm și noi. De aceea cred că nu ar fi rău sa se admită cuvîntul *în pace*.

P. S. *Episcop Argeșului*: În mai multe rugăciuni am găsit, în adevăr cuvântul *în pace*, ei acesta 'l primesc în rugăciuni, dar nu la ectenii.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Pun la vot prin apel nominal opiniunea minorității, care susține a se admite cuvântul *în pace*.

—Sântul Sinod cu o majoritate de 9 voturi contra 4, respinge opiniunea minorității.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Respingându-se opiniunea minorității, se înțelege de sine că se primește opiniunea majorității de a se *dice cu pace*.

P. S. *Episcop al Dunărei de jos*: Cuvântul *χώρα* s'a tradus de majoritate prin cuvântul *Sat*; iar de minoritate prin *Comună* sau *Parohie*.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Prea Sântite al Dunărei de jos, ați emis 2 cuvinte: *comună* și *parohie*; la care din două rămâneți?

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Având în vedere decisiunea S-tului Sinod care a împărțit țara românească în parohii, rămân la cuvântul *parohie*.

—Se pune la vot cuvântul *parohie* și se primește.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Acuma vine cuvântul *ρυσθῆναι* tradus de majoritate prin cuvântul *isbăvim*, iar de minoritatea prin *eliberăm*, *scapăm*.

—Se pune la vot și sa primește cuvântul *scapare*, al minorității.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Acum vine cuvântul *θλίψεως* tradus de majoritate cu cuvântul *necaz*, iar de minoritate prin cuvintele, *întristare*, *supărare*, *apasare*.

Vocă: Suntem pentru cuvântul *întristare*.

—Se pune la vot și St. Sinod 'l aproba.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Acum vine cuvântul *κινδύνου* tradus de majoritate cu *primejdie*, iar de minoritate cu *pericol*.

Voci: Suntem pentru cuvântul *pericol*.

—Se pune la vot și St. Sinod aproba.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: La simbolul credinței, cuvintele *καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον* s'au tradus de majoritate prin cuvintele: „Și întru duhul Sânt“; iar de minoritate s'a tradus: „Și întru Duhul cel Sânt“. Aci și substantivul și adjectivul are articol *τὸ πνεῦμα, τὸ ἅγιον*. Ca să

susțin această nu am nevoie de gramatică, ea este destul de clară, și nu se strică nimic dacă vom dice *duhul cel sânt*.

P. S. Arhiepiscopul Ploieștenilor: Nu perdem nimic dacă nu dicem *cel Sânt*.

P. S. Episcopul Dunării de Jos: Biserica câștiga dacă vom dice așa.

I. S. P. Mitropolitul Primat: O simplă socotința a mea individuală, personală: primesc, admit ori-ce veți voi pe calea literală, pentru ca eu nu sunt literat și prin urmare n'am de cât să primesc cea-ce voi vedea spunând ómenit celor învățați. Când este vorba de Simbolul credinței, vë declar ca nu voi primi a se schimba nu numai o silabă dar nici chiar o virgulă. Prin urmare eu voi dice: „Și întru duhul sânt“.

P. S. Episcopul Dunării de Jos: I. P. Sântite, eu vë aplaud ca nu voiți să schimbați nimic din Simbolul credinței și mă grăbesc a vë declara ca mă unesc cu P. S. Vóstra în totul. Tocmai aceste susțin și eu ca simbolul credinței să rămăie intact și prin urmare textul Ellen: *Καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον*, „Și întru duhul cel Sânt“ să nu fie estropiat prin înlaturarea articolului. Opiniunea mea o mai susțin și prin aceea ca expresiunea: „Și întru Duhul cel sânt se gusește și în confesiunea de credința ce face Arhiepiscopul.

I. P. S. Mitropolitul Primat: Aceia e o dezvoltare a Simbolului credinței, dar nu însuși simbolul.

P. S. Arhiepiscopul Râmnicului: Această cesiune de redacțiune este tranșată de St. Sinod de când s'a aprobat tipărirea orologiumului. Acolo s'a admis de St. Sinod a se menține textul așa cum este. Nu cred dar că este bine a se reveni asupra votului dat.

P. S. Episcopul Râmnicului: Vëd o îngrijire particulară pentru voturile St. Sinod, precum și pentru acel resumat sinodal, care reprezintă întręga credința a Bisericii noastre și anume pentru Simbolul Credinței. Aci terminul, propus de P. S. Raportor nu este din simbolul credinței, ci din interpretarea lui. E prea adevărat, ca rugăciunea, ce ni s'a citit, are în vedere simbolul credinței.

P. S. Episcopul Dunării de Jos: Nu este rugăciune ci este confesiunea pe care trebuie s'o facă toți candidații de arhiepiscop.

P. S. *Episcop al Rômnicului*: Fie-chiar confesiune, dar nu ne redă cuvintele simbolului credinței, ci ni le explică. Vă aduceți aminte ca toți am trecut prin hirotonie: toți am pronunțat aceste cuvinte și în toate acele trei confesii n'am făcut alt, de cât am explicat simbolul credinței; intai l'am pronunțat pe acesta pe scurt și pe urma l'am explicat prin confesiuni. Când este vorba de explicarea simbolului credinței, St. Sinod sa nu fie așa de îngrijit ca dacă ne vom apropia de textul grec am calcat cu această simbolul credinței noastre, la care am ținut și ținem. Mai mult, când vom introduce acest articol al simbolului credinței intru *duhul cel sânt*, avem sa deprindem pe creștini ca duhul lui D-șeu este este cel sânt fiind-ca sunt și duhuri nesfinte. De aceia rog pe St. Sinod sa nu faca mult scrupul, caei aici nu e vorba de simbolul credinței, ci de interpretarea lui.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Dacă nu e vorba de simbolul credinței ci numai de interpretarea lui primesc și eu.

—Se pune la vot și St. Sinod primește opiniunea minorității de a se dice în interpretarea simbolului credinței și in alte rugăciuni. *Și intru duhul cel sânt*

P. S. *Episcop al Dunareî de-jos*: Acum vine cuvântul *καθολική* tradus de majoritate prin *sobornicéscă*, iar de minoritate prin *catholica, ecumenică, universală*.

P. S. *Episcop al Rômnicu ui*: Eu rog pe P. S. Rapor-tor sa ne spuna unde sta scris acel cuvânt în arhierati-con, în simbol sau în confesiuni?

P. S. *Episcop al Dunareî de-jos*: Sta pretutindeni în cărțile ritualului nostru; stă și în simbolul credinței și în arhieraticon, pentru ca s'tă noastră Biserica l'a cređut necesar. Faptul ca una din Biserici a usurpat și sa falește cu acest titlu, nu trebuie sa ne opréscă de a'l revendica și pentru Biserica noastră Româna. Biserica de Constantinopol și cea din Grecia il pórtă cu mândria și nimeni nu 'i-a venit prin gând ca prezența acestui cuvânt în simbolul credinței ar fi contrar dreptei credințe a Bisericei lui Iisus Christos celei drept-maritóre de răsarit. Pentru convingerea Prea Sântiei Vóstre, eu nu am de cât sa vă spun ca pana asta-đi Patriarhiî Bisericii de Constantinopol, Ierusalim și Alexandria sê intituléza *καθολικός Πατριάρχης*.

P. S. *Episcop al Rômnicului*: Nu toți.

P. S. *Episcop al Dunareî de-jos*: Prea S. Ta mă com-

bați cu deprinderile iar nu cu argumente. Eă te-ai ruga să faci bine să spui cart din Patriarhi face excepție la cele spuse de mine. Și pentru ca n'ar sa poți sa spui eă rog pe S-tul Sinod să admita cuvântul καθολική pentru ca el este în us în tóta Biserica grécă. Ce ! Credeți că grecii nu știu ca exista Biserica apusană care se numește pe sine catolică ?

P. S. *Arhiepiscopul Ioanichie Bacoánul*: Pe timpul când s'a facut simbolul Biserica era una.

P. S. *Episcop al Dunării de jos*: Da, grecii știu fórte bine ca titlul de catolica este usurpat și însușit sieși numai de Biserica Romana, și ei țin precum și Biserica nóstra trebuie sa țina a'l dispute acele Biserici. Cum? numai urechile nóstre cari s'au deprins cu „soborniceasca“ póte sa se scandalizeze? Dar eu să vă citesc cum a tradus acest cuvânt traducătorul Pidalionului nostru, care a fost ortodox din tâlpi până în creștet. Eă vă rog sa credeți ca 'mă am dat osteneala, sa cercetez pidalionul fila cu filă și decă vorbesc dupa ostenelele mele. Iata ce gasim la Conciliul I-iu ecumenic canonul 8. (citește) Vedeți ca'l traduce cu cuvântul, *catolica*; asemenea: Sinod. II can. 19 ; Sinod IV can. 14 idem can. 30; Sinod VI, canon. 95; Sinod VII, can. 16 ; Sinod Carth. can. 76, 77, 78 și în multe alte parți traducătorul întrebuintéza cuvântul *Catolică*. Tot așa se întrebuintéza cuvântul *Catolică* și în edițiunea cea mai vechia a „Marturisirei orthodoxe“ a Bisericei nóstre. Prin urmare eă vă rog sa'l admitem și noi în traducțiunea nóstră, dupa cum este în original.

P. S. *Episcop al Rómnicului*: P. S. Episcop al Dunării de-jos acuia când ceru cuvântul 'mă spuse că am sa'l combat. Eu vă spun ca n'am nimic de đis contra P. S. Sale. Eu 'iam cerut numai o explicare și anume sa'mă aréte unde este vorba de *Catolică* în context ; dar P. S. Sa nu'mă a dat nici un respuns. Cred ca asta-đi nu votam termínii pentru tóte cărțile nóstre bisericești, ci avem în discuțiune numai archieraticonul ; adineaori chiar am votat: Τό πνεύμα τὸ ἅγιον numai pentru archieraticon. De acea încă odată 'l rog sa'mă spună unde sta vorba acésta de καθολική, în text, și pe urma vom discuta.

P. S. *Episcop al Argeșului*: Noi acum nu discutam dogmele Bisericei, ci o carte rituala și anume archieraticonul în care se cere a se întroduce cuvântul *Catolică*. A

se vorbi de sobornica și catolică e cu totul alt-ceva, de cât de simbolul credinței; caci Biserica până la desbinare s'a numit Catolica, iar de la desbinare s'a numit: Biserica Catolica de răsarit și Biserica Catolica de apus. Și eu am luat pidalionul, istoria de Lesvioday, și am vădut că întrebuinteza cuvântul catolica în desvoltare, iar nu în simbolul credinței, de asemenea în broșurele S tului Sinod, redactate sub președenția P. S. Râmnicului, am vădut întrodus cuvântul *Catolica* în mai multe acte ce a publicat, privitoare la Biserica, la facere de Arhiereu. De aceea cer sa fiu luminat asupra acestui punct și sa mi se arate unde sta acest cuvânt în archieraticon: în simbolul credinței sau în desvoltarea lui.

P. S. Episcop al Râmnicului: Și eu am rugat pe P. S. Episcop al Dunărei de-jos, sa aiete locul unde sta scris cuvântul acesta.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Am spus că sta pretutindeni în S ta Scriptura.

P. S. Episcop al Râmnicului: Daca e vorba de simbolul credinței, apoi noi nu'l avem în discuțiune acum, caci încă o lăta ve declar ca s'a votat când s'a aprobat tipărirea evhologiuului.

Atunci noi am hotărât cari anume cuvinte trebuiesc schimbate. Daca urmăm după aceeași normă și asta-ți, eu țin că e bine sa facem un pas înainte, în întroducerea texturilor originale. Eu nu sunt în contra cuvântului sobornică, pentru cuvântul că această vorba n'ar reprezenta idea cuvântului original καθολική. Acei cari știu grecește și slavonește știu că sobornică însem éza tot atât cât și catolica, ba încă mai mult, exprimă două înțelesuri, înțelesul vorbeii συνοδική și καθολική și pe cea sinodică și pe cea ecumenică. De aceea țin, că aici nu e vorba de simbolul credinței cu care s'a deprins urechea noastră de a auți cuvântul de sobornică, ci e vorba de rugăciunile rituale, cari se citesc la hirotonii și hirotesii.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Nu, ci în toate locurile unde el să affă.

P. S. Episcop al Râmnicului: P. S. Episcop al Dunărei de-jos țice, ca să întrebuintăm cuvântul de catolica, ori unde îl vom gasi. Dar'l întreb: Acesta este sarcina, care ne-a dat'o St. Sinod când ne-a orânduie în Comisiune, să stabilim un text de Archieraticon? Ni s'a țin sa

facem un dicționar de vorbele streine, întrebuintate în Biserica noastră? Eu am primit această însărcinare împreună cu I. P. S. Mitropolit Președinte și cu P. S. Episcop al Dunărei de-jos, iubitorul de D-zeu și fratele meu în Christos, ca să lucrăm archieraticonul, și în archieraticon noi am fost de opininse a se lăsa cuvântul de catolică, ecumenica, sau universală și această o mai dăc încă o dată de a se deprinde urechea creștinilor noștri. De aceea rog pe St. Sinod, să mărginescă cestiunea numai asupra Archieraticonului.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos* : St. Sinod a admis ca Comisiunea să'i citescă cuvintele întâlnite în archieraticon, asupra cărora Comisiunea nu ar fi fost unanimă. Cuvântul grecesc *καθολικὴν ἐκκλησίαν* se întâlnește și în archieraticon și în toate cărțile ritualului nostru acolo unde 'l cer pe el sau canónele Bisericei sau geniul limbei. Prin urmare eu rog pe St. Sinod ca să pună la vot opiniunea majorității sau minorității. Dar eu vėd un lucru ; că chiar P. S. Episcop al Rômnicului primește întru câtva aceasta când dăce : nu'l primesc aici și'l primesc dincolo. Ei, dar daca 'l primești dincolo de ce nu'l primești și aici ? Pentru ce dar noi sa punem aici sobornica și dincolo catolică ? Eu vė rog să nu vė temeți de această, căci nu e nimic ; cu cât noi vom avea mai mult curagiul opiniunei noastre cu atât vom câștiga mai mult. Biserica noastră a decis prin organul său cel mai mare, ca să se facă traducerea archieraticonului ; ea a decis rețipărarea cărților noastre bisericești ; pe fie-care dă căpătăm câte ceva. Biserica română revendică unul câte unul toate drepturile sale, revendica limba stremosască care vorbește inimii și credinței omului. Să abolim dar, cuvântul *sobornicésca* cu totul și sa'l lăsăm pe sėma Muscalilor cari sunt destui, și noi să întrebuintăm cuvântul originalului de *catolica*, pentru că, și biserica din Constantinopol și cea din Grecia 'l are ; ba încă grecii au fost cei dintăiu care au dat alarmă în contra Bisericei de apus și nu s'au scandalisat de a ține cu tărie la cuvântul *catolic*. Ei, cum să ne scandalizăm numai noi ? Trebuie sa spunem tuturor că simbolul credinței s'a făcut atunci când Biserica era una, universală ; prin urmare n'a fost vorba atunci, ca pe viitor o Biserică să'si atraga numai ea acest nume. Biserica care se fălește asta-dă în public cu acest nume nu este univrsală, ci a une

adunaturii de câte-va națiuni, și am convicțiunea că nu va trece mult, și una câte una toate învățăturile și decisiunile celor șapte sinóde, se vor recunoște pretutindeni, ca normă de credință. Prin urmare rog pe St. Sinod. să mențină în arhieraticon și simbolul credinței cuvântul de catolică și să înlăturăm pe cel străin. Străin este și cuvântul catolic dar este al unei limbi a Bisericeii grece care este drept măritore ca și a noastră.

I. P. S. Mitropolit Primat; Mai nainte de a pune la vot să'mi dați voe să fiu consecinte. Adineaori cu discuțiunea cuvântului: καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον s'au pus o condițiune ca să fie primit în toate cele-l-alte rugăciuni afară de simbolul credinței. Din partea mea eu primesc cuvântul *catolică* ca să fie introdus în toate cele-l-alte rugăciuni dar în simbolul credinței nu, însă în interpretarea lui, da.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Ca să termin vă rog numai atât : e bine să admitem cuvântul *catolică* așa cum este în original fără restricțiune, căci nu trebuie să uităm că în edițiunea cea nouă a cărților bisericești el este deja introdus.

P. S. Arhiepiscopul Ploestenu: Nu e introdus de cât numai într'un loc, în liturgie.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos; Da, numai într'un loc și anume acolo unde cer și eu; suntem dar de acord amândoi. Eu vă rog să menținem cuvântul așa cum este în original. *I. P. S. Vostră* nu voiți să'l introduceți în simbolul credinței. Prea bine. Puneți unu alt cuvânt dar numai sobornicescă să nu fie.

I. S. P. Mitropolit Primat: Pun la vot cu apel nominal propunerea minorității, de a se admite în arhieraticon cuvântul *catolică* în loc de *sobornicescă*.

—Sântul Sinod aprobă cu 11 voturi contra 3, cuvântul *catolică*.

Au votat contra;

I. P. S. Mitropolit Primat.

P. S. Episcop al Buzelui.

P. S. Arhiepiscopul Ieremia Galațenu.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Acum vine cuvântul ἰδιοτητες, tradus de majoritate prin cuvântul *proprietate*, iar de minoritate prin *atribute*.

—Se pune la vot și S-tul Sinod aprobă opiniunea majorității.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: Acum vine cuvântul ὑπόστρασις tradus de majoritate prin cuvântul *ipostasuri*, iar de minoritate prin, *persóne, fețe*.

—S-tul Sinod aprobă cuvântul, *fețe*.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: Urmézá cuvântul πρόσβρις tradus de majoritate cu cuvântul *vechiú*, iar de minoritate cu cuvântul *betrân*.

S-tul Sinod aproba cuvântul *betrân*.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: Urméza cuvântul ἀποδώσωον tradus de majoritate prin cuvântul *resplateasca*, iar de minoritate prin cuvântul *sc. redea*.

S-tul Sinod aproba cuvântul *résplateasca*.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot Archieraticonul întreg.

S-tul Sinod îl votéza în total.

P. S. Episcop al Ilușilor: Cu ocaziunea revisuirii sau a traducerei Archieraticonului, ar trebui ca la tiparirea lui sa se puna la început și tipicul general al serviciuilor Archierești.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu'l am făcut pe acela, vă rog sa'l faceți P. S. Vóstra.

P. S. Episcop al Rómnicului: Eu propun sa alegem o Comisiune.

P. S. Arhiereu Innocentie Ploesténu: Eu propun sa'l faca P. S. Episcop al Ilușilor.

I. P. S. Mitropolit Primat: Orele fiind maintate ridic ședința, și pentru ca mâne este deschiderea Corpurilor Leguitóre, anunț ședința pentru Joi, 16 ale curenteii.

† Președinte, *Iosif Mitropolit Primat*

† Secretar, *Gerasim Piteștenu*.

Ședința de la 16 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președința I. P. S. Mitropolit Primat.

—Se face apel nominal și răspund prezenți 15 P.P. S.S. Membri, fiind absent P. S. Episcop al Romanului care este bolnav.

Se citește sumarul ședinței de la 14 Noembrie 1889.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eu cer sa se menționeze în procesul-verbal, numele celor cari au fost pentru admiterea cuvântului *catolic* și a celor cari au fost contra. Acésta am avut de ȃis, ca sa se știe că și eă am fost contra admiterei lui.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am cerut cuvântul asupra unei vorbe din sumar care m'a impresionat fórte mult, fiind-că am vedut trecut în procesul-verbal că unul din P. S. membri ai Sinodului a facut observație cum că unora din membri S-tului Sinod când absentéza li se face prea multa deferență, iar altora nu; și fiind că acesta vorbă de deferența s'a întrebuițat cu ocazia procesului-verbal de mai alalta-eri, când I. P. S. Mitropolit Primat dând esplcațiuni, a cerut amânarea discuțiunei asupra archieraticonu ui pâna va veni și I. P. S. Mitropolit al Moldovei, pentru deferența ce au arêtat catre mine....

I. P. S. Mitropolit Primat: Acésta este pentru respect

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eu am înțeles fóte bine acésta. Și pentru că am vedut ca pentru acésta deferența ce s'au arêtat către mine, unii din membri S-tului Sinod s'au....

P. S. Episcop al Dunarei de-jos: S'au formalisat.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Mulțumesc P. S. Episcop al Dunarei de-jos, pentru pronunțarea acestui termen. Da, s'au formalisat. De aceia ași ruga pe acel frate în Christos să ne spuna, cum trebuie socotitu acea vorba și ce trebuie sa punem în locul ei, și daca acésta vorbă a fost bine sau rău întrebuițata de noi? Fînd-ca nu voi sa se formalizeze cine-va pentru deferența ce o au unii din membri catre alți. Acésta pe noi trebuie sa ne hrănescă.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: Sa ne mângâe.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Da, să ne mângâe negreșit; și acésta m'aduice aminte o frază din scrierile Ap. Pavel care ȃice: „Unul altuia îngăduind, unul pe altul cu cinstea mai mare facênd“. Daca acésta vorba jenéză pe unii din noi, sa nu o mai întrebuițam, și rog pe P. S. care a facut acésta observație, să ne spună cu ce sa înlocuim vorba deferența.

P. S. Arhiereu Innocentie Ploestenu: Eă am cerut cuvântul să rog pe P. S. Episcop al Dunării de-jos, să mij-

locescă la St. Sinod de a se pune în Archieraticon amândouă cuvintele *persóne* sau *fețe* în loc de *ipostas*.

I. P. S. Mitropolit Primat. Archieraticonul s'a votat deja și numai putem reveni asupra lui.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Faceți propunere dacă voiți, eu primesc pe amândouă cuvintele pentru ca sunt românești.

P. S. Arhiereu Valerian Rômnicénu: Regret foarte mult că *I. P. S. Mitropolit al Moldovei* nu s'a întâmplat aci când am ridicat incidentul de care tratéz: procesul-verbal. Eu vë asigur ca n'am făcut nici de cum alusiune la deferența ce cu toți suntem datori sa purtăm catre cei mai mari, mai ales ca am aprobat-o; de cât am ținut atât, cum ca ar trebui precum s'a dat *I. P. S. Mitropolit al Moldovei* pentru deferența, precum și *P. S. Episcop al Argeșului* câte-va zile care i s'au trecut în procesele-verbale ca în congediū, sa se dea și pentru cei-l-alti, dar nici de cum nu am contestat deferența ce trebuie sa purtam uniū catre alții. Eu am ținut: *P. S. Dositei Botoșenénu* a venit cu câte-va zile în urma, și a fost pedepsit, considerându-se ca absent nemotivat, pe când au fost și alte persóne cari au lipsit, dar pe cari pentru deferența, St. Sinod le-a considerat ca în congediū spre a putea lua diurnă. Acésta dreptate am cerut sa se facă și pentru noi cești-lalți mai mici.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sunt nevoit sa dau explicațiuni; iar nu sa vorbesc în fond. Știți foarte bine cum s'a petrecut lucrurile în ședința trecuta. *P. S. Valerian Rômnicénu* a ținut ca unora li se face dreptate, iar altora nedreptate, prin urmare se calca regulamentul, și anume ca *I. P. S. Mitropolit al Moldovei* și *P. S. Episcop al Argeșului* li s'au acordat congediū de catre St. Sinod; iar *P. S. Arhiereu Botoșanénu* nu i s'a acordat, și deci i s'a făcut nedreptate. Răspund și acum ca și atunci: Nu s'a făcut favórea saū nefavórea niménu, ci s'a observat strict regulamentul. Regulamentul pune obligațiune că ori-ce membru care nu póte veni la lucrările St. Sinod din împrejurări neprevéđute, sa motiveze absența sa. *I. P. S. Mitropolit al Moldovei* și *P. S. Episcop al Argeșului* au motivat absențele P.P.S.S. Lor. *P.S. Dositei Botoșanénu* însa nu li-a motivat. Daca am facut greșala s'o rectific, daca însa St. Sinod n'a avut nici o cunoștința de motivele absen-

teî P. S. Sale, cum putea biuroul sa tréca absențele P. S. Dositei Botoșăneanu de cât ca nemotivate? Fac apel la Sântul Sinod să mă desminta și sa-mî spuna daca am calcat regulamentul sau nu, și atunci voi face scuzele mele.

P. S. Arhiereu Valerian Rômnicénu: N'am đis ca ați călcat regulamentul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dați-mî voe, P. S. Vóstră ați cerut atunci cuvântul în cestiune de regulament și ați đis, că biuroul a aplicat regulamentul la unî cu o mesură și la alți cu alta. Eú cred în consciința mea că am aplicat regulamentul pentru toți cu aceeași măsura.

P. S. Arhiereu Valerian Rômnicénu: Să fac o rectificare: Nu'mî aduc aminte daca a fost vre-o telegrama din partea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, și pe cât am înțeles numai ca a cerut concediu pâna Vineri, care i s'a și aprobat, dar Vineri nu a venit, ci după 2 đile, și cu tóte astea Șt. Sinod 'i-a socotit și aceste đile ca în concediu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Da, I. P. S. Mitropolit al Moldovei a dat telegrama care s'a comunicat de la biurou, dar P. S. Dositei nu ne-a comunicat de loc.

P. S. Arhiereu Valerian Rômnicénu: Prea bine, dar cu tóte astea tot au trecut câte-va đile peste concediul acordat.

I. P. S. Mitropolit Primat: Va sa đica staruți a đice că am făcut neregularitate?

P. S. Arhiereu Valerian Rômnicénu: Nu, ci am rugat numai ca acésta favóre sa se faca și celor mai mici, și alt nimic.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Din cele pronunțate de P. S. Valerian, nu înțeleg alt-ceva de cât ca motivul P. S. Sale este diurna! ca unora li s'au daruit și altora li se refuza; dar acésta, vė rog, nu vė ataca. Sa mă esplic, înțeleg ca dacã nu se póte țina ședințe din cauza lipsei unuia sau altuia, acei care sunt de față au dreptul la diurna. Noi știm ca așa este regulă în Corpurile Legiuitoře;— n'ar trebui să vorbesc aici de diurna, dar mă vėd silit. Prin urmare P. S. Valerian i se va da acésta diurna; s'o creadă acésta. Dar atunci întreb: care e motivul care îl împinge pe P. S. Sa, sa faca aceste observațium? Ingrijirea pentru diurna P. S. Dositeiu? Na cred că este acésta, căci P. S. Sa nu a facut reclamație. D'n

parte-mi congediul care se dice că mi s'a dat prin deferență, 'l las pe séma P. S. Valerian și nu mai am nici o pretențiune.

P. S. Episcop al Argeșului: Véd cu părere de rău nedreptatea pe care P. S. Valerian o aruncă asupra unora din membri S-tului Sinod, pe care P. S. Sa crede ca St. Sinod i-a favorisat. Ca răspuns la acésta n'am de đis alt de cât, că eu nici o data n'am făcut vre-o călcare de regulament, în tot-déuna eu nu am lipsit nici o data de la ședințe de când sunt membru al St. Sinod, din contră, 'mă aduc aminte ca P. S. Valerian când era egumen la Biserica St. Spiridon din Iași, au cerut congediu în mai multe rânduri care i s'a acordat de St. Sinod, și ș'a luat și diurna regulat pe acel timp. Mă mir dar ca cum P. S. Sa indica asta-đi cestiunea ca s'a calcat regulamentul. Din contra biuroul a procedat fórte bine.

Vocē: Inchiderea incidentului.

—Se pune la vot inchiderea incidentului și St. Sinod 'l aproba.

P. S. Episcop al Dunăreț de-jos: P. S. Secretar a spus în sumar, cum ca S-tul Sinod a primit alaltaeri cuvântul *resplateasca* în loc de *redea*. Aci este o greșala, și rog pe S-tul Sinod sa o rectifice. Sunt două cuvinte: întâiu este ἀποδόσιον care s'a tradus de majoritate prin *rēsplatésca*; iar de minoritate prin cuvântul *redea*; și al doilea cuvânt este ἀνταειψόμενος tradus și de majoritate și de minoritate prin cuvântul *resplateasca*; și când s'a votat alalta-eri, s'a admis ca avântul ἀποδόσιον să se traducă prin cuvântul *redea*, iar pentru ἀνταειψόμενος s'a admis cuvântul *resplateasca*, cea ce nu véd în sumar.

I. P. S. Mitropolit Primat: Se va face acésta rectificare.

—Pun la vot sumarul cu rectificarea ceruta.

—Sântul Sinod 'l aproba.

I. P. S. Mitropolit Primat: Comunicari nu avem; prin urmare întram în ordinea đilei.

P. S. Episcop al Dunăreț de-jos: I. P. S. Președinte, vě rog sa'm acordați cuvântul într'o cestiune privitoare la facultatea noastră Theologica.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aveți cuvântul.

P. S. Episcop al Dunăreț de-jos: I. P. S. Președinte! Mulțumesc unei întâmplări care ne-a facut pe noi toți să ne gândim asupra unei nedreptați, ce în mod vědit se face

Bisericeii noastre Române autocefale, drept măritore de răsărit. Vă aduceți aminte la Aniversarea de 25 ani a Universității noastre din București eram și noi, eu adeva, și P. S. Episcopu al Râmnicului. Noi ne dusesem acolo fără invitație, numai din dorința de a asista la această frumoasă solemnitate a Universității noastre. Mergând la acea Serbatore univertitară avem veselia în inima și așteptam cu bucurie ca acei însărcinați a vorbi despre viața Universității din București, sa spuna tot adevărul asupra nașterii tuturor facultăților, cari compun Universitatea din București. Mare a fost decepțiunea noastră în acea zi de bucurie, și de veselia a Universității noastre din București, sa nu auzim nimic înbucurator pentru Biserica noastră, pentru facultatea noastră de Theologie. Am măsurat întristarea ce v'a cuprins și pe I. P. S. Vostră, și pe noi, și pe Profesorii facultății de Theologie. Daca am fi știut una ca acesta, ar fi fost mai preferabil pentru noi, să nu mai fi asistat la acea solemnitate. Un dispreț mai mare adus Bisericeii noastre, foarte rar s'a vețut în societatea românească. Biserica fiind lovita și desprețuita, întristare a trebuit să cuprindă inima noastră și vă rog, sa'mi dați voe, sa fac cunoscut S lui Sinod nedreptatea vedita ce se face Bisericeii noastre și s'o apăr împreuna cu întreg S-tul Sinod contra celor ce o nesocotesc. Universitatea din București. dupa cum s'a spus în discursul D-lui Rector al Universității, s'a complectat încetul cu încetul, și a trecut mulți ani pana când diferitele facultăți sa'si capete maturitatea și existența lor legala. Aci era locul ca D-sa să țină un cuvânt bun și despre înființarea facultății de Theologie. Acesta era și drept și logic. D-sa însă a trecut în tăcere înființarea acestei facultăți și a gasit de cuviința sa spue M. S. Regelui și celor de față, ca facultatea de Theologie este un mosafir care jenează Universitatea. Nu s'a mai auzit pana astăzi în nici un discurs univertitar ca o facultate sa fie un mosafir jenator pentru o Universitate. După mine aserțiunea D-lui Rector este o concepțiune nouă care trebuie să se dea cuvântului *jenare*, adica pre langa semnificațiunile selee de mai înainte să se puna și aceea, ca o facultate jenează o Universitate ! D-nul Rector a recunoscut ca facultățile noastre s'au nascut una câte una înainte de a avea esistența legala, dar s'a refusat sa țină că același lucru se va întâmpla și cu facultatea noastră de Theologie, și prin ur-

mare ea, ca cea mai tînăra dintre surorile ei, de și nu a fost nascută când s'a făcut celor-lalte facultăți partajul localului, totuși îndată ce s'a nascut ea are aceleași drepturi în palatul Universității, pentru ca ea este fiica Universității, și nimeni nu' pôte denega acest drept; acésta este și drept și legal și natural.

Este óre acum nevoe, ca aici în S-tul Sinod, sa discutăm noi necesitatea facultăței de Theologie? A discuta acésta necesitate ar fi ca noi sa ne îndoim întru cât-va de necesitatea înființării acesteï facultăți. Gândesc și cred, că suntem cu toți unanim sa afirmam nu numai acésta necesitate, dar dacă am putea să găsim un alt cuvânt prin care s'o exprimam; este o trebuință *sine qua non*. Amânarea înființării facultăței de Theologie este o imposibilitate insurmontabila. Iara înființarea sa se impune și de religiunea creștină, și de Legea Organică a Bisericeï nóstre. Domnul nostru Iisus Christos a dis discipolilor sêi: Cercețai scripturile căci într'ênsele este viața și adeverul; Noi creștinii plecând de la acésta porunca instruitoře, deschidem domeniul științei, domeniul științei theologice. P. P. S. S. Vóstre știți, că științele theologice în nici o parte nu s'aũ facut mai desvoltat de cât numai la facultățile de Theologie. De alta parte știți, că Religiunea nóstră drept măritóre de răsarit are mulți vrăjmași și vrăjmași nu ignoranți, ci vrăjmași culți și instruiți. Luptând cu aceștia trebuie sa opunem la știința lor știința theologica, la arma morala sa opunem arma morală, și numai luptând cu aceleași arme, lupta este egala. Lupta între neegali nu este luptă, este asuprirea celui nearmat. celui neputincios; este condamnarea lui. S-tul Sinod, care este supraveghetorul și aparatorul doctrineï nóstre, trebuie—cred—ca cu un minut mai înainte, sa'și dică cuvântul sêu asupra facultăței de Theologie. A nu starui, saũ a lasa ca timpul s'o aducă, este a împedica nașterea și creșterea ei, o nepasare din partea S-tului Sinod în acésta cestiune ar fi mórtea facultăței nóstre nascută. Noi trebuie nu numai să lasam sa'și urmeze cursul natural acésta școla, ci trebuie încã sa cãntam a o apara și protege. S'a facut de mult încercari pentru înființarea facultăței de Theologie în țară; s'a început precum știți întâiũ la Iași, dar pôte atunci era prematură, fiind dat lipsa de mijlóce pecuniare și gradul de cultură în care se găsea țara. Când însă vedem că tóte ra-

murile universitare s'au dezvoltat și s'au luat avântul lor dorit, este bine ca și ramura științei Theologiei să și ia pe al său. A doua încercare s'a făcut în 1881, aici în București, cu Profesori, cu dascăli fără de arginți—cum s'a ținut atunci—și erau în adevăr fara de arginți, cu toate ca toți dascălii Religiei creștine erau dascăli fără de arginți. Este știut că la noi când este vorba de Biserică, se face totul ca să nu i se dea nimic, ba încă să i se ia și ceia ce se pare ca i s'a dat, și cauza sa'mi dați voe să o spun, în prima linie suntem noi. Știți că copilul care nu plânge mama sa nu l hrănește; ea este prea mult ocupată în afacerile casei, și copilul—dice ea—mai poate rabda, 'l voi alapta mai tarziu, copilul însă care și simte stomacul său golit este nevoit să cêra hrana și are dreptate sa cêra, pentru că mama sa este datore sa l hrănescă; și când este vorba de reclamarea drepturilor ori și cine este îndreptățit să și le cêra. O încurajare a căutării drepturilor noastre o gasim în însași învețatura lui Iisus Christos care ne dice, că spre a putea intra întru împêrația lui D-đeu trebuie sa forțam ușa. Când dar noi știm cu toții, ca numărul celor ce doresc progresul Religiei și al Bisericii noastre este mic; gândesc ca S-tul Sinod este dator să se îngrijasca singur de progresul Bisericii și sa arâte tuturor Românilor, necesitatea înființării facultăței de Theologie. Ca reprezentant al Bisericii, S-tul Sinod sa spună acêsta nu odata, nu de două ori, nu de nouă ori, ci de nouă-đeci și nouă de ori câte nouă, ca sa se știe că noi simțim lipsa facultăței de Theologie, și ne dore inima când vedem ca Biserica noastră a rămas îndarat pe terenul cultural.

La téma de a vedea lăsată în nesocotință religieuna noastră. trebuie să adăogăm și acest egoism național, acest egoism omenesc, care este înăscut omului de a nu rămânea îndărăt de cei-lalți frați ai săi de aceeași religieuna, de și de alte naționalități. Știți că grecii sunt un popor aprópe cu patru părți mai mic ca noi, și el are facultatea lui de Teologie înființată încă de la 1832, și s'a înființat atunci numai cu doi dascăli, unul din ei fiind cleric a fost înaintat la demnitatea de Mitropolit al Athenilor, și a rămas numai bătrânul dascăl *Contogonis*, care a ținut singur cursul în timp de câți-va ani; el intra la 8 dimineța și eșia la 12 a. m.; venea la 2 și făcea curs până la 4 și 5 ore. Bătrân așa cum se afla, a făcut ceea ce a putut; dar fa-

cultatea a urmat cursul s eu negreșit cu t ote imperfec iunile ce decurgeau din lipsa de profesori. Biserica grec a  ns e  i poporul Grec gelos de a- i cultiva clerul, a  inut-o a a cu un profesor p n a ce s'au reîntors de la studi  tineri trime i în streinatate, spre a studia Theologia. Asta- i facultatea Grecilor aspiră la înflorire  i aspira iunea sa a dat r de satisfăcătoare pentru cultura clerului Grec. Nu trebuie să ne surprindă când vom vedea  i pe Serbi  i chiar pe Bulgari,  nfi nt nd facult i de Teologie ;  i dar, a  nfi nta noi pe urma Serbilor  i Bulgarilor facultate de Teologie, eu cred, că ar fi culmea ridicolului. Cum ?!  ara rom nesc  care a fost noua Elad , unde grecii  nv ta i  tiin ele, unde grecii ' i căpăta viața lor, unde popórele din orient g siau pre lângă un asil cu t te ale lui necesare,  i o dragoste cre tinesc   i cultură ; cum,  ic,  ara Rom nesc  să suferi ca ea să fie întrecută de aceste popóre născute abia de ieri la viața libert tei ? Nu cred că se va găsi unul din clericii no trii, cari să primescă acest  s rt .—Infi ntarea facult tei de Teologie este dar o dorința unanimă,  ncep nd cu Episcopatul nostru  i termin nd cu cei de pe urmă clerici ai Bisericei n stre. Episcopatul e p ndarul viei creștine în  ara Rom nesc ,  i el trebuie să supravegheze nu numai r dele viei, ci să se îngrijască de timpuri  ca să aibă lucrători pentru cultura sa. St p nul viei care nu să  ngrije te în timpul primă-veiei s'o desgr pe,  i s'o cultive în timpul verei, acela va vea pu ini struguri de str ns,  i mic va fi profitul său.

Dar nu e numai acest  grijă ; vierul trebuie să ia măsurii ca vi a cea uscată să fie înlocuită,  i p te înlocuită cu vi a de neam bun, care să reziste  i la secete  i la insectele distructoare  i în același timp să 'i dea  i rod mai mult. Ast-fel a asemănat Domnul nostru Iisus Christos Biserica sa. Este dar absolut necesar ca St. Sinod se caute a- i cultiva via spirituală cu lucrători demni de a teptarea marelui st p n al viei.  i pentru a putea avea buni lucrători trebuie să 'i cultivăm în pepinierele sci tifiche ale  tiin telor Teologice, pentru ca nu târziu  i ei să p t   ti altu  tiin a Teologică în  nv  m ntul religios. Dar necesitatea facult tei n stre de Teologie se impune  i din alt punct de vedere ; V  aduceți aminte I. P. S n ite, că în legea de 1872, lege care a dat ființa legală Episcopatului nostru. s'a stabilit principiul, că după două decii ani de la pro-

mulgarea acestei legi nu se va mai putea hirotoni Arhierii fără un grad academic. Deja suntem în ajunul expirării acestei legi de și ar fi trebuit că ea să fi intrat în vigoare imediat. Intârzierea aplicării lezei este un punct rău la acei clerici cari au stăruit să se pună în lege, și va rămânea la pasivul lor. Legile nu trebuie să cuprindă restricțiunile sau latitudinea, ori întâzieri când acestea sunt înjositoare; nu era nevoie de acel aliniat care a lăsat curs liber ignoranței în Biserică timp de 20 ani. Dar în fine, Biserica creștină a suferit multe de la ignoranța. Aceia a poporului nostru a îndurat aceeași sortă și merită să o îndure, dacă nu și deschide ochii la timpul cuvenit. Acum suntem în ajunul expirării acelei latitudinii mai avem numai trei ani și Biserica va închide porța sa ignoranței. Și mi place să cred, că nu se va mai găsi vre-o ființa românească care să ceară perpetuarea acesteia anomalii, nemotivată nici de cerințele timpului nici de nevoile Bisericeii. Suntem dar, în ajunul expirării latitudinii acelui aliniat nenorocit și noi trebuie să ne grăbim de pe acum ca să avem o pleiadă de clerici eșiți din însuși scola noastră Teologică și crescuți la sânul Țerei; crescuți de doici—sau cum se dice în Moldova de mance—nutriți cu lapte românesc, ca sa nu să mai dice de nimeni că au supt lapte strein, cari ne aduc de acolo împreună cu știința și impresiuni streine, pentru că nu poate cine-va să se sustragă de la legea naturei și este netăgăduit faptul ca tinerii cari merg în streinătate vin cu obiceiuri cari caută să le aplice în țara sa, dar ceia ce este și mai rău, este să constatăm cu durere că ne aduc tot-deuna nu ceva ce este bun în acele țări, ci ce ceia este rău; ceea ce afirm eu acum o știți cu toții și nu este nevoie a mai insista asupra acestei cestiuni. Suntem dar cu toții pătrunși de necesitatea, că este mai bine ca viitorii clerici să stu lieze la facultatea noastră de Teologie principiile fundamentale ale Religiei noastre, dezvoltate de profesori Români ai Bisericeii noastre drept măritore de răsărit. Când s'a înființat facultatea de Teologie cu dascălii fără de arginți de și nu eram în țară, eu totuși am salutată cu bucurie acest eveniment fericit în viața Bisericeii noastre și credeam că acest început fără de arginți, va fi începutul aparițiunii facultății noastre de Teologie și al propășirii ei. Din nenorocire, facultatea după cât-va timp—după un an jumătate mi se pare—și au închis cursurile.

Cu durere am vădut acésta. Dar fericitele zile ajunse și de țara noastră, au făcut pe Biserică să vadă o rază de lumină, să vadă apropierea împlinirii speranțelor sale, și îndoit m'am bucurat când am vădut că Mitropolitul Calinic - atunci primat, a fost audit cu bucurie de Domnia Ministerii de atunci și în special de D. Dimitrie A Sturdza.

P. S. *Arhiepiscopul Gherasim Piteștenu*: La 1884 când s'a deschis cursurile facultăței de Teologie, era Ministru domnul Chițu.

P. S. *Episcopul Dunăreii de-jos*: Nu vorbesc eu de anul 1884. Sub Domnul Ministru Sturdza mi se pare s'a dat un decret, care cu drept cuvânt se poate numi o *anunțare* făcută Universității cum-că în sînul său s'a născut încă o altă soră—sorora cea mai mică acelor-alte facultăți ale Universității din București facultatea de Teologie. Prin acel decret s'a spus Universității să încunoștințeze pe surorile cele mai mari spre a se mai strînge, ca să lase loc și surorii lor celei mai mici de curînd născută. Se vede însă că se urmîzî cu facultatea noastră de Teologie, ceea ce se urmîzî în Biserica noastră cu copilul, care ca să fie admis la mărturisire, trebuie se aștepte șapte ani. Eu m'ași mulțămî și cu acésta, dacă am fi sigur că la șapte ani de la nașterea sa facultatea de Teologie are să fie recunoscută în mod legal. Dar este mai bine să grăbim din toate puterile, ca ea să și capete drepturile sale cu o zi mai înainte. Sunt informat în mod pozitiv că facultatea noastră de Teologie este îndrumată pe drumul cel adevărat; ea are profesori buni și a început a da rólele sale; acum nu'i trebuie de cât recunoșterea și ajutorul ce trebuie să se dea orî cărei fințe în pruncie, acest ajutor nu este de cât material, caci ajutorul moral îl poate da St. Sinod, îl poate da Teologia noastră actuală. Copilul nascut, facultatea—are viața în sine, e bine pusă pe piciorle sale; are evangelia, are decisiunile S-telor Sinóde și nu are nevoie de alt conducător; ceea ce trebuie asta-đi facultăței și pentru care eu am luat cuvîntul, este ca St. Sinod în unanimitate să cêra Guvernului—și sa'i cêra cu staruința—,ca chiar în acésta sesiune să presinte un proiect de lege în Corpurile Legiuítóre, prin care sa recunoșca în mod formal esistența facultăței de Teologie.

Vocî: Prea bine! Prea bine!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am fost cerut cuvînt-

tul, pentru ca să răspund P. S. Episcop al Dunării de-jos asupra a două observațiuni, ce a făcut: întâiu că facultatea de Teologie în palatul Universității jeneaza; și al doilea sa aduc aminte ca facultatea noastră de Teologie, încă nu este întemeiata, nu este recunoscuta printr'o anume lege; dar cu mulțumire am auzit acum în urma, ca acesta n'a scapat din vederea P. S. Episcop al Dunării de-jos, ca în adevăr, ca să fie ceva legal, temeinic, trebuie o lege; facultatea noastră exista numai așa într'un mod óre-cum bine voitor, și trebuie să i se dea recunoșterea legala.—Asupra acestora am luat cuvântul, ca adică facultatea de Teologie în palatul Universității asta și jeneză. Apoi nu trebuie sa scapăm din vedere—și póte sa socotescă cine-va auzind-ne vorbind acestea, cum că noi aducem óre-care acușări asupra celor cari conduc Universitatea—că jena este în privința localului. Acolo sunt grămadite multe lucruri, multe instituțiuni, cari difera una de alta, buna óra: este museul, pinacoteca, biblioteca naționala, academia, senatul, și altele. De aceea eu cred, ca a avut dreptate domnul Rector al Universității se dică în discursul seú la Sărbătórea de 25 ani a Universității, cum că profesorii Universității numai sunt la ei acasa; prin urmare jena ce a exprimat'o este în privința edificiului ca este ocupat eu altele.

Intru cât privește cele rostite de P. S. Episcop al Dunării de-jos n'avem de cât sa'i mulțumim cu toții, pentru ca asemenea observațiuni privesc la bine; are sa se atraga atențiunea, are sa deștepte pe mulți, sa vada cum ca Biserica noastră este modestă, este rabdatóre, însă este vigi-lenta și aștepta ca să vada buna-voința celor în drept. Am ȓis.

P. S. Episcop al Râmnicului: I. P. Sântite, și P.P. S.S. membri și frați! Mulțumesc P. S. Episcop al Dunării de-jos ca între vorbirile dintre noi, s'a mișcat așa de bine, și a simțit așa de frumos în ceea ce privește viitorul Bisericeii și al țerei noastre; eu 't mulțumesc din suflet pentru sentimentele ce-l însuflețesc și de modul cum le-au desfășurat. Să nu ni se para, ca daca am desfășura mai bine asemenea cestium, am perde timpul în zadar; din contră acestea sunt discuțiuni fórte prețioase pentru țara și pentru Biserica noastră. P. S. Episcop al Dunării de-jos fórte bine a desvoltat nevoea facultăței de Teologie în

țara noastră. Eu am să privesc cestiunea dintr'un alt punct de vedere. Eă, care am fost de la începutul facultăței năstre de Teologie, vė rog, sa-mi dați voie ca sa vė presint partea reală a acestei cestiuni, dispozițiunile legale pentru existența ei, și ce ne mai rămăne de facut pentru ca facultatea năstra de Teologie să devină o instituțiune sociala, bine fundată pe legi. De la început, acé tă facultate, numită a Teologiei, s'a înființat în mod legal.

Majestatea sa Suveranul nostru a ăis la înființarea acestei facultăți: „Sub auspiciile tronului meu, se va înființa facultatea de Theologie în țara romănescă“. Iata dar că avem un element de legalitate la basa fundărei facultăței de Teologie, și noi știm cu toți ce însemnézacuvēntul Suveranului nostru în cele ale Biserice; pentru dănsul cuvēntul și fapta au legăturile dintre causă și efect. A ăis, cum o știm și s'a facut.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei voind să răspunda P. S. Episcop al Dunărei de-jos a căutat — cum ăice romănul— sa împace lucrurile. Iata cum stau lucrurile față cu Universitatea năstra și cu trecutul ei. P. S. Episcop al Dunărei de-jos a vorbit despre prima înființare a facultăței de Teologie pe lângă Universitatea din București; n'am nevoie sa mai vorbesc și eă despre acésta. Eă vė voi vorbi despre al doilea moment al reinceperii cursurilor acestei facultăți și veți vedea, ca Rectorul Universităței avea elementele oficiale pentru recunășterea acestei facultăți. Când s'a înființat pentru întâia data facultatea eram o corporațiune numai tolerata, umblam cu traista cu carți subsuoră și cu studenții dupa noi, rugăndu-ne să ni se dea o sala unde sa ținem cursurile, fiind-ca pe atunci nu aveam o sala destinata pentru facultatea de Teologie. Omul bun își face loc pretutindenea. și facultatea năstra de Teologie era o trebuința sociala, și prin urmare am putut și noi sa ne gândim la sala trebuitoră pentru cursurile facultăței năstre. Când s'a reinființat facultatea de Teologie în anul 1884, am ăis în Consiliul profesoral, numai merge; facultatea trebuie sa se afirme, și sa 'și aiba localul seu ca și cele-lalte facultăți. Atunci eă în calitate de Decan și cu consimțimēntul colegilor mei, am mijlocit la Minister și la Rectorul Universităței și ni s'a dat o sala. De atunci și pâna asta ăi facultatea de Teologie își are localul ei propriu în Universitatea din București. Prin urmare niște vorbe, ca cele ăise de Rectorul Universităței,

nu-și aii locul lor și facultatea de Teologie nu pôte să fie privită că o povară, ci ca alinătórea suferințelor sufletului omenesc, dupre cum a đis Maiestatea Sa, kiar în incinta Universității din București.

Mai mult, facultatea noastră de Teologie s'a confirmat de cătra Stat în fie-care an, de la 1884 și pană astă-đi, trecând'o regulat în legile sale budgetare.

Fac apel la P. S. Arhiereu Gerasim Piteștenu, Decanul de asta-đi al facultăței de Teologie, sa ne spună, daca se plateasc regulat lefuri profesorilor sau nu ?

P. S. Arhiereu Gerasim Piteștenu: Se platește regulat de Ministerul Cultelor.

P. S. Episcop al Rômnicului: De la 1884 și până asta-đi a figurat în budgetul Ministerului de Culte apuntențele Profesorilor facultăței de Theologie, și subvențiunea pentru Internatul Theologic și tóte cele-lalte cheltueli ale facultăței. Ei bine, budgetele a fost votate de Camera. sunt legi financiare, prin care s'a recunoscut de Statul Român ca exista o facultate de Theologie. In fața tuturor acestor dispozițiuni legale numai este îndoeala precum am đis de la început, ca facultatea este recunoscuta de Statul Românesc. Alegațiunea D-lui Rector al Universității care în discursul său a cautat sa restórne tóte acestea dispozițiuni, și tăcerea Ministrului de Culte, care a uitat iscalitura din mandatele eliberate facultăței de Theologie, aii fost corectate și îndeplinite de cătra Maiestatea Sa Regele, când a đis: Mulțumesc lui D-đeu ca m'a învrednicit să înființez în timpul Domniei mele două facultăți: facultatea de Medicină și facultatea de Theologie; una care are menirea de a vindeca suferințele trupului, și alta pentru înalțarea sufletului. Iata încă un element legal al facultăței noastre. Ei. ce mai điceți acum ?

I. P. S. Mitropolit Primat: Și totuși nu este legala.

P. S. Episcop al Rômnicului: Nu putem đice ca nu e legala; caci avem o suma de elemente de legalitate, earași nu putem đice că avem totul, fiind-ca mai trebuiește legea organica. De aceia eu vin înaintea S-tului Sinod și'l rog sa bine-voeasca a numi o Comisiune din sinul său, care să se ocupe în mod special cu formularea unui proiect de lege pentru facultatea de Theologie, și apoi adaug și pentru Seminarul, care proiect sa'l înaintăm D-lui Ministru pentru a'l supune în Corpurile Legiuítóre, și I. P. S. S. Mi-

tropoliți cu Episcopii Eparhioți să'l susțină cu toța staru-
ința față de Guvern, și în Senat.

Voesc să mai adaog ceva, saū mai bine ȃis, trec la a
doua parte a propunerii mele. Maiestatea Sa Regele nos-
tru, în virtutea credințelor familiei sale și prin purtarea Sa
căt-re Biserică și Instituțiunile noastre și-a câștigat un drept
la recunoștința Țerei și a clerului ei. Și fiind-că acum
este vorba, ca facultatea nóst.ă de Teologie să devină
o Instituțiune legală, învestită de acea lege organică, care
dă ființa legală tuturor instituțiunile sociale, eū rog pe
St. Sinod, ca, saū prin o comisiune ad-hoc, seū prin biu-
rou, dar aș crede mai nemerit, ca noi toți în corpore să
mergem la Maiestatea Sa în virtutea unei audiențe spe-
ciale, și să-i mulțumim pentru a Sa solitudine față cu
Biserica nóst-ră. Să exprimăm viile nóst-re mulțemiri și să-I
arătăm recunoștința nóst-ră pentru îngrijirea, ce tot déuna a
avut față cu facultatea nóst-ră de Teologie, față cu Autocefalia
Bisericeii nóst-re, și în sfîrșit față cu înbunătățirea sôrtei
clerului nostru parohial. Pentru tôte aceste și alte bine-
faceri datorim recunoștința nóst-ră Maiestăței Séele, și noi
să mergem în corpore spre a o esprima în numele Bisericeii
și al Clerului Român.

P. S. Arhiereu Calîstrat Bârladénu : Mulțumesc P. S.
Episcop al Dunărei de-jos că a adus la cunoștința S-tului
Sinod ceea ce s'a petrecut cu ocasiunea Sêrbătoreii Uni-
versităței din București. Facultatea de Teologie în adevêr
există, are sala sa la Universitate, are profesori sêi cărori
li se dă diurnă, ear nu lefi cum a ȃis P. S. Episcop al Rôm-
nicului că are totul, și îi lipsește numai legea specială
despre care noi am discutat astă-ȃi și pe care avem s'o ce-
rem Guvernului. Cu acéstă ocasiune țin să relev ez un fapt:
când s'a propus înființarea facultăței de Teologie, gene-
rosul și bogatul P. S. Episcop al Argeșului, vedênd că
acestei Facultați îi trebuie partea materială, a bine-voit în
generositatea sa, să'i ofere 30,000 lei, pentru care a și primit
mulțumiri din partea întregului St. Sinod ; și acel fond
fiind dat de mai mult timp negreșit că a fructificat, și
negreșit că facultatea are astă-ȃi un element puternic prin
care să se susțină, pe când o lege bugetară se echilibreză
de Minister după necesitățile și resursele țerei. Până acum
pôte că Guvernele aū întimpinat dificultăți, și n'aū adus
la Corpurile Leguitore legea pentru înființarea facultăței

de Teologie. Astă-đi însă avem speranță că o va aduce la Corpurile Legiuitoare ; mai mult încă, astă-đi cu toți ne bucurăm că câți-va tineri absolvenți ai facultăței au de-
pus tesele de licență, și cu atât mai mult trebuie să se
bucure P. S. Episcop al Argeșului generosul donator al
facultăței de Teologie, că dorința sa astă-đi este fapt îm-
plinit. Și fiind-că P. S. Sa precum am đis a oferit 30,000
lei, care ne apărat până acum a fructificat, nu rămâne mult
Guvernului ca să dea pentru întreținerea facultăței.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei : Am să đic foarte puține
cuvinte la adresa P. S. Episcop al Râmnicului : P. S. Sa
a bine voit să-mi dea rolul de împăciuitoar. Acésta mă
mulțumește fiind-că acésta este rolul nostru al tuturor,
pentru pace ; împăciuitoar đic în sensul celor petrecute cu
ocasia Serbărei Universităței și asupra celor ce a đis P. S.
Episcop al Dunărei de-jos. Acum dar când m'a recunoscut
ca împăciuitoar, ași ruga P. S. Episcop al Râmnicului să
se împace cu P. S. S. Episcop al Dunărei de-jos, fiind-că
una a afirmat P. S. Episcop al Dunărei de-jos și alta a
afirmat P. S. Episcop al Râmnicului. P. S. Episcop al
Dunărei de-jos a pus cestiunea așa cum trebuie să fie,
și am avut fericirea de ai mulțumi pentru discursul său,
fiind-că asemenea discuțiunii au efect asupra celor în drept.

P. S. Episcop al Râmnicului a spus altele că facultatea
de Teologie are lege. Cu toți recunoștem cum că o lege fun-
damentală pozitivă nu este, căci dacă s'a trecut în budget,
s'a dat mandate de plată profesorilor, toate acestea atárnă
de la buna dispozițiune a celor în drept, cari prin budget
adaogă sau suprimă ceea ce vor cu ocasiunea formărei
budg tului în fie-care an ; după cum s'a întâmplat acésta
cu posturile de predicatori și cu subvenția tipografiei „Căr-
ților Bisericești“ cari s'au suprimat.

P. S. Episcop al Dunărei de jos : Și prin cari suprări
Biserica a fost lovită pe totă linia.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei : Acestea nu sunt lucruri
fondamentale, puternice elemente ce ni le relevă. P. S.
Episcop al Râmnicului relativ la existența facultăței de
Teologie.

I. P. S. Mitropolit Primat : Am sa aduc la cunoștința
S-tului Sinod următoarele : După cele petrecute la festivi-
tea Academica, și după discursurile urmate, mai cu séma
al Maiestăței Sale Regelui, unde a făcut mențiune de exis-

tența facultății de Theologie, am fost autorizat de Corpul profesoral al facultății de Theologie a mă presenta la Majestatea Sa Regele și a'I mulțumi, ceea ce am și făcut. Majestatea Sa a avut buna-voință ca în tot-deauna când este vorba de Biserica, de a exprima dorința, sa vada cât mai curînd acésta instituțiune existînd legală. Acésta am ținut sa vă fac cunoscut.

P. S. *Episcop al Argeșului*: Credeam că după cele desvoltate de P. S. Episcop al Dunarei de-jos relativ la facultatea de Theologie numai era nevoie sa mă ia cine-va cuvîntul; fiind-că P. S. Sa a vorbit tot ce a știut. Dar fiind-ca P. S. Calistrat vine și reamintește 3-tului Sinod o promisiune facuta de mine înca din anul 1881, acésta m'a făcut sa iau cuvîntul și sa pun din nou în vedere S-tului Sinod dorința mea de atunci, și daca am fost nenorocit atunci când mi s'a respins acea propunere pentru înființarea facultății de Theologie și contribuția ce faceam aceștia, cel puțin acésta nenorocire a fost de scurta durată și mai mult o fericire, caci facultatea nu mult dupa acésta s'a luat ființa ei de astă-zi. Și acésta iarași dupa o staruința ce din nou am pus insumi personal pe lângă bărbății de Stat și în S-tul Sinod, cerînd cu multa caldura înființarea facultății de Theologie, pentru care am ținut ca voi da suma de care spune P. S. Calistrat, numai ca să văd înființată acésta înalta școlă bisericésca. Și când am ținut acésta am ținut-o nu numai cu gura ci și cu inimă adevărat Românesca, avînd o îngrijire foarte mare ca acésta facultate sa scóta din sânul său bărbăți luminați și morali, pentru Biserica noastră națională. Pană acoio a mers cu invidia cei cari nu se asociau cu mine pentru propunere și ofranda, ca a mișcat chiar pe Guvern ca să se respinga aceste donațiuni împreună cu propunerea. Lucru ce s'a și întîmplat. Guvernul de atunci în urma staruințelor ce se făcea pentru respingerea propunerii mele, a și însărcinat pe decedatul Vasile Conta fost ministru pe atunci, ca sa declare în Sinod că Guvernul avînd luată și contopită averea Bisericeii în averea Statului, nu póte primi a înființa facultatea de Theologie cu ofrande de pe la unii și de pe la alții. Și ast-fel propunerea mea și cu ofranda împreună, a fost respinse. Cu toate acestea facultatea s'a înființat nemaî putînd Sinodul cât și Guvernul face alt-fel. Suma despre care este vorba este a mea și a nimérui altul. Eu fac ce

voesc cu ea, și voiți face. Mi s'a imputat că sunt bogat. Nu sunt bogat, mă știe D-șeu, dar sunt bogat în aspirațiunile mele, sunt bogat cu inima și cu sufletul și mă rog lui D-șeu să'mi păstreze această bogăție a inimei până la sfârșitul vieței. Eū din mica'mi copilărie am avut dragoste către sfânta noastră Biserică; și de când D-șeu m'a adus aci mă slesc cu slabele mele mijloce ca să îngrijesc de Biserică, și în tot cursul vieței mele voi face tot ceea-ce mă va povățui puterea Divină; ast-fel ca restul vieței ce'l voi mai avea să fie după voia lui Dumnezeu. Cred că prin acestea 'mi voi satisface dorința inimei către Biserică noastră națională, și către religia părinților noștri plini de credință.

I. P. S. Mitropolit Primat: Iata ce doresc a vă spune: Véd cu mulțumire sufleteasca că toți membrii S-tului Sinod au primit cu bucurie și recunoștința propunerea făcută de P. P. S. S. Episcop al Dunărei de-jos și al Râmnicului; adică că S tul Sinod se stăruiească pe lângă locurile competente.....

P. S. Episcop al Râmnicului: N'am ăis numai atâta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Da! ați manifestat dorința, ca această instituțiune să fie recunoscută pe cale legală, adică prin o lege specială. Dacă această este dorința unanimă a S-tului Sinod, v'ași ruga atunci să formulați o propunere și s'o punem la vot.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Voi să cer o explicațiune: P. S. Calistrat Locotenent de Huși, ne-a surprins cu o frumoasă noutate acea adică: că facultatea de Theologie a obținut o donațiune de 30,000 lei de la P. S. Episcop al Argeșului?

P. S. Episcop al Argeșului: N'a obținut nimic. Cum putea să obție când ea nu era recunoscută ca persoană morală.

P. S. Episcop al Dunărei dejos: P. S. Sa a spus că a obținut și ca această donațiune fructiferează. Acum aud pe P. S. Episcop al Argeșului dicând: că numai a săgăduit'o dar n'a dat'o; când însă facultatea va avea ființa legală o va da.

P. S. Episcop al Argeșului: Acolo unde voiți voi ca lucrul meu și nu al altuia.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Mai mult: P. S. Sa ne înviti să contribuim cu toții.

P. S. Episcop al Argeșului: Acestea le-am ăis atunci când s'a făcut propunerea, dar nu acum.

P. S. Episcop al Dunăreț de Jos: Vă spun drept că este o mare contradicție între ceia ce a afirmat P. S. Calistrat și între ceia ce Titularul de Argeș, a declarat, și de aceea rog să mi se dea explicațiunile ca să se știe de cei ce citesc că nu s'a dat nimic și are să se dea.

P. S. Episcop al Argeșului: Nu s'a dat nimic, da.

P. S. Arhiepiscopul Ploieștenu: Facultatea noastră de Theologie nu e recunoscută de legală, nu are o lege. Prin această lege noi să stăruim să i se recunoscă și dreptul de persoană morală pentru a putea primi donațiuni și atunci P. S. Episcop al Argeșului va da această sumă de 30,000 lei.

P. S. Episcop al Argeșului: Ei cred că în asemenea chestiune nu este bine să se pronunțe cuvinte fără multă gândire. Eu am explicat S-tului Sinod, că atunci când am venit cu propunerea mea, am oferit jumătate din salariul meu numai ca să se înființeze facultatea de Theologie, dar mi s'a respins. Pe urma am venit și am făcut și această ofrandă despre care sunt hărățuit, dar D-l. Conta pe atunci Ministru m'i-a spus că nu primește nimic. M'am consultat cu Dl. V. Boerescu și D-sa m'i a spus să aștept până ce se va recunoște facultatea ca persoană morală. Prin urmare dacă primeați propunerea, primiți și banii cu totă nesiguranța facultății, dar n'ați voit să primiți propunerea, m'i ați respins'o, ați respins și banii și acum n'aveți alt de făcut de cât să rabdați ca cei neprevăzătorii. Această sumă despre care este vorba am și cheltuit-o de mult pentru bisericile din Eparhia mea și chiar pe la cele din Eparhia Sfintei Mitropolii de prin București, fiind-că m'i-a eșit cuvântul din gură și cuvântul este al unui Arhiepiscop, al unui Episcop, banii aceștia țin, numai sunt ai mei, sunt oferii Bisericii, să înțelegeți odată acesta; și acela care a învățat Theologia să știe ce va să țină Theologia și puterea cuvântului, căci unui Arhiepiscop după canone nu i este permis a nu îndeplini făgăduința dată lui Dumnezeu prin oferirea ce el face.

P. S. Arhiepiscopul Calistrat Bârlădeanu: Nu știu care din noi doi spune adevărul.

I. P. S. Mitropolitul Primat: Vă rog să retractați cuvântul.

P. S. Episcopul Argeșului: N'am ce retracta. Inșă din slabele și miclele mele iconomii mai pastrez și pentru studenții facultății de Theologie cei fără mijloce; și dacă m'i va ajuta Dumnezeu voi da mai întâiu Bisericii de cât în alta parte, fiind-ca Biserica este lovită din toate părțile. A-

verea este trecută la alte destinațiuni de cât pentru întereșele ei. Prin urmare noi se venim cu obolul nostru pentru a o susține, și susținând Biserica susținem și facultatea de Teologie, care face parte din reionul Bisericii noastre naționale. Póte ca între noi sunt și alții mult mai bogați de cât mine, dar nu le inăput; eú sunt bogat cu inima; am inima mea care în tot deauna a simțit și simte compătimitate pentru starea Bisericii de cum stă asta-đr. Sa'mi ajute D-đeu și Frațiiilor Vóstrie ca pına în sfârșit sa fim cu adevarată inima pastorească.

P. S. Arhiereu Calistrat Bêrladénu: Când un membru al St. Sinod face o donațiune și St. Sinod vine și 'i mulțumește că acea donațiune este un fapt împlinit, nu înțeleg de ce P. S. Episcop al Argeșului voește a se sustrage de la promisiunea făcută și 'mi đice că nu știu ce vorbesc. O dată promisiunea făcută P. S. Sa știe că această trebue să fie un fapt împlinit, noi ast-fel 'i am mulțumit ca de un fapt împlinit, caei un cuvânt eșit din gura unui Episcop trebue să fie îndeplinit. Acum P. S. Sa o cam încurcă đicând ba că acei bani sunt puși la păstrare...

S. Episcop al Argeșului: Cine te-a pus stêpân pe averea altuia.

P. S. Arhiereu Calistrat Bêrladénu: Să fi corect P. Sântite, să faci donațiuni în faptă nu numai cu vorba să te laudi.

P. S. Episcop al Argeșului: Eú nu daú, nu scoto'i în punga altuia. Eú nu mă bag în sêrăcia P. S. Tale care ți-ai creato.

Voc: Inchiderea incidentului.

—Sântul Sinod închide incidentul.

—P. S. Arhiereu Valerian Rômnicénu raportor, citește raportul Comisiunei relativ la apelul Preotului Nicolae Constantinescu din comuna Olănesci jud. Vâlcea, făcut contra sentinței Consistorului Eparhiei Rômnicului prin care 'l condamnă la catherisire.

Comisiunea găsind neîndeplinite unele formalități din procedură, opinéđi a se înăpoia dosarul spre complectare.

—Sântul Sinod aprobă.

Idem apelul Preotul i Ión Gitzulescu din comuna Ur-luceri județul Teleorman contra sentinței Consistorului din eparhia Mitropoliei Ungro Vlahiei prin care 'l condamnă la catherisire.

- Comisiunea, opinéđă a se respinge apelul.
 —Sântul Sinod aprobă.
 —Se citește de la biuroú următórea propunere :

Propunere,

„Sub-semnați membri ai S-tului Sinod, în virtutea argumentelor desfășurate de P. P. S. S. Episcopî al Dunăreii de-jos și a Rômnicului, propunem :

„I. Să se alégă o Comisiune din sînul S-tului Sinod care să aibă însărcinarea de a elabora un proiect de Lege Organică pentru reorganizarea Săminarielor, și a se recunoște existența legală a Facultăței nóstre de Teologie.

„II. S-tul Sinod se róge o audiență la Majestatea Sa Regele, pentru a-I mulțumi de solitudinea ce tot-déuna a purtat și pórtă pentru Biserica nóstră și în particular pentru facultatea de Teologie.

Semnați : *Ghenadie al Rômnicului, Parthenie al Dunăreii de-jos, Silvestru al Hușilor, Calistrat Barladénu. Gerasim Piteștenu, Ionichie Bacaónul, Inocentie Ploestenu.*

—Se pune la vot acéstă propunere și Sântul Sinod o aprobă în unanimitate.

P. S. Episcop al Dunăreii de-jos: Pentru că St. Sinod a primit cu sufletul și cu inima cuvântările ce s'au făcut astă-đi în privința facultăței de Teologie, gândesc c'ar trebui să procedăm și la alegerea Comisiunei de care vorbește propunerea tot cu aceiași maturitate. O Comisiune alcăă din St. Sinod eú o cred insuficientă pentru a elabora o lege organică a facultăței de Teologie. Este adevărat că avem în sînul nostru foști și actuali profesori la Facultate, dar eú cred că St. Sinod ar putea să alégă astă-đi din sînul seú o Comisiune a căreii însărcinare să fie a convóca consiliul profesoral al facultăței de Teologie și împreună cu dînsul să elaborede acest proiect de lege.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mă unesc și eú cu acésta.

—Pun dar la vot propunerea *P. S. Episcop al Dunăreii de-jos* de a lua parte în Comisiune și profesori facultăței de Teologie.

—Sântul Sinod o aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Din partea S-tului Sinod propun a fi în Comisiune pe *P. P. S. S. Episcopî: al Rômnicului, al Hușilor, și al Dunăreii de-jos.* Primiți acéstă propunere?

Vot: da, primim.

—Se pune la vot și St. Sinod aprobă.

P. S. Episcop al Hușilor : S'a ales Comisiunea pentru facerea Legei Organice a facultăței de Teologie, dar în propunere este și organizarea Seminariei. Comisiunea trebuie s'o facă și acésta împreună cu Profesorii Facultăței de Teologie?

I. P. S. Mitropolit Primat : Da, și acésta.

P. S. Episcop a Hușilor : Mă une-sc.

P. S. Episcopal Dunărei de-jos : I. P. S. Președinte. Am asistat ieri cu toții la deschiderea Corpurilor Legiuitoare și mi s'a umolul inima de bucurie când am auđit cetindu-se de însuși Majestatea Sa Regele cuvinte măgulitoare pentru Biserica noastră în genere. Cu toții am fost mulțumiți cu atât mai mult, cu cât am vedut întrodus în mesagiul regal pentru a doua órá opiniunea S-tului Sinod ce a dat'o prin raportul său asupra împărțirei Parohiilor și a ameliorărei sórtei clerului. Ceea ce dar altă dată s'a făcut sub o altă formă și póte, de datorie, acum aú fost luat ad litteram după cum aú propus S-tul Sinod. Bităile nóstre la ușă s'aú auđit. ușa este gata a se deschide, trebuie dar să fim vigilenți și să ne ținem gata a spune din nou Guvernului hotărârea nóstră ce am luat aici. Pentru acésta eú rog pe S-tul Sinod ca prin biuroul său, să facă din nou cunoscut Guvernului ca să presente Camerilor acest proiect de lege pentru regularea Parohiilor și ameliorarea sórtei clerului așa cum a fost făcut de S-tul Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat : Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei de-jos.

— Sântul Sinod o aprobă în unanimitate.

I. P. S. Mitropolit Primat : Așa dar biuroul conform propunerei P. S. Episcop al Dunărei de-jos, care s'a admis în unanimitate va face mijlocire la Guvern în acéstă privință.

P. S. Gerasim Piteștenu raportor, citește raportul Comisiunei relativ la revisuirea cărței didactice întitulată: *Morala creștina a Preotului Stefan Călinescu* profesor în București. Comisiunea este de opinie de a se admite ca carte didactică, însă sa i se pună în vedere autorului ca la o nouă edițiune să introducă óre-care modificări, anume specificate în raport.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos : Eú v'aș ruga ca

acéstă cestiune să se amâne pe alta ȃi, cȃci acum nu mai avem timp.

— Să pune la vot amânarea și se aprobă.

— Orele' fiind înaintate, ședința se ridică anunțându-se cea viitoare pe ȃua de 17 Noembrie orele 9 a. m.

† Președinte, Iosif Mitropolit Primat.

† Secretar *Gerasim Piteștenu.*

Ședința de la 17 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la ora 9 a. m. sub președința I. P. S. Mitropolit Primat.

Să face apelul nominal și răspund prezenți 15 P.P.S.S. membri, fiind absent P. S. Episcop al Romanului care este bolnav.

— Să citește sumarul ședinței precedente.

P. S. Episcop al Râmnicului: Am cerut cuvântul ca sa rog pe biuroții de a prezenta propunerea făcută de noi în toate punctele ei esențiale. Acéstă propunere are două părți; partea întâia: este privitoare la formarea Comisiunii ce are a se ocupa cu facultatea de Theologie și cu reorganizarea Seminariei; iar partea a doua sună ca I. P. S. Președinte sa mijlocească la Majestatea Sa Regele o audiență, pentru ca noi să mergem și să mulțumim Majestaței Săle în corpore pentru sprijinul, ce a dat și dă facultății de Theologie și Bisericei în genere. Acésta rog sa se intercaleze în sumar.

P. S. Gerasim Piteștenu: Propunerea de care 'mă menționați P. S. Văstra este trecută întocmai în Prescriptul-Verbal.

P. S. Episcop al Argeșului: Nu vęd trecut în sumar întocmai precum am ie puns eu P. S. Calistrat. Aș i ruga deci sa se facă mențiune că ofranda care am făcut'o eă pentru facultatea de Theologie, a fost făcuta odata cu propunerea pentru înființarea facultății de Theologie care mi s'a respins; și că tot în acel timp am intervenit pe lângă D-l. Ministru de Culte Contă, și D-lui 'mă a respuns tot așa cum a răspuns și Sinodului că nu pôte înființa facultatea de Theologie cu donațiuni, de ȃre-ce Statul care are ave-

rea Bisericeii în mână, este dator să înființeze, și că această donațiune mi s'a respins din invidie.

I. P. S. Mitropolit Primat: Va sa ȃică P. S. Vóstră nu vorbiți asupra fondului ci asupra sumarului, că nu vi s'a produs cuvintele.

P. S. Episcop al Argeșului: Da, am vorbit asupra sumarului ca să se deede înțeles cuvintelor mele.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să vor reproduce.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Ași voi să completez sensul unui cuvânt trecut la începutul sumarului și anume: ca P. S. Arhieru Valerian Rômnicenu s'a formalizat de cuvântul de deferență rostit de I. I. P. S. Mitropolit Președinte la adresa unor membri ai S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am să fac și eu o mică rec-tificare și anume: în loc de cuvântul că Președintele a *do-vedit* său dovedește că nu s'a calcat regulamentul, așa cere să se ȃică *ca crede* că nu s'a călcat regulamentul.

—Să pune la vot sumarul și se aprobă cu rectificările cerute.

Să comunică de la biuroii o adresă din partea D-lui Socec, pe lângă care trimite la S-tul Sinod patru icóne lucrate în atelierul D lui, și cere autorisația sa și sprijinul S-tului Sinod pentru a le putea distribui în țară.

—Să trimite la Comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcop al Dunăreii de-jos: S-tul Sinod a votat Archieraticonul și eu am rugat pe S-tul Sinod să mi'l dea, pentru a introduce într'insul cuvintele admise. Acum dar vă rog să mi'l triniteți cu adresa, și tot în acelaș timp sa scriți și tipografieii să primescă manuscriptul Archieraticonului ce îl voi trimite eu, când va fi completat de mine pentru a'l tipări. Asemenea rog pe St. Sinod să numesca o Comisiune care să lucreze regulele după care trebuie sa urmeze Arhierul în diferitele serviciuri Dumneșești, ca odată cu tipărirea Archieraticonului să avem și regulele acestea. Necesitatea de a avea o regulă generală o cunoș-teți cu toții; știți greutațile ce întâmpină Arhieru cu Diaconii în timpul când servesc ei, neavând nici o regula după care să se conducă în serviciu, așteptă ca noi să'i tragem de mâncă pentru fie-care mișcare ce trebuie sa facă în Biserică. Eu dar așa ruga pe St. Sinod să numesca o Comisiune care să elaboreze acesta mică regulă de disciplina, sa și mai bine ȃis de tipic, ca odată cu imprimarea

Archieraticonului să se imprime și acésta. Comisiunea care va lucra acest tipic, să număi aibă nevoie de al aduce la St. Sinod, ci să'l citéscă I. P. S. Mitropolit Primat, și I. P. S. Sa de'l va gasi bun să'l admită, căci I. P. S. Sa precum știți cunóște regula destul de bine.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cred că nimeni nu este în contra ideii de a se face tipicul despre care vorbește P. S. Episcop al Dunărei de jos. Mă unesc și eu cu acéastă propunere, dar vă declar că nu aș putea primi sarcina, ca numai prin citirea și aprobarea mea, acel tipic să fie recunoscut de bun, căci eu nu sunt o autoritate în asemenea materie, ci St. Sinod. De aceea ȳic ca Comisiunea care va lucra tipicul, să'l supună aprobărei S-tului Sinod

P. S. Episcop al Hușilor: Eū cred că, dacă St. Sinod. vă autorisă pe I. P. S. Vóstră ca să'l reprezentați în acéastă lucrare—pentru a nu se mai face amănări—numai e nevoie ca Comisiunea să'și supuna lucrarea sa S-tului, Sinod din nou. I. P. S. Vóstră sunteți unul din cei mai competenți în acéastă lucrare, cunoscând rânduiala serviciului arhieresc încă de la răposatul întru fericire Mitropolit Veniamin; și cine altul póte să cunóscă mai bine acest serviciū de cât I. P. S. Vóstră? Membrii Comisiunei vor face tipicul după formularele vechi și I. P. S. Vóstră aveți să'l revedeți și să dați autorisația pentru tipărire. Eū vă rog I. P. Sântite să primiți acéastă sarcină, pentru ca tipărirea unui asemenea tipic, fórté necesar pentru cei noi chirotoniți, să se póta face odată cu Archieraticonul.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am cerut cuvântul ca să fac o declarațiune. Fiind-că P. S. Episcop al Dunărei de-jos a găsit de cuviință ca să mai repete astă-ȳi cestiunea Archieraticonului cu acéastă ocaziune, țin să declar ca să fie cunoscut tuturor că n'am luat parte la discuțiunea și aprobarea Archieraticonului atât de dorit și mult recomandat de P. S. Episcop al Dunărei de-jos, fiind-că înprejurări independente de voința mea m'au împedecat.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sa'mi dați voe să răspund P. S. Episcop al Hușilor că persist în părerea mea adică ca nu pot sa'mi asumeđ o autoritate supra tipicul, și iată pentru ce: sunt crescut în Biserica din Moldova; acolo sunt alte obiceiuri în serviciul arhieresc, iar în Muntenia sunt altele; nu numai atât, dar chiar și în București sunt

deosebite aceste servicii. Eă dar revizuind acel tipic, așî inclina naturalmente, la tipicul în care am fost crescut; și prin urmare n'așî putea sa primesc ca sa fac o uniformitate generală.

Stăruî dar în refuzul meu, și Comisiunea ce o veți alege sa presinte lucrarea St-tului Sinod ca singur sa decida.

P. S. Episcop al Râmnicului : Declar de la început că mă unesc în totul cu opiniunea emisa de P. P. S. S. Episcopî al Dunărei de-jos și al Hușilor. I. P. S. Președinte, I. P. S. Vóstră a 'ți observat, ca daca St. Sinod v'ar autorisa cu revederea tipicului elaborat de Comisiune, ar resulta de aci nu știu ce încoveniente. Dupre mine însă încovenientele sunt înlaturabile și apoi trebuiesc nu mai de cât înlaturate. Dacă astă-đi există deosebire între tipicul din Moldova și cel din Muntenia. aceste deosebiri trebuiesc unificate. Neî nu mai suntem asta-đi două Biserici, ci numai una; și unitatea Bisericii trebuie să se arete nu numai în ce privește dogmele, dar și în cele mai mici amanunte. Rog dar pe St. Sinod, spre a se putea înlatura și grija, de care este ocupat I. P. S. Președinte, să compunem Comisiunea în așa mod, în cât în acea Comisiune să fie unul din membrii, crescuți pe lângă Biserica din Muntenia și un altul pe lângă cea din Moldova, rămânând ca I. P. S. Președintele sa dea ultimul sêu cuvânt în aceste materii.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei : Intinđându-se discuțiunea asupra unui fel de tipic secundar—ca să'mi fie permis să ție așa tipic secundar, fiind-ca tipicile pentru funcțiunile, pentru lucrările arhieresti se coprinde în Liturgie, sa'nă permiteți a spune și eu cuvântul meu în această cestiune.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos : Nu știam că sa cuprinde în Liturgie.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei : Atunci eă nu știu ce vorbesc, saă P. S. Ta mă faci sa numai vorbesc.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos : Nu, vė rog, vorbiți; dar nu știam ca se coprinde în Liturgie.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei : P. S. Ta 'l ai pus fiind ca ai vorbit îndestul alaltă-eri pentru tipicile—în cursul serviciilor arhieresti. Acela e fundamentul tipicului servirii arhieresti, și acesta despre care este vorba, ar fi ceva secundar. Póte că nu m'am exprimat clar adineaori. Așa dar acest fel de tipic, ca să mă servesc de cuvintele P. S. E-

piscop al Hușilor diferă precum s'a recunoscut în diferite localități ale României ; unele obiceiuri erau în Biserica vechei Valachii, și altele în Biserica Moldovei ; și P. S. Episcop al Hușilor a amintit numele mult veneratului și întru tot fericitului părinte Mitropolit Veniamin spunând că I. P. S. nostru președinte a servit la P. S. Sa, și ține minte obiceiurile de atunci. Pentru-că s'a amintit această, cred că sunt dator să vă comunic că un asemenea tipic este scris, însă lung cât și liturgiarul P. Sântitului Episcop al Dunărei de-jos ; eu l'am găsit în Mitropolia Moldovei, există chiar și acum, este scris de un venerabil părinte Arhimandrit—mi s'e pare Vartolomei egumenul monastirei Putna, care a fost la Petersburg împreună cu Comisiunea trimisă din țară acum 100 de ani. El a găsit acolo un asemenea tipic întru toate amănunțele, s'a pus de 'l-a tradus. Eu în dorința de a avea asemenea lucrare am pus de 'l-a copiat acum în particular. Din multe puncte de vedere poate să fie greu acest tipic, eu însă m'am creșut dator să pun în cunoștința P. P. S. S. Vóstră a tuturor că dacă va fi trebuință, după ce se va elabora doritul tipic al P. S. Episcop al Dunărei de-jos, atunci voi aduce și eu pe acela și le vom confrunta, și ce se va găsi de cuviință se va admite ; iar ce se va găsi de prisos vom înlătura.

P. S. Episcop al Rômnicului: Am cerut cuvântul pentru-ca să arăt, că tipicul cerut de noi nu se clasează în clasa I, II-a III-a și altele, ci tipicul Bisericeii noastre este unul și același și tot de același categorie. Poate că nu m'am exprimat destul de clar? Poate că nu s'a ținut socotélă de cele ce s'au făcut aci cu tipicurile formulate, până acum? Cele lucrate de Comisiune și votate de St. Sinod, privesc nu mai hirotoniile și hirotoniile treptelor ierarhice, iar cel care să cere a s'e formula acum, are să coprindă o rânduelă după care are. să servescă Arhierul s-ta liturghie. Noi am rugat pe Stl Sinod, ca să alégă o Comisiune care să formuleze tipicurile de la liturgie și de la cele lalte servicii bisericești și această lucrare să fie și ea votată de St. Sinod. Când dar I. P. S., Mitropolit al Moldovei face declarații în mijlocul nostru că are o carte specială de asemenea tipicuri, cred că exprim dorința S tului Sinod, de a'l ruga, ca acea carte s'o pună la dispozițiunea Comisiunei pentru ca ast-fel să luăm și din ea ce se va găsi cu cale. Lucrarea Comisiunei, propusă de

noi, sa fie veduta de I. P. S. Președinte și cu acé ta condițiune sa fie considerata, ca eșt d'n sinul St. S nod.

I. P. S. Mitropolit al A ollov: R spu d P. S. Episcop al Rômnicului ca nu credeam ca în vâr ta în care mă găse c, nu credeam, dic, ca am trebuința să'mi dea lecțiuni de cunoștințele tipi ului P. S. Sale Si me e tați Prea Sântite, trel ue s' ne mu i im la ó'e-care linie. Când am đis tiț ic secundar am înțeles n i și tipicul general sau fundamental; ci acela al servirei ari' reșci, adica acela care spune că după lucrarea cutate se f ce cutare etc., precum și a diferit lor pompe cerem niale ale serviciilor arhieresci; acésta am înțeles eu prin tipic secundar, și când am đis acésta, cred ca n'am făcut nici o eresie când am đis, ca acesta este un tipic secundar, și nu merităm ca să'mi dea lecțiune P. S. Episcop al Rômnicului.

P. S. Episcop al Rôn nici lui: Declar, ca mulțumesc I. P. S. Mitropolit al Moldovei pentru explicațiunile ce ne-a dat.

P. S. Episcop al Argeșului: Tot așa am înțeles și u ca și I. P. S. Mitropolit al Moldovei, ca tipicul s condar este acela care arată cum trebuie s' s rvesc: Arhiereul în Dis riță. Și are dreptat P. S. Episcop al Dunărei de j s ca să ceară a se face un asemenea tipic caci sunt unii dintre noi mai tine ri cari nu au prea diaconit cu Arhieriei așa de mult pentru a înv ta tóte acele regul , și nu au cunoștință póte în destul cum sa fac ceremoniile mai pompoșe, și cum trebuie să lucreze și sa se conducă un arhieriu în biserică. Din acest punt de vedere mă un se și eu ca sa se facă un tipic secundar pentru ca să învețe și cei ce nu șt'u.

Loc: Prote tam

P. S. Episcop al Pôn ni l i: Pentru uniformitatea s viciilor cerem acésta și pentru știința Di coulor cari s rvesc cu Arhieriu, iar nu pentru ca P P. S. S. Arhieriei nu ar ști sa slujasca.

P. S. Episcop al Argeșului: Diaconul tr bues se învețe de la Arhieriu; dar dacu Arhieriu nu cunoște în dejuns rgulele și dacu nu esistă un asemenea tipic, apoi și Diaconii nu știu cu n sa se conduc în s rviciu și de ari vine confusiuni și neregularități. S'a întâmplat ca să auđiți vorbindu-se ca unii din Arhieriei servesc mai pomp s de cât alțu; de unde provine a ésta? d'n faptul ca Arhieriei cari servesc mai pompos știu mai bine tóicu, ca

și-a dat osteneța în timpul diaconiei, învățând și imitând pe Ierarhii ca Veniaminii, Grigorii și Nifoni.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: La ce voiți să conchideți Prea Sfințite?

P. S. *Episcop al Argeșului*: La acea ca să se facă un asemenea tipic pentru o egală splendoré în slujirea Arhieriei.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Gândeam ca propunerea mea relativ de tipic departe de a fi explicată pieziș, va obține aprobarea tuturor chiriarchilor noștri, bătrâni și tineri. Țara Românească compusă din două domniate sau unit în contra voinței multora din fiii săi, dar pentru ca acesta era dorința unanimă, unirea s'a făcut rămânând ca cei nemulțumiți sa'și înghita ei veninul lor, și să se învenineze pe ei însuși. De atunci totul merge către unire și unitate. S-tul Sinod al nostru însuși, cuprinde în sine tot clerul românesc. Prin însuși acest fapt că este un Sinod care decretează și legiferează în Biserica română, se îndrituiesc cei ce propun o unitate de acțiune în Biserica. Fărte bine a spus P. S. Episcop al Râmnicului ca noi trebuie să avem în biserică o unitate, și de vederi și de mișcare. Nu știm dar pentru ce se face discuțiune asupra acestei chestiuni care pentru mine este secundară,—ca sa mă servesc de expresiunea I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Când însă este vorba de tipicul după care Arhierieul are să se conducă în serviciu, sau diaconul care servește pe Arhierieul, numai este vorba de tipic principal sau secundar, unul este tipicul; iar nu unul mai mare și altul mai mic. Prin urmare eu am cerut—și cred ca S-tul Sinod are se *deferere* la rugăciunea mea — ca sa formăm un tipic după care avem noi sa urmam și după care diaconii au să ne servescă. Noi vom sa dam o regula pentru diaconi, nu vom să'i târâm de mâneca prin biserică cum sa facea pe timpurile de trista memorie, când li se da și ghionturi. Era un spectacol degradator ca în timpul serviciului divin când Arhierieul se ruga în acelaș timp sa și blesteme și sa bată pe Diaconi. Acele timpuri de trista memorie vom sa dispară, vom să le înmormântam cu totul. Mie mi să sfașie inima când vîd un preot facînd în public observație în timpul serviciului divin unui cântăreț că nu a ținut cutare sau cutare condac. Ei bine, cu atât mai mult să cere curioșia de la un Arhierieul, ca sa știe cum să se conducă în ser-

viciul divin, precum și diaconul la rândul său cum trebuie să servească, și să nu aștepte a i se face observație de către Arhiepiscop și de a fi târat de mâneca la dreapta și la stânga, fiind că creștinii care vin la biserică, vin să se roge iar nu să asculte și să vadă necuvișoia unora și nepriceperea altora. În biserică trebuie să domneasca regula și buna cuviință pentru ca acolo stăm înaintea Creatorului nostru și cerem ertarea păcatelor noastre. Eu am cerut să se facă tipic pentru că știam că nu exista. I. P. S. Mitropolit al Moldovei ne spune că există. I. P. S. Văștra sunteți Arhiepiscop de multă vreme; sunt alții mai bătrâni de cât mine, dar n'am auzit pe nici unul din aceștia să-mi spună că există un asemenea tipic, după care să se conducă Arhiepiscopul și diaconii. Unii din noi se laudă că ar avea acasă asemenea tipic. Pe noi puțin ne importa ce va fi având fiecare pe acasă. Ceea ce cineva are acasă este al său și nu al tuturor. Un singur exemplar de tipic nu poate folosi de cât unui singur. Acesta este prea elementar ca să fi mai fost nevoie de lauda. Să vă spun drept, eu nu mă laud cu ceia-ce am acasă, ci cu ceia-ce am în capul meu. Celor ce țin că tipicul se cuprinde în Liturgia Arhiepiscopului!? eu 'i-ași întreba să spue în care Liturgie se găsește.

P. S. Episcop al Râmnicului: Tipic tipărit nu este, ci numai în liturgiile manuscrise ale arhiepiscopilor.

P. S. Episcop al Dunării de Jos: Prin urmare cestiunea că există un tipic e înlăturată. Că s'ar fi găsit unul de la Putna și s'a tradus nu știu de cine și din ce limbă, noi nu știm nimic din toate acestea; dar să presupunem că e tradus de un Arhimandrit, după cum se ține, după un altul din Rusia. La ce ne-ar avansa? pentru noi un asemenea tipic n'are valoare. Noi voim să formulăm un tipic pentru Biserica noastră română, pentru ca să se evite mulțimea de practici care sunt uneori neexplicabile.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am cerut cuvântul ca să fac cunoscut numele Arhimandritului care a tradus din Rusește tipicul de care am vorbit. El se numește Vartolomei Măzarénu, egumen la Mănăstirea Putna. Când D-lui Ureche, care se ocupa foarte mult cu literatura, 'i am spus despre manuscriptul acesta că există în Mitropolia Moldovei, mi l'a cerut, l'a cercetat și a ținut că este foarte important. Acest egumen a făcut parte din Comisiunea care acum 100 de ani a fost trimisă de țară la Petersburg, împreună cu

Inochentie al Hușilor și cu alți boeri. El stând în Petersburg și ocupându-se de ale biserice, a găsit și acest tipic, pe care încă odata dăc că este un tipic secular; și răspund P. S. Episcop al Dunării de-jos ca însuși P. S. Sa a vorbit de tipic și a dăc că știe că este un tipic în Arhieraticeonul care l'a tradus. Es e tipic și tipic. Acela este tipic principal și acesta despie care ne este vorba este un tipic secundar, p ntru multe ob'ceruri și ceremonii în biserică, care la noi nu exista. In Moldova acest tipic secundar s'a introdus de mai mult timp chiar dupa acel tipic de care vorbit.

P. S. Episcop al Dunării de jos : Dacă este tradus din rus ște nu este bun. Noi vom să fie tradus după original și în sensul practicei noastre de pana acum.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei : Dacă vorbiți aci în S-tul Sinod cum se vorbește în Camera, unde sunt deosebite spirite, d osebite curente, dacă aci în S-tul Sinod ne atacam unii pe alții, apoi eu numai șed aci. (Esa din Ședința).

P. S. Episcop al Dunării de-jos : Noi nu atacam pe nimeni.

I. P. S. Mitropolit Primat : Dați mi voe să resum cestiunea. După atâtea discuțiuni urmate, eata ce înțleg eu : toți recunótem necesitatea unui tipic care să prescrie unitatea de lucrări ale Arhierelui în timpul serviciului Duminedeesc. Discuțiunea după socotința mea, a fost cu totul inutilă, fiind-că nu a avut loc asupra fondului cestiunei, asupra căruia toți suntem de acord V'aș ruga dar să închidem cestiunea, și să procedăm la alegerea Comisiunei.

— Se proc de la alegerea Comis'unei prin vot secret și se aleg :

P. S. Episcop al Hușilor cu 14 voturi.

, Argeșului cu 11 voturi.

, Arhieru Innocentie Ploestenu 13 voturi.

P. S. Episcop al Rómnicului : Rog să se noteze în prescriptul-verbal că I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei lipseste de la vot.

I. P. S. Mitropolit Primat : Proclam dar ca membrii în Comisiune pe riu elabóra ea tipicul ă serviciilor arhi rești p P. P. S. Episcopul de Hușilor, Argeșiu și pe P. S. Arhieru Innocentie M. Ploestenu.

P. S. Episcop al Argeșului : Mulțumesc S-tului Sinod

pentru onórea ce 'mă-a făcut, de cât cu părere de rău mă vęd nevoit să declar că nu pot să iaș parte în această Comisiune.

P. S. Episcop al Rómniculũ: Eũ rog pe P. S. Episcop al Argeșului să nu retuse, o însărcinare a St. Sinod ; căci adineaorĩ ne a spus câtă valóre are cunoștința unui om experimentat ca P. S. Sa, care a fost atâția ani Arhidiacon pe lângă un Mitropolit.

Incă odată îl rog să nu refuse.

P. S. al Dunăreĩ de-jos : Pentru o mai repede terminare a lucrărei Comisiunei și a tipăririi acestui tipic, propun S-tului Sinod să bine-voiască a ruga pe președintele nostru, se primescă a asculta citirea acestui tipic, și a'l aproba, dacă 'l va găsi bun iar dacă nu, a introduce în el observațiunile ce va găsi de cuviință și cu aceste observațiuni să se trimetă imediat la imprimerie.

I. P. S. Mitropolit Primat : Am onóre a repeta ceea ce am đis și mai 'nainte : numai St Sinod e îndrept a aproba sau desaproba o lucrare făcută de o Comisiune alésă din sínul său. Să ne mărginim dar în ceea ce am hotărit astă đĩ. Comisiunea va presenta lucrarea sa și St. Sinod va decide asupra ei.

P. S. Episcop al Dunăreĩ de-jos : Vė rog să consultați St. Sinod, punând la vot propunerea mea.

— Se pune la vot propunerea P. S. Episcop al Dunăreĩ de-jos și întrunește 7 voturi.

I. P. S. Mitropolit Primat : A întrunit numai 7 voturi și deci este paritate.

P. S. Episcop al Iușilor : Votul președintelui în acest eas prevalează.

I. P. S. Mitropolit Primat : Eũ sunt contra ei ; prin urmare propunerea este respinsă. Acum dar intrăm în ordinea đilei.

P. S. Arhierieũ Gerasim Piteștenu Raportor, citește următorul raport :

Inalt Prea Sântite Stėpáne :

Comisiunea alésă de St. Sinod în ultima Ședința a sesiunei trecute pentru cercetarea a cincĩ manuale de conținut religios, luând în cercetare acele cărți a găsit că :

1) Manualul de morală creștină a Pr. St. Călinescu, de

și lasă de dorit în privința metodului, claritatea expunerii precum și mai ales în privința materiei ce tratăză în partea întâiă, folosindu-se ca izvor mai mult de filosofie, de cât de St. Scriptură din care s'ar putea scote cu abundență materialul necesar; având în vedere că în ramura acésta nu avem manuale bune, cari să se pótă introduce în școlă, iar manualul P. Călinescu fiind deja întrodus și tipărit încă din anul 1884 în a 5-a edițiune, Comisiunea este de părere a se aproba și de St. Sinod, cu condițiune ca la o altă ediție, autorul să țină sémă de observările făcute de cele două comisiuni.

2) Manualul de Istoria Sacră a Vechiului Testament prelucrat de Diaconul N. Ionescu, în privința conținutului nu expune materiî improprii pentru studiul Vechiului Testament folosindu-se ca izvor de Sânta Scriptură, dar lasă mult de dorit în privința limbii și a clarității expunerii. Acest manual pôte fi aprobat de St. Sinod cu observațiune ca la o altă ediție să țină sémă de observările făcute de cele două Comisiuni, cari în mare parte sunt însemnate în text. Cartea este tipărită la Ploestî în 1885.

3) Prescurtare de Istoria Sacră a V. și N. Testament și explicațiunile Creșului, Decalogului, Tatăl nostru și Poruncile Bisericeî, suferă de multe lacune; în ceea ce privește Istoria Sacră a V. T. tratând'o numai până la Solomon; iar cea a N. T. este și mai defectuósă, multe fiind neconforme cu textul Evangheliei, prea puține fapte și nici o parabolă. Explicațiunile Creșului, Decalogului și Tatăl nostru se îndepărtéză în multe locuri de text. De și cartea este aprobată de Onor. Minister ca carte didactică și tipărită deja, Comisiunea este de părere ca D-l Al. Ionescu, autorul acestui manual să completeze partea privitoare la V. T. tot în mod intuitiv, iar partea la N. T. să o prelucereze radical espunând cu claritate faptele și învățăturile evanghelice și mai ales parabolele.

În ceea ce privește explicările Creșului, Decalogului, Tatăl nostru și poruncile bisericeî să le el-mineze cu totul din manualul său fiind materiî tratate în Catehismul P. Stefaneli făcut anume pentru clasa IV primară și după toate regulile catihetice nelăsând nimic de dorit în privința metodei, carte aprobată de St. Sinod și de Onor. Minister care se află imprimată în mai multe mii de exemplare și e proprietatea St. Sinod.

4) Istoria Sântă a V. și N. Testament de un Anonim, manuscriptul, nu este alt-ceva de cât o traducere nereușită din un manual frances. Acésta se póte cunoște bine din cauza multor neologisme întroduse în limbă, precum și din construcția gramaticală care este foarte defectuoasă. Autorul se folosește de ortografia repositului Tel și împarte materia în 30 de capitole, dintre care 24 sunt pentru V. T. iar cele-l-alte pentru N. T. La finea fie-cărui capitol este câte un cestionar. Ambele Comisiuni s'au pronunțat în defavoarea acestei lucrări și de aceea suntem de opinie a nu se aproba asemenea lucrare ca carte didactică, de și de altmintrelea nu conține nimic contra învățătorei ortodoxe.

5) Text religios—moral—social lucrat de Pr. St. Ionescu este o amestecătură de materi religiose care lasă mult de dorit în privința metodului, a espunereii, precum și a limbii. Comisiunea ținând sémă și de observările celor două Comisiuni, este de părere a nu se admite acest text ca carte didactică.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor noastre cu respect 'l supunem St. Sinod spre deliberare.

—Se pune la vot conclusiunile raportului și S-tul Sinod le aprobă.

—P. S. Arhiereu Dositieu Botoșăncanu citește următorul raport al Comisiunei relativ la cercetarea cărților: Istoria Sântă a Noului Testament pentru clasa a III-a primară și Noul Catehism orthodox, amândouă prelucrate de Economul Pr. St. Călinescu:

Inalt Prea Sântite Președinte,

Sub-semnații aleși de S-tul Sinod în ședința de la 13 Noembrie curent pentru cercetarea cărților religiose didactice, conform a lresei Inalt Prea Sântiei Vóstre No. 93 din 13 ale curenteii, am luat în cercetare manualele: *Istoria Sântă a Noului Testament* pentru clasa III-a primară și *Noul Catehism orthodox* pentru clasa IV primară, amândouă lucrate de Economul St. Călinescu.

Observațiunile și considerațiunile Comisiunei asupra acestor manuale sunt cele următóre:

1). Istoria Sântă a Noului Testament este lucrată într-un stil ușor și curgător; narațiunea este limpede și fără amestec de reflexiuni. Istoria începe cu nașterea lui Iisus

Christos și termină cu pogorârea Duhului Sânt și predicarea Evangheliei de către Sântii Apostoli.

Ca istorisire, potrivită cu înțelegerea copiilor, cartea nu lasă nimic de dorit. O importanță deosebită capătă acest manual:

a). Prin introducerea, ce face autorul, făcând cunoscut de la început cine este Iisus Christos, a cărui viață și învățatură o învață copiii, și cum se afla omenirea înainte de lumina Evangheliei.

b). Prin notele arheologice și geografice, ce se află mai pe fie-care pagină, pentru înțelegerea narațiunii din text.

c). Prin harta Palestinei, care face a se concretiza studiul istoriei sânte, arătându-se locurile, unde Mântuitorul a săvârșit faptele pentru mântuirea omenirei.

d). Prin citatele profetice, puse în note, mai pe fie-care pagină, relative la fie-care fapt din viața pământească a lui Iisus Christos.

Citarea profetiilor Vechiului Testament, dovedește legătura strânsă dintre Vechiul și Noul Testament, și istoria din carte raportată la acele profetii dovedește realizarea planului iconomieii Dumnezeuști pentru mântuirea omului. Prin aceste lucruri cartea este cu totul nouă, și putem dice unică în felul ei. Greșeli dogmatice sau morale nu am găsit, fiind scrisă cartea în spiritul Bisericii noastre orthodoxe, pentru care merită să fie aprobată de S-tul Sinod.

2). *Noul Catehism* pentru clasa IV a primară. Acest manual cuprinde învățătura despre toate articolele simbolului credinței în spiritul curat al orthodoxiei; despre cele 7 taie și principii de morală, toate trebuincioase ori cărui fiu al Bisericii noastre. Tote învățăturile din acest manual sunt expuse în forma obicnuită *catihetica*, prin întrebări și răspunsuri.

Cu bucurie am constatat în acest manual un progres însemnat pentru învățământul religios din școlele noastre primare. Autorul formându-și planul, n'a uitat să adauge explicarea serviciului divin de seră, de dimineță și explicarea Santei Liturgii potrivită cu înțelegerea copiilor. Trebuința acestei explicări era tare simțită. Poporul nostru orthodox stă în Biserică și nu înțelege nimic din cele ce se săvârșesc, și cum să înțelcagă fără explicațiune. Este un merit pentru o carte didactică, ce deschide această cale pentru cultivarea simțului religios, prin înțelegerea serviciului divin.

Prin cunoștința ce dă despre Sânta Scriptură, și despre serviciul divin acest manual răspunde la o trebuință mult simțită, pentru educațiunea copiilor Români în spiritul Bisericeii noastre orthodoxe. Pentru aceste însușiri acest Catehism merită aprobarea S-tului Sinod. Arătând calitățile bune ale acestui catehism, socotim trebuincios a se atrage atențiunea autorului asupra câtor-va greșeli de tipar prin omiterea de cuvinte, și asupra câtor-va cuvinte și expresiuni, care ar putea fi înlocuite cu altele spre a fi mai lesne de înțeles, său spre a se înlătura repetițiunile de cuvinte. Aceste greșeli de tipar și cuvinte de înlocuit saū de suprimat sunt notate în carte de la pagina 29—45.

Terminând lucrarea sa Comisiunea, și rezultatul cercetărilor fiind cel arătat mai sus, cu respect supune acestea S-tului Sinod spre deliberare.

Inocentie Buzău.

Raportor, *Dositheiu Botoșeneanu.*

—Să pune la vot această opiniune a Comisiunei și St. Sinod o aprobă.

P. S. Valerian Râmnicénu raportor citește următorul raport al Comisiunei relativ la adresa cu No. 1130 a P.S. Episcop al Râmnicului și Noului Severin, prin care mijlocește ca St. Sinod să intervină la Guvern pentru ca : Cântăreții și Paracliserii să fie scutiți de prestațiunii și de serviciul militar în timpul serviciului divin.

Inalt Prea Sântite Stépâne,

Comisiunea de petițiunii a St. Sinod, luând în observație adresa P. S. Episcop al Râmnicului Noului Severin Nr. 1130, a vădut cele ce urmăză :

P. S. Sa amintește că în mai multe rânduri a mijlocit cătră St. Sinod pentru scutirea cântăreților de prestații, și acum motivat de nenumărate reclame ce primește atât din partea preuților, care sunt lipsiți de ajutorul indispensabil al cântăreților la oficierea liturgiei, cât și din partea acestor ómenii, cari pe lângă mulțumirea sufletescă ce aū de a servi Domnului, n'aū altă ușurare materială.

Drept care P. S. Sa rógă pe St. Sinod, ca în interesul complectărei și a susținerii acestui element vital, cântarea, în oficiile Bisericești, să trateze din nou această cestiune, și să intervie din nou cătră Onor. Guvern spre a da o soluțiune favorabilă cultului S-tei noastre Biserici,

Comisiunra observând lucrările anterioare, constată că cestiunea prezentă, s'a adus în discuția St. Sinod tot de P. S. Episcop de Râmnic și Noul Severin în sesiunea de Primă-veră a anului trecut 1888, și St. Sinod deliberând în ședința de la 7 Mai acel an, a admis cererea P. S. și ca consecință a decis a se interveni la Guvern, ca Cântăreții și Paraclisierii, să fie scutiți de esercițiul militar în timpul de Duminică și Sărbătorii, pentru motiv că Bisericile și personalul absolut trebuincios, nu pot funcționa.

Și fiind-că tot d'auna Cântăreții și Paraclisierii, au fost scutiți de atare serviciu. Tot odată pentru mai bună lămurire s'a regulat a se înainta Guvernului și în copie adresa P. S. Episcop respectiv.

În dosar se vede că lucrarea menționată s'a înaintat d. Ministru de culte, încă de la 12 Mai anul trecut.

Comisiunea crede că : fiind-că până în prezent nu s'au vădit rezultatul așteptat, ar fi trebuința să se repeteze din nou cererea din partea St. Sinod, la Onor. Guvern, arătându-se și noul motiv, ca să nu sufere întrerupere serviciul divin prin bisericile parohiale.

Acastă opinie cu respect se supune în deliberarea St. Sinod.

Ar. Valerian Romnicénu, Innocentie M. Ploesténu, Dionisie Craiovénu.

St. Sinod aprobă conlusiile raportului

Să citește următorul raport al Comisiunei relativ la manualul de cântări bisericești, puse pe note liniare de Pr. George Ionescu.

Inalt Prea Sântite Stepâne,

Comisiunea de petițiuni a St. Sinod, luând în observație suplica Iconomului Gh. Ionescu, a descoperit următoarele :

Suplicantul arată că anul 1887 a prezentat St. Sinod două manuale muzicale, care conțin cântări bisericești lucrate în mod melodic, reproduse pe note liniare din muzica orientală, conform proiectului de regulament pentru îmbunătățirea cântărilor Bisericești în România ; care s'a votat în sesiunea de toamnă a St. Sinod în 1881. Și fiind-că manualele citate s'au trimis în cercetarea unei Comisiuni, care nu s'au putut uni într'o singură opinie, cere Sân-

ția Sa a se mai cerceta numitele manuale în interesul în-vățământului muzical.

Comisiunea studiind lucrările precedente în această ces-tiune a descoperit că în adevăr manualele prezentate de suplicant au fost rânduite în cercetarea unei Comisiuni compusă de doi membri, anume; D-niș A. Podolenu profesor la liceul st. Sava și St. Popescu profesor la Semina-riul Central din București, cari luând în cercetare operele numite față cu autorul, nu s'au putut uni în aceeași pă-rere; căci D. Podolenu pe baza unor condițiuni ar fi fa-valorisat lucrarea autorului, pe când D. St. Popescu s'a pro-nunțat: că, cu note liniare nu se pôte reproduce esact expresia muziceii orientale.

Sântul Sinod deliberând asupra casului, a luat de normă propunerea P. P. S. S. Episcopii, de Argeș, de Huși și de Dunarea de jos, prin care se propunea, a se cere D. Ministru de Culte, să prevadă în budgetul anului viitoriu o sumă satisfacătoare pentru înființarea unei Comisiuni care să cerceteze opurile de cântări bisericești, și pentru înfiin-țarea de scoli de musicie la fie-care Eparhie.

Acastă propunere era de alt-feliu prevădută și în regu-lamertul cântărilor bisericești votat de St. Sinod; dar Onor. Guvern se vede că din lipsă de fonduri, precum n'a sancționat citatul regulament, asemenea n'a putut res-punde favorabil nici la propunerea făcută din nou de St. Sinod.

Comisiunea se crede datore a aduce în amintirea St. Sinod că tot în ședința când s'au tratat rezultatul Comisiu-nei D-lor profesorii citați mai sus, a fost la ordinea zilei și raportul Comisiunei de petițiunii asupra propunerii de cercetare a mai multor opuri de cântări melodiçe biseri-cești, transpuse pe note liniare de către un comitet de mă-istri de cântări bisericești din Moldova de la Iași, și care asemenea cerea a se observa de St. Sinod, și găsin-du-se lucrarea folositore Bisericeii, să fie sprijinită macar moral de St. Sinod, recomandându-o pentru studiul în Seminarii și scólele normale. De și raportul Comisiunei de petițiunii de atunci era favorabil cerirei D-lor măistri de cântări de la Iași, totuși St. Sinod a amânat ori-ce luare de măsurii, până va vedea rezultatul propunerii făcută Onor. Guvern.

Acesta fiind punctul culminat la care s'a ajuns cu ces-tiunea cântărilor bisericești, Comisiunea de petițiunii crede

că ori cât ar fi de spinosă această cestiune, și ori-cât ar îngreua o lipsă de mijloce pecuniare, totuși trebuința Bisericeii și lucrările înaintate ale autorilor de cântări cu scop de a comunica cântările de pe Psaltichie și pe notele liniare, vine a cere cu stăruință, ca S-tul Sinod să ia o decisiune în această privință chiar în lipsă de mijloce bănești în care se află, spre a-i înlesni calea într'un mod orecare.

Este dar de opinie, a se institui două Comisiuni pentru cercetarea opurilor ce s'ar presenta la aprobarea St. Sinod. Acelea Comisiuni să fie compuse din câte trei membrii onorifici, una în București și alta în Iași, ambele sub privigherea Inalt Prea St. Mitropoliții respectiv, ca competenți în cunoștința cântărilor bisericești. Comisiunile s'ar putea compune din Șefii corurilor Mitropolitane, din profesorul de cântări bisericești al Seminariului central respectiv, și din acel de cântări al celui I-ă Liceu din localitate.

O dată compuse aceste Comisiuni, St. Sinod va putea trimite operile primite, întâiu în cercetarea Comisiunii de București, și apoi cu observațiile făcute de această, la cea din Iași. După rezultatul primit de la amândouă Comisiunile St. Sinod ar putea statua în cunoștința de cauză; și acea operă, care ar fi mai precisă și mai exactă, ar putea să aibă beneficiul a fi recomandată uzului din Seminariu, unde studiindu-se psaltichia, să fie obligat profesorul de cântări a preda elevilor acele cântări și pe note liniare.

Acăsta opiniune, Comisiunea crede că St. Sinod, în lipsă de altă soluțiune mai rațională, pentru moment ar putea-o lua în deliberațiune.

Ar. Valerian Râmnicénu, Innocentie M. Ploçșténu, Dionisie Craiovénul.

P. S. *Episcop al Hușilor*: I. P. Sântite. Ori cât de grea s'e pare a fi—și chiar este—calea arătată de raportorul Comisiunii asupra casului de față, totuși și după mine pare că nu pôte fi alt mijloc pentru resolvirea acestei cestiuni. Sunt persóne care se ocupă cu transpunerea cântărilor bisericești de pe note orientale pe note liniare, și vin la noi și le dăm aprobare. Ce să facem cu acestea? Pentru cărțile didactice-religióse, s'a schimbat óre-cum lucrul, și s'a hotărît a se cerceta de unul din membrii S-tului Sinod; dar acăstă este cu puțință astă-đi. Nu se pôte face însă același lucru și cu cântările, fiind-că puțin sunt între noi—dacă

nu toți—cari cunosc notele liniare, și prin urmare sunt cu necopotenți. De aceea eu susțin concluziunile raportului de a se institui două Comisiuni, căci nu putem face alt-fel.

P. S. Episcop al Dunării de-jos : N'aș avea nimic de spus contra propunerii Comisiunii, dacă P. S. Sa făcea un raport asupra unei propunerii venită din sinele S-tului Sinod, ca să arate mijlocele prin care St. Sinod ar eși din impasul în care se țice că se găsește. Dar misiunea Comisiunii a fost alta, adică : aceea de a se pronunța asupra suplicii a unui autor ; ea trebuia să ne spună pur și simplu ce crede de această lucrare. Comisiunea ne aș spus ceva, dar acel ceva aș fost spus numai în trecut ; când însă a fost vorba de concluziuni, a făcut ceea ce se țicea a avansa o cestiune, a nu răspunde la ea, și găsi o cale pședșă prin care să iasă din impas. Noi voiam să știm opiniunea Comisiunii ; ea ne spune că până nu se va numi o Comisiune nu pște să se facă nimic, dar că, nefind mijloce ale retribui, acea Comisiune se lucreze gratuit, cum s'ar țice fără de arginți. Această propunere însemneză a amâna lucrarea din țic în țic, a nu face nimic, fiind-că știm ce rezultat ne aș dat Comisiunile neretribuite pentru cercetarea cărșilor bisericești. Pe de altă parte mă tem că dacă s'ar institui asemenea Comisiuni ele nu ar lucra cu tôte imparțialitatea cerută în darea verdictului lor, căci ele se vor compune ori din musicanți cari știu musica vocală, și aceea vor vota pentru musica vocală ori din musicanți cari știu musica orientală și aceea vor vota pentru musica orientală. Dacă vom admite opiniunea raportorului, ca să numim Comisiuni, vș spun drept că ori ce raport al unor asemenea Comisiuni trebuie să fie bănuț, și deci n'aș primi de cât cu mare rezervă atestașunile unor asemenea Comisiuni. Atunci când petișionarul a cerut ca St. Sinod să dea aprobare cărșilor sale, s'a făcut o propunere — mi se pare că după opiniunea P. S. Episcop al Romanului—care propunere nu era de cât o avansare, pentru ca St. Sinod să nu ia nici o deciziune. Mie mi se pare că în tôte aceste cestiuni se evită a se țice cuvântul cel drept ; dar noi suntem un matur corp. Am vș țut ca Guvernul nu voește să dea nimic, pe de altă parte vedem rezultatele Comisiunilor că sunt nepractice ; a rândui și acum Comisiuni tot de acest gen sunt sigur că vom avea tot acelaș rezultat. În asemenea cas ce trebuie să facă St. Sinod ? ; Eu voi spune îndată opiniunea mea ce trebuie să

facă, dar mai înainte voesc a vă aduce la cunoștință ceva. Am avut onóre să fiu și eu, ca delegat al St. Sinod în Consiliul General de instrucțiune, care consiliu a fost presidat cu multă demnitate de P. S. Episcop al Rômnicului prin delegațiune. Intre altele venind în discuțiune o propunere a renunitului maistru de musică de la Iași D-l Musicescu, și când i s'a dat cuvântul să-și desvolte acea propunere, am fost surprins vedândul că să agață de mine, care nu luasem parte la desbaterile consiliului, fiind cestiunii cari nu ne privea.

P. S. *Arhiercú Calistrat Bârladeanu*: Ce conține propunerea?

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Propunerea, ca să se schimbe notele cele vechi pe cele noi. D. Musicescu fără să știu pentru ce mă ia pre mine la refec, dîcînd că aș fi contra musicii vocale. Președintele nostru 'i spune. D-le ce ai cu P. S. Episcop al Dunărei de-jos, căci până acum nu'i ai auzit opiniunea ca să te aperi. Vă spun drept că am fost surprins de focul cu care s'a agățat de mine; părerea că ar fi fost prevenit; și găsește ocașie ca să'mi dea mie în cap; și'i mulțumesc P. S. Episcop al Rômnicului care atunci era președinte, că'l a chemat la ordine. Acum dacă el a avut reson nu știu, dar când am vorbit în particular 'i-am dîs: D le, D-ta nu'mi ești prieten, cu toate acestea 'ți dau dreptate dacă ai; pentru ce mă acroședî? Când voi vorbi în ședință, atunci numai poți să știi dacă eu sunt pentru, sau contra musicii vocale. După aceia luând cuvântul în ședință am dîs: Eu nu sunt contra musicii vocale, dar gîndesc că nu e de atribuițiunea Consiliului General al instrucțiunii de a se ocupa cu cântările bisericicești; ci de atribuițiunea S-tului Sinod. Cu aceste două cuvinte s'a închis incidentul acesta pe care eu 'l regret, fiind-că, Președintele a fost nevoit să cheme pe D-nul Musicescu la ordine. Incidentul acesta nu a fost trecut în procesul-verbal pentru onórea Consiliului și demnitatea membrilor lui.

Eu nu sunt contra nici unei musicii, mai cu sémă că nu știu nici pe una nici pe alta, dar 'mî plac amîndouă. și aceia 'mî place mai mult care este regulată, care vorbește inimei omului așa cum trebuie se vorbească o musică cșită din note cât se pôte de precise. Acesta este opiniunea mea. Comisiunea ce noi am numit'o ca să judece

opera de care este vorba a fost compusă din doi membri: unul adorator al muzicii vechi și altul al muzicii noi; de aci paritate, neînțelegere; unul în ruptura capului nu a voit să primescă cartea pe motiv, că această muzică nu redă toate gorgonele—ca cum noi am avea numai de cât trebuință de gorgone—cel-lalt a susținut contrariul; fie-care dar și apără muzica lui I. P. S. Președinte, mi se pare că a'ți fost arbitru în această chestiune. D-l. Podoleanu cel de muzică vocală, v'a cântat piesele puse pe notele liniare de petiționar, și mi se pare că le-ați găsit că redă bine notele cele vechi.

I. P. S. Mitropolit Primat: Da, așa este.

P. S. Episcop al Dunăreii de-jos: În urma afirmațiunilor așa de categorice ce ne face I. P. S. nostru președinte, eu nu am nimic de adăugat. De acea ar fi bine ca St. Sinod să dea aprobarea sa pentru tipărirea unei asemenea lucrări, mai cu seamă că Statul abia mai dă profesori la Seminarul pentru muzica orientală, și dacă îi dă, îi dă de mare silă, de teamă că noi Episcopii îi vom face război, pe când muzica vocală e introdusă în toate școlile și se învață de toți copiii. N'avem ce face; această legea progresului pe care trebuie s'o urmăm și noi. Eu dar rog pe St. Sinod să lase la o parte concluziunile raportului și să primescă a se imprima de către autor o-purile acestea, căci nu e nimic contrar spiritului și dogmelor Bisericii noastre. Cei ce știu muzica vocală vor cânta în biserică pe note liniare; iar cei ce nu știu vor cânta pe notele muzicii orientale. Noi trebuie să înlesnim calea autorilor care și dau ostentă de se ocupă cu cântările bisericești.

P. S. Arhiepiscopul Innocențiu Ploștenu: Am cerut cuvântul ca să dau explicațiuni. Este prea adevărat că Comisiunea a trebuit să apuce o cale piezișă, în chestiunea care ne ocupă. Pentru ce? Pentru că s'a făcut din capul locului o scăpare din vedere—ca să nu dic o greșală—; trebuia ca Comisiunea sa fie compusă din trei membri iar nu din doi, spre a nu se face paritate. P. S. raportor a observat această greșală și de acea a propus ca Comisiunile ce se vor înființa, să fie compuse din trei membri. În cea ce privește însă cartea Pr. G. Ionescu, St. Sinod este suveran s'o primescă, sau nu.

P. S. Arhiepiscopul Valerian Râmnicenu: Dațimi voie să relevez câte-va cuvinte ce s'au spus de P. S. Episcop al

Dunărei de-jos. P. S. Sa ȃdice, că Comisiunea nu a rs-puns la ȃndatorirea ce i s'a pus de St. Sinod de a se pronunța asupra cererei suplicantului. Acsta e adevrat, căci suplicantul ȃdice ca lucrarea sa. să se rnduiasc din nou ȃn cercetare. Comisiunea avnd ȃn vedere rezultatul ce a eșit din Comisiunea cu doi membri, a cređut cum că și acum va avea tot același rezultat, dacă va fi trimisă tot la o asemenea Comisiune. Și de aceia Comisiunea St. Sinod s'a cređut datre ai da un drum, prin care să pt ajunge la un rezultat mai precis. Acum P. S. Sa ȃn loc să răspundă la cererea care a făcut'o suplicantul, de a fi trimisă lucrarea sa din nou la Comisiune, și pentru care P. S. Sa ne a acusat că nu ne-am pronunțat; P. S. Sa ȃdic, vine cu o altă propunere de a se autorisa tprirea acestor cărți, cea ce suplicantul nu a cerut.

P. S. *Episcop al Rmnicului*: După ct 'mă aduc aminte, acsta petițiune s'a citit de la biuro, și urmărind de aprópe discuțiunea, vđ, că Comisiunea n'a răspuns la cea-ce cere petiționarul, iar F. S. Episcop al Dunărei de-jos ne propune să-ȃ primim lucrarea. Suplicantul cere: rog să să trimită din nou acst carte la aceiași Comisiune care a mai esaminat'o. Acsta pe mine m'a formalizat.

P. S. *Arhiere Valerian Rmniceņu*: Nu ȃdice la aceiași Comisiune, ci să se trimită din nou la o Comisiune pentru a o mai cerceta, și dacă voȃți să vă citesc petițiunea lui.

Iată ce ȃdice ȃn petițiune: (citește).

P. S. *Episcop al Rmnicului*: Vedeți că cererea este aș a cum am ȃis eu, și Comisiunea trebuie să-ȃ exprime opiniunea sa, dacă acst lucrare mai trebuie trimisă la o Comisiune, sau tot la aceia, ce a cercetat'o. Aș a dar am vđut, că nici Comisiunea nu 'i a dat o soluțiune acestei cereri. De acea eu cred că trebuie să luăm lucrurile mai serios, și să stabilim mai 'nainte, cari sunt ómenii ce s'ar hotr să studieze acst lucrare, și apoi acestor persoane ar trebui să le dăm un fel de normă, sau cel puțin niște antecedente după care să urmeze.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Să-mă dați voe să resum discuțiunea. P. S. Episcop al Rmnicului ȃdice: că petiționarul nu a cerut alt de ct ca opera sa să fie rnduit la aceiași Comisiune; dar fcnd acst cerere, ce a avut ȃn vedere de ct aprobarea? Comisiunea de peti-

țiunii și-a dat părerea care de și ar fi bună, dar e foarte nepractică: am făcut experiențe în trecut cu asemenea Comisiuni. Viu acum asupra lucrului de care e vorba. Cântările Pr Ionescu s'au cântat în salonul Mitropoliei față fiind amândoi membrii Comisiunii. Eu de și nu cunosc notele liniare, dar aușul 'l am foarte deschis, am luat cartea veche de psaltihie și după cât aușul mi-a permis, am constatat că cântarea era foarte fidel reprodușă pe note liniare. Eu dar ași fi de părere, ca să venim la un rezultat practic, și pentru a satisface dorința petiționarului de a vedea lucrarea lui tipărită, ași ruga să admitem propunerea P S. Episcop al Dunărei de-jos, adică de a se permite tipărirea.

—Să pune la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei de-jos de a se aproba cartea de cântări a Pr. G. Ionescu, și Sântul Sinod o aprobă.

P. S. Archiereu Valerian Rômnicenu raportor, citește raportul Comisiunii de petițiunii, relativ la proiectul de budget al St. Sinod.

—Asupra acestei cestiuni, Comisiunea este de părere a se amâna discuțiunea până va fi față și d-nul Ministru al Cultelor.

—Sântul Sinod aprobă.

—Ședința se ridică la orele 12 din ȃi, anunțându-se cea viitoare pentru Sâmbătă 18 Noembre, orele 9 a. m.

† Președinte, Iosif Mitropolit Primat

† Secretar, *Gerasim Piteștenu.*

Ședința din 18 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la orele 9 $\frac{1}{2}$ a. m., sub președința I. P. S. Mitropolit Primat.

Să face apelul nominal și răspund present 11 P. P. S. S. membri, fiind 5 absenți și anume: I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei, P. P. S. S. Arhieriei Innocentie Ploestenu, Calistrat Bêrladenu și Dionisie Craiovenu, iar bolnav P. S. Episcop al Romanului.

I. P. S. Mitropolit Primat : P. P. S. S. Părinț, nefind în numărul cerut de regulament, nu putem ținea ședința.

Tot-odată anunț St. Sinod că P. P. S. S. Arhieriei Innocenție Ploeștenu, Calistrat Bêrladenu și Dionisie Craiovenu mi-au făcut cunoscut de erî, că nu pot veni astă-zi la ședință, fiind chemați a săvîrși serviciu religiose, și deci se rîgă a li se da concediu pentru asta-zi. Asemenea și I. P. S. Mitropolit al Moldovei mă anunța că nu pôte veni astă-zi să ia parte la ședință. Așa dar anunț viitoroa ședință pe luni 20 Noembrie.

P. S. Episcop al Rômnicului : Rog să se trecă în prescriptul-verbal fie-care membru care lipsesce de la ședință. și cauza pentru care lipsește.

I. P. S. Mitropolit Primat : Se va trece.

— Ședința se ridică.

† Președinte, Iosif Mitropolit Primat.

† Secretar, *Gerasim Piteștenu*.

Ședința din 20 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la orele 9¹/₄ a. m. sub președința I. P. S. Mitropolit Primat.

Să face apelul nominal și răspund prezenți 14 P.P. S.S. membri, fiind 2 absenți și anume : P. S. Episcop al Romanului care este bolnav și P. S. Dionisie Craiovenu, absent nemotivat.

— Să citește sumarul ședinței de la 17 aie curente, și se aproba.

— Să citește asemenea sumarul ședinței de la 19 ale curente, și se aproba.

— Să comunică de la biurou petițiunea P. S. Arhieriei Dionisie Craiovenu prin care cere concediu pentru ziua de 20 ale curente; St. Sinod aproba.

— Idem 2 adrese ale S-tei Mitropolit Moldovei relative la calugariri și se trimit la Comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcop al Hușilor : I. P. S. Președinte, Eū de și am citit Arhiericonul, dar tocmai partea din urma care tratăză despre hirotonia arhierilor locotenenți de la noi, n'am cetit'o. Aș dori dar sa știu un lucru : în acastă parte din urma a Arhiericonului s'a prevăduț, ca la hirotonia de locotenent al unei Episcopii, sa oficiēze de drept, și Epis-

copul eparhiei pentru care să hirotonisește acel locotenent ?

I. P. S. *Mitropolit Primat* : La acesta poate sa răspundă P. S. fost raportor.

P. S. *Episcop al Dunării de jos* : I. P. S. Sântite Președinte, răspund la întrebarea P. S. Episcop al Hușilor următoarele : In Arhieraticon, relativ la hirotonia unui Arhiereu locotenent, nu se prevede, sau mai bine zis, nu se specifică, dacă Episcopul titular este unul dintre Arhieriei cari să ia parte la hirotonia Arhierelui locotenent

P. S. *Episcop al Hușilor* : Eu aş dori ca să se prevadă în Arhieraticon ca Episcopul respectiv, să ia parte de drept la hirotonie.

P. S. *Arhiereu Calistrat Bêrladênu* : Nu este prevăzut în original, fiind-că în Grecia, Arhieriei nu sunt locotenenți, ci toți sunt Episcopi.

P. S. *Episcop al Argeșului* : Iată ce înțeleg eu din cele zise de P. S. Episcop al Hușilor : P. S. Sa dorește, ca atunci când s'ar întâmpla să se hirotonisească un locotenent de Episcopie, să ia parte la hirotonie și Episcopul respectiv.

I. P. S. *Mitropolit Primat* : Este statornicie de canóne, că Mitropolitul unde se sêvêrșește hirotonia, invită la hirotonie și pe Episcopul respectiv.

P. S. *Episcop al Dunării de-jos* : Vê rog să puneți la vot propunerea P. S. Episcop al Hușilor, și dacă se va primi să'mi comunicați pentru a o introduce în Arhieraticon.

— Sê pune la vot propunerea P. Sântitului Episcop al Hușilor și St. Sinod o aprobă.

I. P. S. *Mitropolit Primat*. Fiind-ca la orele 10 avem să fim primiți în audiența la palat de catre Majestatea Sa Regele, suspnd ședința pe care o vom redeschide după ce ne vom întorce.

—Sedința se suspenda la orele 9 și jumătate.

La orele 10 și jumătate se redeschide ședința.

I. P. S. *Mitropolit Primat* : Ședința este deschisă, prin urmare intram în ordinea zilei.

P. S. *Episcop al Dunării de jos* : I. P. S. Președinte. Dacă S-tul Sinod a făcut astăzi un mare act de respect către Ș-tul Statului spre a exprima mulțumirele sale pentru Angus a solitudine ce a avut și are către Biserica, eu în calitate de membru al S-tului Sinod—și cred ca sunt interpretul tuturor confrăților mei de aici—mê cred

dator să vă mulțumesc, și rog pe toți P.P. S.S. membri ai S-tului Sinod, să se unească cu mine pentru a vă mulțumi cu toți de frumoșele cuvinte ce ați adresat Majestații Sale Regelui. După cele ce I. P. S. Voastră ați exprimat Majestații Sale Regelui, în marea înțelepciune ce ați avut și aveți, eu gândesc că dorințele noastre sunt pe jumătate îndeplinite. Ați ținut Majestații Sale tot ce trebuia să țineti, ca un mare Ierarh al Bisericii. Rog dar pe S-tul Sinod să se unească cu mine pentru a vă aduce mulțumirile noastre.

Voci: Suntem unanimi în cele exprimate de P. S. Episcop al Dunărei de jos.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dați-mi voe P.P. S.S; suntem toți părtași la acest act; și prin urmare nu e unul mai meritos de cât altul. La toți se cuvine dar și fie-căruia în parte și întreg S tului Sinod să datoresc aceste mulțumiri cari le adresați mie astăzi. Intrăm dar în ordinea zilei.

La ordinea zilei avem următoarele:

1). Raportul Comisiunii de petițiuni relativ la cererea ce o fac membrii Comitetului redactor al Jurnalului „Biserica Orthodoxă Română“ pentru datoriile ce au de încasat de la toate Eparhiile.

—2). Idem la cererea D-lui Socec pentru icónele bisericesti.

—3). Propunerea P. S. Episcop al Argeșului, ca S-tul Sinod sa fie deschis în sesiune de primă-vară la 1 Maiu, și în sesiune de toamnă la 15 Octombrie.

—4). Mai multe rapórtate relativ la călugăriri.

P. S. Episcop al Argeșului: Cer cuvântul asupra ordinei zilei. Eu cred că ar fi mai bine a începe întâiu cu discuțiunea propunerii mele în privința convocării sesiunii S tului Sinod, fiind mai interesanta.

I. P. S. Mitropolit Primat: S tul Sinod voește a se întervi ordinea zilei, după cum cere P. S. Episcop al Argeșului?

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Eu fiind unul din propunătorii, aderez la cele țise de P. S Episcop al Argeșului.

Voci: Și noi ne unim.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci să luăm mai întâi pe acesta în discuțiune.

P. S. Arhieru Gerasim Piteșteanu, Secretar, citește propunerea, care e în următoarea cuprindere:

Propunere.

Propunem ca S-tul Sinod să se convoce, conform art. 13 din Legea Organică a sântei năstre Bisericii autocefale ortodoxe Romăna, de două ori pe an ; Primă-vara la 1 Mai și Tămna la 15 Octombrie, spre a fi conform și canonului 37 apostolic.

Semnași: *Genadie al Argeșului, Partenie al Dunărei de-jos.*

I. P. S. Mitropolit Primat: Eă cred că acăstă propunere nu mai are trebuință de desvoltare, fiind că suntem cu toți uniți.

—Să pune la vot propunerea de mai sus și S-tul Sinod o aprobă în unanimitate.

P. S. Arhiereă Valerian Rămniceanu, raportor, citește raportul Comisiunei de petițiunii asupra raportului No. 157 al Comitetului redactor al jurnalului „Biserica Orthodoxă Romăna”, relativ la datoriile ce sunt de încasat de la protoierei din abonamentele la jurnal, și din vânduarea cărșilor bisericești.

Asupra acestei cestiuni Comisiunea este de opinie pe de o parte a se comunica P. P. S. S. Chiriarchi căte un tablău de tôte datoriile ce sunt de încasat, pentru a pune în vederea Protoiereilor de a activa împlinirea acelor datorii, iar pe de altă parte a lua dispozițiunii ca pe viitor, pentru înlesnirea preoșilor, jurnalul, să se distribue pe numele fie-cărei parohii după cum parohiile s'au regulat de S tul Sinod în sesiunea trecută, și abonamentul sa se plătească din casa epitropiei. Tot-odata Protoiereii să stăruască a se înzestra bisericile cu cărșile necesare serviciului divin.

—Se pune la vot conclusiunile acestui raport și S-tul Sinod le aprobă.

P. S. Arhiereă Valerian Rămniceanu, raportor citește raportul Comisiunei de petițiunii, relativ la adresa D-lui I. V. Socec, librar din București. cu care trimite S-tului Sinod, patru icăne editate în stabilimentul său grafic, cerând a i se acorda sprijin spre a le putea desface credincioșilor năștri Romăni. Asupra acestei cereri Comisiunea este de opinie a se da autorisarea cerută de D-nul Socec, iar pe de altă parte Comisiunea crede că ar fi bine a se face cunoscut d-niei Sale, ca să știe de mai nainte că pentru altă edițiune de icăne, să cără încuviințarea S-tului

Sinod, care urmăzează și este dator să-și exercite controlul său în această privință.

P. S. Episcop al Dunăreț de-jos: I. P. S. Președinte. Sunt surprins că unii dintre noi admiră concluziunile raportului ! Dar nu este vre-o mare filosofie să-mi răspundă că primește un lucru sau nu. I. P. S. Președinte sunt unul din vrăjmașii acelor vândători de icône streine, dar ca membru al S-tului Sinod sunt și în contra orîi căreî lipse de control, fie că aceste obiecte ies dintr'o officină sau dintr'o imprimerie românească. Până acum în Biserica Română n'a fost un control pentru pictura bisericească, și de aci a provenit variațiunea de stil, în cele mai multe cazuri dacă nu în toate, departe de stilu bisantin, fără să vă mai spun eu ele sunt departe de orîce estetică și aproape de caricatură. Sentimentul pios este înrădăcinat în inima poporului, dar e lipsit de orîi și ce gust estetic. Ast-fel noi vedem că până acum mai fie-care comună mică, ba încă și cătune mici de țigani de câte-va case s'au apucat și ei să facă biserici ! dar ce biserici ! fără plan și fără nici un rost, așa că nu sémănă a fi destinate cultului divin. De aci a provenit înmulțirea excesivă a numărului bisericilor, pe cari noi, când am regulat parohiile, am fost nevoiți să le reducem, întrunind mai multe biserici la o singură parohie. Acum, cei neștiutori de aceste lucruri ne spun că St. Sinod închide bisericile ! Acésta fie ȓis în parantes, provine din cauza că St. Sinod sau mai bine ȓis — autoritatea bisericească nu a ținut socotélă de ceea-ce trebuie să fie biserica, că ea este casa lui Dumnezeu, și trebuie să fie potrivită cu ființa pe care mergem s'o adorăm într'ênsa. Dar mi se va ȓice că nu sunt mijlóce ca să se facă o lucrare de artă ; când nu sunt mijlóce să se facă de exemplu o pictură de artă în biserică, de ce să facă sânți mulți pe pereți și să nu facă doi și bum ? Numai atunci putem intra pe calea ce ne o dictédă religiunea nóstră ; căci să'mi dați voce, se vă spun, n'am nevoie să cunosc pe un om dacă este religios sau nu, de cât să mă duc, se ved modul cum se închină și casa în care se închină și acestea 'mi spun mie ce fel de creștin este el. Nu este vorba de a face lux, fiind că între lux și frumusețe este mare deosebire. Prin urmare rog pe St. Sinod a nu se precipita a da aprobarea sa unor icône, pentru care St. Sinod nu a fost mai 'nainte consultat. Editorul trebuia de la început

să ne înainteze prima copie spre a face observațiunile noastre, și când ȳicem că e bună de imprimat, atunci ȳicem cuvântul nostru. D-l editor 'mă-a trimis și mie din aceste icône; dar ca membru al S-lui Sinod și ca Episcop, nu am să dau autorisația ce o cere editorul și prin urmare vă rog, ca nici P. P. S. S. Vostre să nu'î dați. Știu că D-nul Socec este un român de laudă, dar trebuie să se știe în țara românească că St. Sinod în asemenea cestiuni bisericești este întâiu chemat să-și ȳică cuvântul său. Trebuie să deprimem pe popor și pe toți artiștii, ca St. Sinod are dreptul de control în privința arhitecturii și picturii bisericești. La mine în Eparhie. când mi se cer permisiuni pentru clădiri de biserică, eu întâiu cer să mi se aducă planul în care eu fac corecțiunile mele, apoi cer să 'mi spună cine e pictorul, și numai când 'mi inspiră încredere, dau permisiune pentru clădirea și pictura acelor biserici. Am avut multe procese de acest fel cu țărani; ei se învoeau cu câte un zugrav lipovean sau bulgar, încheiau contractul, și când le spuneam că acel om cu care a contractat, nu este pictor—și că prin urmare nu'î pot da voie—mi se obiecta faptul împlinit, adică că nu pot să strice contractul. Vădând aceste neregularități am dat circulare Protoreilor, să pună în vederea tuturor Primarilor și Epitropilor bisericilor,—căci parohii erau puși în cunoștință—să nu mai angajeze nici un zugrav fără autorisația mea sau a locotenentului meu.

Prin urmare dar sunt contra conclusiunilor raportului.

P. S. Episcop al Râmnicului: Am cerut cuvântul să declar, că împărtășesc și eu conclusiunile raportului. Și când ȳic acesta mai adaog, că nu deosebesc întru nimic în vederile ce le a dezvoltat P. S. Episcop al Dunărei de jos. Controlul St. Sinod trebuie să se exercite asupra tuturor artelor care intră în Biserica noastră, ȳic asupra arhitecturii, picturii, ornamentațiunii, și chiar asupra musicanților; și adaog că trebuie în genere controlat tot ce intră în biserică. Acest control exercitat de Biserica noastră din cele mai depărtate timpuri și până astăzi, este prescripționat de canónele sântei noastre Biserici. Cu toate acestea trebuie să o mărturisim, că acest control n'a fost totdeauna destul de vigilent și puternic ca să împedice introducerea pe furis în biserică a multor lucruri contrarie condițiunilor artistice, și alătura cu dispozițiunile cano-

nice. Sunt și eu de opiniunea P. S. Episcop al Dunărei de-jos, ca să existe un control în toate până și în facerea pâinei eucharistice.

Ce se întâmplă însă în cazul de față despre care tratăză raportul Comisiunei? Un român care și-a pus în serviciul țerei sale inteligența și capitalul său bănesc, vine astă-ăzi—póte prea târziu și ne infățîșază patru icóne, ce le-a lucrat în atelierul său, rugându-ne sa'î dăm sprijinul nostru. P. S. raportor fórte bine a conchis prin raport, când a đis, ca să se pămescă aceste icóne însă cu o rezervă, ca pentru viitor d. Socec—și orî care altul—trebuie să fie prealabil supus la controlul St. Sinod. Eu am mai multe de đis de cât P. S. Episcop al Dunărei de-jos în privința controlului și adaog, că controlul Bisericei se întinde și în casele creștinilor; fiind-că tóte icónele trebuiesc aduse la biserică de credincioși spre a fi sântite, înainte de a se introduce în casele lor. Acésta este o veche practică a Bisericei, un mijloc prin care putem controla orî-ce icónă. De aceia în cazul de față mă unesc în totul cu conclusiunile raportului, rămîind ca controlul să'î exercităm fie-care în eparhiile nóstre și în tot ce privește artele din Biserica nóstră.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot închiderea discuțiunei.

— Sântul Sinod aproba.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot opiniunea P. S. Episcop al Dunărei de-jos, ca cea mai departata.

P. S. Episcop al Argeșului: Cer cuvêntul spre a vorbi și eu în acésta cestiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Discuțiunea s'a închis deja.

P. S. Episcop al Argeșului: Cum s'a închis, când eu deja cerusem cuvêntul în acésta cestiune. Nu s'a închis și eu trebuie să vorbesc.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu puteți vorbi întru cât discuțiunea s'a închis.

P. S. Episcop al Argeșului: Atunci cer cuvêntul contra închiderei discuțiunei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind-ca vël că insistați atât de mult, cu permisiunea S-tului Sinod, vë acord cuvêntul sa vorbiți și în fond.

P. S. Episcop al Argeșului: Insist cu drept cuvênt caçi discuțiunea nu se închisese când am cerut cuvêntul. Eu

am patru modele de icône ; și de aceea sa'mi permiteți a vă face un mic istoric. Modelurile acestor icône eșite din atelierul D-lui Socec, sunt lucrute de D-l Le Comte de Nuy, arhitectul care a restaurat biserica Episcopiei de Argeș, fiind însărcinat de D-l Maiorescu înca de când Domnia sa era ca Ministru de Culte, voind astfel sa ne scape de icónele streine. D-l Socec vine acum și cere ca St. Sinod sa vada aceste icóne, și sa'i dea sprijinul pentru ale distribui. Recunosc că în ce privește culorile ce s'a întrebuințat, lasa puțin de dorit aceste icóne, și chiar am atras atențiunea despre acésta D-lui Socec, spre a face corecturile convenite, cum și ca chipurile de pe icóne să fie mai apropiate de stilul bisantin, și D sa mi-a răspuns ca acestea sunt prima edițiune, dar când va mai scóte o alta edițiune o va supune mai din nainte la cunoștința S-tului Sinod spre a se face modificarile ce se vor crede de cuviința. Cred dar ca este bine ca în loc de icóne ungu-rești, nemțești și rusești sa primim mai bine pe acestea. care au o arta într'insele însă cu condițiunea din concluziunile raportu lui.

P. S. *Arhiereu Innocentie Ploeștenu* : Numai atât am voit sa întreb : Domnul Socec de sigur ca are sa tiparésca aceste icóne într'un număr mare de exemplare. N'ar putea Domnia sa, să faca înainte óre care îndreptari la modelurile ce ne a prezentat ? Caci chipurile din icóne sunt prea blonde, și cred ca s'ar putea îndrepta, dându-le un color mai închis.

P. S. *Episcop al Râmnicului* : Dar dacă le va fi făcut ?

P. S. *Arhiereu Innocentie Ploeștenu* : Dacă le va fi făcut să înțelege ca nu se pot îndrepta.

Punându-se la vot concluziunile raportului, se aprobă.

† Președinte, Iosif Mitropolit Primat.

• † Secretar, Gcrasim Piteștenu.

Ședința din 22 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președința I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 13 P. P. S. S. Membri, fiind 3 absenți și anume I. P. S. Mitropo-

lit al Moldovei și P. S. Arhieru Dionisie Craiovénu, absentți nemotivați, și P. S. Episcop Romanului care este bolnav.

— Să citește sumarul ședinței de la 20 ale curenteî.

P. S. Episcop al Dunareî de-jos: Asupra cestiunei din urmă unde se dice că urmază o discuțiune la care au luat parte P. P. S. S. Episcop al Argeșul și Dunareide-jos și alți în privința icónelor trimise de D. Socec; eu am cerut sa nu se mai trecă în procesele verbale acéstă discuție, și mențin acéstă rugaciune de a nu se trece, fiind-ca am spus că mă esplic ca în familie, caci dacă este vorba sa se trecă în procesele verbale tóta acea discuțiune, ar trebui sa'mi dați replica.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci consult pe toți membrii St. Sinod cari a luat parte la acea discuțiune, dacă aderă la suprimarea ei din prescriptul-verbal; la care și eu consimt.

P. S. Episcop al Rômnicului: Sa bine-voesca a răspunde ceî ce au vorbit.

P. S. Innocentie Ploesténu; Rugăm pe toți sa nu se mai trecă în procesul-verbal de Sâmbata acéstă discuție.

P. S. Episcop al Argeșului: De óre-ce St. Sinod se resimte, și eu consimt la acéstă, și n'am nimic de đis.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Dunareî de-jos.

— St. Sinod aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prin urmare acea discuțiune se va scóte din procesul verbal.

Acum pun la vot sumarul ședinței precedente.

— St. Sinod aproba.

— Se comunica de la biuroú raportul primăriei Șomănești din Plasa ocolului, județul Gorju prin care arătând că biserica din acea comună, având un venit anual de 1000 lei plus o 100 lei la Casa de consemnațiuni; precum și 21 pogóne pamént care sunt de ajuns pentru întreținerea unui preot și a celor-lalți servitori ai Bisericeî, cere ca sus đisa biserică sa fie scósa din numărul parohiilor precum s'a regulat de St. Sinod sesiunea trecută.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. Sântișilor, Eu cred că acéstă cestiune ar trebui recomandată Episcopului respectiv, ca P. S. Sa studiind cestiunea, va da relațiuni S-tului Sind; și eată pentru-ce cer acéstă: acéstă cestiune nu este propriu đis de resortul administrațiunei numai al unei

singure Episcopii, ci este o cestiune care privește pe întreg S-tul Sinod. St. Sinod în cestiunea regulării parohiilor a decis cum trebuiesc parohiile regulate, și primăria Șomanește cere ca biserica din acea comuna în vedere ca are venit suficient pentru întreținerea clerului său, să fie exclusă dintre bisericile prevăzute prin regulamentul S-tului Sinod, de aceia ție că mai înainte de a ne da cuvântul nostru, ar fi bine s'o recomandăm Episcopului respectiv, ca P. S. Sa sa vie cu lamuririle necesare.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: N'am sa mă opun la propunerea I. P. S. Văstre, de a se trimite această cerere la Episcopul respectiv. fiind-ca el este șeful legal și de drept al bisericii despre care este vorba, pentru a studia această cestiune; dar eu mă întreb; dacă mai trebuie sa dăm de ostenelă pe Chiriarcul respectiv ca sa facă referat asupra unei cestiuni, în privința căreia S-tul Sinod deja s'a pronunțat. Imi închipuesc că referatul Chiriarchului respectiv, are sa fie sau pozitiv sau negativ; dar și într'un caz și înaltul, pentru înlesnirea Sântului Sinod, și pentru a ne ține de norma admisa, eu cred ca nu e trebuința de un asemenea referat. Să ție însă ca primăria respectiva are mijloce pentru întreținerea acelei biserici; dar trebuie sa știm ca sunt și biserici întreținute de Stat, independente de Chiriarchie, în cele materiale, și cu toate acestea S-tul Sinod le-a înglobat pe toate la un loc în împărțirea parohiilor. Deci cum am veni să scotem această biserică din numărul parohiilor? Dacă biserica și primăria are venituri de unde poate să plătească personalul bisericii, cu atât mai bine; fiind-că după ce se vor vota parohiile ast-fel precum le-am hotărât noi, acele fonduri se vor trece la economie. Pentru aceste cuvinte, cer ca asupra acestei cestiuni, S-tul Sinod să trecă pur și simplu la ordinea zilei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot opiniunea emisă de P. S. Episcop al Dunării de-jos.

—Sântul Sinod aproba.

—Se comunica de la biurou petițiunea P. S. Arhierelui Ioanichie Bacăoanul prin care solicită de la S-tul Sinod a i se acorda concediul până la finele sesiunii, cu începere de mâne 23 Noembrie.

—Sântul Sinod aprobă.

—Să se comunice și se citește de la biuroul următoarea propunere.

Propunere.

Sub-crișii, având în privire ca este timpul, ca cu ocazia regulării pozițiunei materiale a clerului mirean, propusă de M. S. Regele prin mesagiul de deschide al Corpurilor Legiuitoare, și promisă de M. S. și verbal, când I s'a prezentat S-tul Sinod în corpore, spre a'I depune mulți miri pentru solitudinea ce are în pr'vința Bisericei n'ostre naționale; credem ca ar fi bine să se atbă în privire și pozițiunea materiala a Arhiereilor-locotenenți sau Vicari ai Episcopiilor țerei, cari ca membri ai S-tului Sinod sunt de o însemnată utilitate Bisericei, și totuși n'au nici un mijloc de existența, rămâind expuși simplu numai la grația întâmplătoarelor servicii bisericești, când creștinii ar avea necesitate, iar în casuri de b'olă, expuși la cea mai de pe urma miserie.

Pentru care r'ogă pe S-tul Sinod de a interveni catră Dl. Ministru de Culte. cu o zel'osă compătimire, ca să se prevada în budgetul Ministeriului pentru pozițiunea de Arhiereu locotenent suma de câte 500 lei pe luna.

P.P. S.S. Eparhioți, dupa lege sunt ridicăți la Episcopat tot dintre Arhieri-Vicari și prin urmare cunosc personal strâmtorarea în care aceștia se afla, și la câta suferință se găsește un Arhiereu care neavând vre-un salariu saii altă resursa, este redus la cea mai extrema lipsa.

Drept care, cu respect se atrage luarea aminte a S-lui Sinod, spre a sprijini cu caldura, adică pe t'ote caile legale, ac'astă legitima dorința a Arhiereilor-Vicari, care nu cer alt de cât un mijloc de existența; și ac'astă cerere modesta o fac în virtutea prețului pe care Biserica ortodoxa l'a pus în demnitatea Arhierească, tot-deauna susținută și venerată, ca cea mai înalta treapta în ierarhia S'tei n'ostre Biserici.

Semnați: *P. S. Arhiereu Valerian R'omniceanu.*

” ” *Ioanichie Bacaoanul.*
 ” ” *Calistrat B'elădeanu.*
 ” ” *Innocentie Ploeșteanu.*
 ” ” *Gerasim Piteșteanu.*
 ” ” *Dositeiu Botoșăneanu.*
 ” ” *Ieremia Galațanu.*

I. P. S. Mitropolit Primat: După regulă, o asemenea propunere trebuie să m'ergă la o Comisiune.

P. S. Episcop al Dunăreț de-jos: I. P. S. Președinte, Această cestiune a fost trimisă și alta data la Comisiune și ea 'și a ținut cuvântul său. Acum dar este vorba de a statua asupra acestei reînnoiri de propunere, și de aceea eu nu gândesc ca ar trebui să mergă la o Comisiune, mai cu seama ca sunt sigur ca Comisiunea va fi favorabila acestei propuneri, cu atât mai mult ca ea vine din partea Arhierilor-locotenenți, și'mi place să cred că și Episcopii aderă din toată inima la realizarea acestei dorințe a P. P. S. S. locotenenți. Prin urmare știm de pe acum care ar fi rezultatul ce ni 'l-ar aduce Comisiunea, și de aceea eu aș ruga pe St. Sinod sa decidă asupra acestei cestiuni chiar acum. A să aștepta pâna va veni d. Ministru—fiind-ca să țină că aci este o cestiune banăsa, cea-ce e adevărat—nu cred necesar. fiind-că Domnia-sa nu ne va avansa întru nimic, căci eu de pe acum vă declar că am să vorbesc contra D-lui Ministru, când Domnia sa va vorbi contra acestei propuneri.

—Sărta Arhierilor titulari am gustat'o și eu, dar din a mea norocire numai câte-va luni—este amarnica în sensul material. Nu cred de prisos să adaog ca modul cum capată Arhierii locotenenți existența nu e tocmai flator pentru Biserica; știți I. P. Sărntite cum ei aștepta pe Ńe-care și venirea unui serviciu religios, căci nu au alte mijlăce de trai. Pentru mine, și chiar pentru Arhierii când sunt chemați la asemenea servicii, cred că demnitatea lor de Arhierii este ore-cum atinsă. Noue ne place sa vedem pe Episcopi noștri înconjurați de o aureola sântă, și când îi vedem trecând din stradă în stradă, din trăsura în trasură, din mormânt în mormânt. din biserica în biserică, eu vă spun drept că de multe ori am țin că ei nu se întorc acasa de cât atinși în demnitatea lor, mai cu seama că creștinii asta-și din cauza acestui progres de civilizațiune păruta, nu prea dau considerațiunea cuvenită șefilor Bisericeii când îi ved continuu înaintea lor. Pentru mine consider, când întind mâna sa i se plătăsca, o înjosire, atât de mult țin eu ca demnitatea de Arhierii sa fie respectată—Pentru aceste motive, rog pe St. Sinod ca odată cu intervenirea ce va face catră Onor. Guvern pentru sărta clerului mirân, să faca demersurile cuvenite și pentru această cestiune; eu cred ca dorința această e legitimă și nu mai pôte suferi nici cea mai mică întârziere,

St. Sinod să cêra, și să cêră cu stăruință și însuși noi Episcopii în particular trebuie în toate ocaziunile să spunem și Regelui și Guvernului și tuturor ómenilor noștri de Stat, cu trebuie sa se resolve odata cestiunea bisericéscă în care intră și Arhieriei titulari imediat după Episcopi, apoi clerul cel-l-alt. Eê vê rog dar, ca sa puneți la vot propunerea mea de a se interveni cu de-adinsul la Guvern, sa se resolve și acêsta cestiune.

P. S. *Episcop al Rómnicului* : I. P. S. Președinte, Ți-sesem asta-đi în particular, cu acêsta cestiune fiind o cestiune de bani, trebuie sa se discute în St. Sinod, când va fi și d. Ministru de față. Acum însă când vêd, ca propunerea Arhieriei titulari de a se regula și sórta lor se pune în discuțiune, de aceia intru și eu pe acest drum și rog pe St. Sinod sa'mi acorde atențiunea sa, ca sa privesc cestiunea din alt punct de vedere.

P. S. Episcop al Dunarei de-jos ne-a prezentat în culorile cele mai împresionátore pozițiunea Arhieriei titulari, cum se muncesc ei, dar mai drept ar trebui sa se numéscă locotenenți de Episcopi.

Până acum Societatea nóstră s'a deprins să privéscă la acest element însemnat din Biserica nóstră, la Arhieriei despre care vorbim, nu cu destulă considerație ; și pot țice, că atât societatea cât și Biserica nóstră o fi avut dreptate, când știm cu toți că până în timpurile din urmă, pe care noi le ținem minte, veneau la trépta Arhieriei titulari dintre străini, și dintre Români, toți într'un mod neregulat. Numai suntem în starea în care ne aflam atunci, Să nu uităm că Arhieriei titulari pe cari îi are astă-đi Biserica nóstră, sunt veniți în mod regulat la acêsta tréptă ; mai mult, fie-care din aceste persóne are un titlu științific, ca un Episcop. Ei bine ! Mă întreb, și vê întreb și pe P. P. S. S. Vóstră : drept este ca acești ómenii cu titluri științifice să fie lăsați de societate în starea de miserie în care se află astă-đi ? Cum ? Un om cu un titlu academic în litere, în medicină, în drept i se dá toate onorurile, toate recompensele de cătră societate, și un om cu un titlu teologic să nu aibă nici o considerație ! Vedeți cât este de anormală pozițiunea Arhieriei noștri cât e de părăsită sórta lor de societatea nóstră ? De aceea trag o concludiune particulară și đic : ca cu toții să căutăm prin toate chipurile fie în întrevorbiri, fie prin publicitate, ca

să schimbăm din societatea noastră acele vederi greșite, ce ea are despre Arhiereii titulari, și să arătăm că ei sunt membri legali ai S-tei noastre Biserici și ai S-lui Sinod, veniți la această demnitate pe lângă alte calități canonice și cu titluri științifice. După acesta voesc să privesc cestiunea și din alt punct de vedere adică din punct de vedere al punerii ei în practică și anume voi pune cestiunea așa. Legea Organică a Bisericeii, prevede ca Arhiereii titulari să fie locotenenți ai Eparhiilor, și noi știm cu toții că fie-care Eparhie are câte un locotenent la Episcopie; pe de altă parte, legea bugetară în fie-care an prevede salariul unor asemenea locotenenți. O practică greșită a făcut ca la Episcopu să fie locotenenți de Episcopi nu Arhiereii cari ar putea foarte bine să înlocuască pe Episcop în toate împrejurările, și să-i fie adevărat un locuitor atât într'ale administrațiunei, cât și în serviciile bisericești; o practică dăc greșită, impusa de legea bugetară face ca Episcopul să aibă în un asemenea loc pe un arhimandrit, numit de scaun. Acum mă întreb pentru ce nu ar fi locotenentul de Episcop, în locul Arhimandritului de scaun; în împrejurări mai grele Episcopul ar avea cu cine să se consulte și să fie ajutat în cele Arhieresti mai cu sémă în timpul, când Episcopul este nevoit să lipsască de la Episcopie pentru a veni la Senat în timp de 5 până la 6 luni pe an. Dacă ne uităm în legea bugetară vedem că chiar Guvernul este ajutat în realizarea cererei, făcută de Arhiereii locotenenți, și étă cuni știm că pentru postul de Arhimandrit de scaun la Mitropolii este prevădut în buget un salariu de 300 lei pe lună. . .

P. S. *Arhiereu Innocentie Ploestenu*; S'a redus la 270 lei.

P. S. *Episcop al Rômnicu'ur*; Fie și atâta. La noi pe la Episcopii acești Arhimandriți aũ dacã nu me înșel, 150—160 lei; va să dăcã statul are o sumă prevădută prin buget pentru scopul dorit. Ce s'ar cere acum? Un plus la aceste sume, ce se daũ astă-dă, și cu modul acesta și Guvernul s'ar înlesni de a regula odată această pozițiune neregulată a Arhierilor titulari. De aceea rog pe St. Sinod mai cu sémă din punctul de vedere al practicei lucrului; ca această propunere a mea să o primască și să o susțină cu stăruință.

P. S. *Arhiereu Iónichie Bacabnul*: Mai 'nainte de a răspunde la o cestiune particulară a P. S. Episcop al Rômnicului vin cu profund respect să mulțumesc P. S. Episcop al

Dunare-de Jos precum și P. S. Episcop al Râmnicului, nu numai pentru propunerea ce au făcut, dar chiar pentru susținerea și desvoltarea ce 'i au dat în interesul Arhiepiscopilor titulari precum, și în interesul Vicarilor ce se cer a fi la Episcopii și Mitropolii. Când această propunere va fi realizată, adică când S tul Sinod se va uni cu această propunere cea ce sunt sigur ca o va face— și se va uni și Guvernul, atunci de sigur că sorta Arhiepiscopilor-Vicari să'i numesc așa, căci acesta este titlul pus în legea fundamentală a Sinodului, cu numele de Vicari adică locotenenți ai Episcopilor—, atunci și, sorta acestor Arhiepiscopii se va ameliora și vor fi ridicați din starea de cerșetorie în care se găsesc astăzi, la demnitatea de Arhiepiscopii. Un lucru însă așa avea de observat, pentru care cred ca nu se va supara P. S. Episcop al Râmnicului. P. S. Sa a emis opiniunea sa particulară ca Arhiepiscopii titulari să fie puși în buget în locul Arhimandriților de scaun. Intre alte funcțiuni ce sunt pe la Episcopii și Mitropolii este și această funcțiune de Arhimandrit de scaun, care este foarte însemnată, pentru ca pe când Vicarul său locotenentul de Episcop are atribuțiunile sale respectiv de interiorul bisericii și de a oficia serviciile bisericești în locul și în lipsa Episcopului și a Mitropolitului, Arhimandritul de scaun—care e prevădut acum în buget are atribuțiunile de Econom în partea esterióră a bisericii, în locul Economilor care s'au desființat, ei au îngrijirea localului, bisericii, a averii Episcopiei cum și a tuturor dependințelor de Episcopii.

(În acest moment Domnul Ministru ad interim la Culte intră în sala ședințelor).

Așa dar termin zicând: Arhimandriții de scaun au atribuțiunile lor cari sunt foarte necesarii pentru Mitropolii și Episcopii, de asemenea și Arhiepiscopii titulari, locotenenții de Episcopii și Mitropolii. au și ei atribuțiunile lor în interiorul bisericii, pe lângă această multă din Episcopii sunt batrâni precum și Mitropolii, și pe lângă că sunt batrâni, dar chiar tineri de ar fi, cu toate acestea sunt în două ipostas: unul politic și altul eclesiastic. (a ipostas politic trebuie să vie în capitală și să stea câte 5 și 6 luni pentru a lua parte la lucrările Senatului, și atunci în locul lui cine poate să facă serviciile la Sărbători și Duminici, ba chiar și la alte împrejurări, precum și la aprobarea sentințelor pronunțate de Consistoriul respectiv, de cât Vicarul Mitro-

politului său Episcopului. Când lucrurile vor fi așa și se vor pazi cu exactitate, nu se va mai întâmpla să se înapoeze de St. Sinod apeluri cu formalități neîndeplinite. Așa dar eu cum am ținut mulțamind P.P. S.S. Episcopii al Dunării de-jos, și Râmnicului, și S-tului Sinod și anticipando și Guvernului pentru salariile ce s'ar pune în bugetul Arhierilor titulari, rog ca S-tul Sinod să staruească ast-fel, de a ni se da și nouă un mijloc de existența pentru a avea cu ce trai, și a nu mai ajunge să întindem mâna, sau să așteptăm până va veni prasnica cutare sau cine știe ce împrejurare.

I. P. S. Mitropolit Primat: Suntem datori, cred, să punem în cunoștința pe Domnul Ministru asupra obiectului care este în discuțiune.

Domnule Ministru, discutăm asupra unei propuneri venita în S-tul Sinod din partea tuturor Arhierilor titulari și care este urmatórea:

(P. S. Secretar Gerasim Piteștenu citește propunerea de mai sus).

Acesta este. Domnule Ministru, conținutul propunerii care este în discuțiune. S-tul Sinod în unanimitate primește această propunere care nu este nouă; ea s'a mai repetat și cu alte ocaziuni, și această dorință a S-tului Sinod s'a adus și la cunoștința Guvernului, dar nu a avut o sorța favorabila până acum. Credem însă ca Guvernul actual, însuflețit fiind de cele mai bune sentimente pentru Biserică, credem țin ca va îndeplini această dorință legitima a S-lui Sinod.

Domnul Ministru ad interim la Culte: I. P. Sântite, Guvernul actual va fi în tot d'auna doritor de binele Bisericeii, și va face tot ce-i va fi cu putință pentru a se rîdica prestigiul S-tei noastre Biserici pe care noi o considerăm ca una din temeliele Statului Român. Dacă până acum dorințele ce s'au exprimat de către St. Sinod pentru ameliorarea sorței clerului, atât de jos cât și de sus nu au putut fi îndeplinite de Guvernele de până acum, acesta nu a fost nici o dată ca o lipsă de interes sau de dragoste către Biserică, motivele le cunoșteați și P. P. S. S. Vóstre că au provenit din cauza strâmțórilor bugetare, cu care a avut a se lupta tóte Guvernele. Cu tóte acestea eu sper că în anul acesta se va face ceva în această privință. Eu voi face ca să se prevadă o sumă pentru acest scop în

budgetul Ministerului Cultelor, și nu ne rămâne alt de cât ca după stăruința unanimă ce atât Ministerul cât și P.P. S.S. Văstre veți depune pe lângă domniî deputați de la care atârnă solifiunea cestiunilor budgetare, să obținem ca această propunere să fie consimțită și de Cameră.

I. P. S. Mitropolit Primat: In numele întregului St. Sinod vin a exprima adânci mulțămiri de recunoștință Guvernului. Cu bucurie am primit această promisiune solemnă din partea d-lui Ministru care represintă Guvernul, spre a fi deplinî încredințați că această promisiune va deveni o realitate și cred că toți P. P. S. S. Văstre mă aprobați în cele ce am exprimat cătră domnul Ministru.

Voc: Suntem cu toți de acord.

I. S. P. Mitropolit Primat: Acum pun la vot propunerea de care este vorba.

—Sântul Sinod o aprobă în unanimitate.

I. P. S. Mitropolit Primat: Așa dar această propunere se va comunica Înaltului Guvern.

Voc: Da, da.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. P. S. S., Biuroul observând ca mai la tôte sesiunile S-tului Sinod, cari au ținut câte o dată mai mult timp, alte-orî mai puțin, nici o dată sumele înscrise în budget pentru St. Sinod n'au fost suficiente, din care causă am fost nevoit să cer complinirea de la Guvern, care în tot-déuna a cerut credite la Cameră; dar fiind-că și Guvernul mă în tot-déuna întimpină dificultăți în obținerea creditelor, de acea biuroul a formulat un budget care s'a trimes la o Comisiune ad-hoc spre a și da părerea sa și a o supune la cunoștința S-tului Sinod. Comisiunea, în una din ședințele trecute, venind cu raportul său, a opinat ca acest proiect de budget să nu se pună în discuțiunea St. Sinod până nu va fi față d. Ministru. Profitând acum de prezența d-niei văstre domnule Ministru și cu voia St. Sinod, să se dea citire acestui proiect de budget.

—P. S. Valerian Rômnicénu raportor, citește următorul raport:

Inalt Prea Sântite Stepâne,

Comisiunea de petițiunî a primit de la biuroul St. Sinod un proiect de budget, pentru diurnele și cheltuelile

de transport ale membrilor St. Sinod și personalului cancelariei, pentru ambele sesiuni anuale.

Acest proiect de buget nu este însoțit nici de o espunere de motive, nici provocat de vre-o discuțiune sau vot al St. Sinod, și nici este format în baza unei legi sau regulament.

Cu toate acestea ar fi de dorit realizarea lui, căci atunci nu ar mai fi strâmtorat St. Sinod, nici forțat ași închide sesiunile sale mai curând, fiind în neajungere fondul diurnelor P. P. S. S. membri.

Proiectul în chestiune, vine a fixa timpul sesiunelor la câte 30 zile de fie care sesiune, socotind diurna zilnică a fie-cărui membru câte 25 lei, precum este a deputaților și senatorilor, ceea-ce s'ar socoti pentru 16 membri în 60 zile pe un an 24,000 lei.

Al doilea paragraf, proiectul de budget prevede 1000 lei pentru cheltueli de transport.

Al treilea paragraf, salariul Secretarului a 200 lei pe luna în permanență, lei 2400.

Al patrulea paragraf, Șeful cancelariei delegat de Ministerul Cultelor iar permanent a 150 lei pe lună, în total lei 1800.

Al cincilea paragraf, doi copişti pe timpul sesiunelor a câte 300 lei pe sesiune sau lei, 1200 pe an.

Al șaselea paragraf, doi stenografi idem lei 1200.

Al șaptelea paragraf, doi servitori a 50 lei unul, iar anual lei 200.

În total acest proiect de budget se ridică la suma de de lei 31,800.

Comisiunea condusă de spiritul de economie de care Statul are trebuință în acest timp, propune o modificare a proiectului, la § 1 a se reduce din numărul salariilor de sesiune la câte 20 în loc de 25, ceea ce anual ar da o economie de lei 4000.

La § 2. Cheltuelile de transport, de 1000 lei crede că ar putea fi suprimată căci P. P. S. S. Eparhioți au bilete în permanență, și asemenea s'ar putea da și P. S. Arhierii.

Crede însă că mia acesta de lei tot ar trebui să figureze în budget, însă pentru cheltuelile materiale de cancelarie, luminat, încălzit, și reparația localului.

Venind la paragrafele unde se stabilește diurnele și retribuțiunile personalului cancelariei, Comisiunea fără a preju-

deca suma alocată de 6800 lei specificată și împărțită cum s'a arătat mai sus, crede că acesta ar trebui a se regula după prescripțiunile art. 8, din regulamentul interior al S-tului Sinod aliniatul din urmă, unde se dice: angloiații cancelariei St. Sinod vor fi retribuți cu diurne analoge cu serviciile lor, pe timpul cât durează sesiunea S-tului Sinod. Diurnele acestea St. Sinod le va fixa prin înțelegere cu d. Ministru al Cultelor.

Conchide dar ca proiectul presintat de biuroū cu reducerea făcută de Comisiune, ar fi bine să se ia în discuțiune de St. Sinod, când va fi present și d. Ministru de Culte.

Acastă opiniune cu respect să supune St. Sinod spre a se lua în deliberare.

Semnați: *Valerian Rômnicenu,*
Innocentie M. Ploestenu,
Dionisie Craiovcnu,

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū cred ca acest proiect de buget să se primeasca așa cum e propus de biuroū. Cât privește opiniunea emisa de Comisiune prin care fixează zilele unei sesiuni n'ași fi de părere să se primésca, pentru-ca noi nu putem prevede durata sesiunii, fiind-că uneori am avut trebuința de mai mult de 40 zile—um a fost sesiunea în care am fixat parohiile, altă data a fost de 20 zile, așa ca sesiunile să prelungească sau se scurtează după lucrarile cari vin la S-tul Sinod. De aceea ași fi de parere sa nu se fixeze durata sesiunii, și escendentul ce va resulta negreșit ca va trece la casa Statului. Eū cred dar sa admiteți proiectul biuroului. Dòmnu Ministru, cu aceiași bunăvoința cu care a primit prima propunere, sunt sigur ca și pentru acésta va face tot ce'i va sta prin putința.

Să pune la vot proiectul de buget așa cum s'a format de biuroū, și S-tul Sinod îl aproba.

P. S. Episcop a Iușilor: I. P. Sântite, mai e o cestiune foarte importanta, aceea a regularei Epitropiilor bisericești, și eu ași ruga pe S-tul Sinod, ca acésta cestiune să o reguleze chiar în sesiunea acésta.

I. P. S. Mitropolit Primat: S-tul Sinod nu a fost sesizat până acum de acésta cestiune; Când însă propunerea va fi facuta și admisa de S-tul Sinod atunci ne vom ocupa de dënса.

P. S. Episcop al Ilușilor: Propunerea este deja făcută în sensul în care am vorbit, și v'ăși ruga să se ia în discuțiune.

Domnul Ministru ad interim la Culte: P. P. S. S., Cestiunea Epitropilor bisericești este strâns legată cu o alta cestiune administrativă de ramura laică, cu cestiunea administrațiunei comunelor urbane și rurale; și ori-ce s'ar face în acésta privință, trebuie să ținem séma de organizarea comunelor, care se va face, pentru-ca după Legea comunala bisericile comunale stau óre-cum sub controlul primariilor în ce privește partea administrativă. În momentul acesta, colegul meú de la Interne lucrézi un proiect de reformă al Legei comunale, al comunelor urbane și rurale. Prin urmare eu cred că ar fi pre matúr, de a se veni la S-tul Sinod cu un proiect pentru reorganizarea Epitropiilor bisericești, pana ce mai întâi nu va fi stabilita basa administrațiunei comunale. De aceea v'ăși ruga să amânați discuțiunea acestei cestiuni până ce se va fixa noua Lege de organizațiune comunala, ca în urmă să se puna în concordanța cu organizarea, care se va da comunelor urbane și rurale.

I P. S. Mitropolit Primat: Fórte bine. Așa dar acésta cestiune rămâne în suspensiune, până se va face noua Lege comunala.

P. S. Episcop al Dunareí de-jos: I. P. Sântite Președinte; În ședința de alalta-eri cu ocaziunea unei cereri a D-lui Socec de a i se primi câte-va icóne de S-tul Sinod, cu acea ocaziune. ȕic, vė aduceți aminte, ca am cerut S-lui Sinod să ia o deciziune în cestiunea picturėi Bisericeí nóstre în genere. Tot asupra acestei cestiuni voesc să vorbesc asta-đi. Mie mi se pare ca cestiunea picturėi nóstre în biserică merita tóta sollicitudinea Episcopatului nostru român. Biserica Română, fíca sau putem ȕice, sora Bisericeí celei mari de Constantinopole—a admis ca pictura, arhitectura și ornamentațiune liturgica stilul bisantin, încă din cele dintaiu timpuri ale aparițiunei acestor arte frumóse în Biserica Creștină. De atunci ele au format obiectul de venerațiune al poporului român. Cu întristare însă am vėđut ca de cât-va timp acest stil bisantin a început a se goni din biserică și a se înlocui cu modeluri noi și necunoscute poporului român, de altmintrelea modeluri ce în mare parte sunt neconforme cu sentimentul nostru re-

ligios și național. În timpurile noastre de nefericire când țara nu avea conștiința de sine și de cea ce trebuie să aibă și să păstreze, s'a putut permite vânzătorilor de aceste obiecte și picturilor—mai mult sau mai puțin acreditați în sensul cel bun—sa debiteze marfa lor; țara însă redăștep-tata dorește sa'și revandice toate drepturile sale și noi asis-tam cu bucurie la această evoluțiune, care să urmăze în so-cietate. Tot pentru acest motiv s'a dat ființă S-tului Sinod, ca el, autoritate înaltă a Bisericeii, sa supravegheze mersul Bisericeii spre a nu sa abate din calea sa de mai înainte, din calea adevărată a Evangheliei și a decisiunilor părinți-lor Bisericeii.

Sântul Sinod dar nu numai e în drept, ci e chiar da-tor sa se îngrijeasca ca Biserica se țină nestrămutată în doctrina Divinului seu fondator, și sa pastreze așezămintele și decisiunile Sinódelor. Pentru înlesnirea sentimentului re-ligios, sau mai bine zis pentru a pironi acest sentiment și mai mult a'l lega de persoanele cari se adoresc și se ve-nerează în Biserica încă din cele mai vechi timpuri, Bise-rica a deschis porțile sale artelor frumoase și anume: pic-tureii, arhitecturii și ornamentațiunii. Prin aceste arte ea a transmis generațiunilor viitoare imaginea vie a Dumneșeirii și a tuturor eroilor Bisericeii.

Acestea constatate, gândesc că necesitatea conservării stilului bizantin se impune de sineși; și S-tul Sinod care este dator sa pastreze tesaurul sacru așa după cum 'l-a în-bogătit Biserica și Sinódele, e dator tot-odata să suprave-gheze ca nimic străin sa nu se introduca în Biserica. Pen-tru aceea am cerut alalta-erii ca S-tul Sinod sa exercite un control prin P. P. S. S. Episcopii asupra picturii, care de ađi înainte se va introduce în Biserica, și nu numai asu-pra picturii ci și a arhitecturii și ornamentațiunii. În a-cest sens dați'mi voe sa fac propunerea următoare:

Propunere.

Sânta noastră Biserica cea dreptă măritore de răsărit, ge-losă de învățătura Dumneșeescului său fondator, cum și de tradițiunile și așezămintele sale, a lucrat în toate chipul la în-tărirea sentimentului religios printre popore și la mântu-irea sufletelor lor.

Dorind a ține pironită vederea și simțul fiilor săi asu-

pra Dumneșeirei și Sântilor ; Ea a deschis artelor frumoșe porțile sale și a transmis posterității icôna vie a tuturor persónelor Sânte, cari sunt în adorațiune și venerațiune la popóarele creștine.

Sub-semnații :

Considerând pictura bisantină și împreună cu dênsa și pe cele alte arte frumoșe, ca fiind singurele întru a representa cu splendoré, magnificență și cuviosoșie persónele cele mari și sânte ale religiunei creștine și a întreține în popor adevêratul sentiment religios ;

Avênd în vedere că artele frumoșe bisantine au fost introduse în Biserica nôstră Română, încã din cele dintâi timpuri ale aparițiunei lor, și prin acêsta deprinderea poporului nostru cu ele și apropierea lor de câtrã artiștii și artisaniî nôștrii Români ;

Vêdênd cu durere góna tacită ce se aduce acestor arte spre ale scóte de prin biserici și ale înlocui cu altele noui și necunoscute poporului nostru.

Vêdênd marea afluență de tot felul de icône streine, cari au inundat țara din tóte părțile ;

Vêdênd că prin unele biserici se fac zugrevele și se întrebuițezã arhitectură, iar prin casele românilor creștini se introduc icône cari sunt departe de a înfășișa duple cum se cade imaginea Dumneșeirei și chipurile Sântilor, din vechea și pázita de Dumneșeu Biserică a Românilor ;

Vêdênd că ornamentațiunea bisericescă în genere, ce se introduce de cât-va timp este lipsită aprópe și de cerințele artistice și cele liturgice ale ritualului nostru, și prin urmare departe de a ajuta geniul cultural al poporului român întru desvoltarea sentimentului sêu religios și național ;

Și dar, temându-ne ca nu cum-va prin întroducere de noi arte în Biserică și prin casele creștinilor, să se zdruncine drépta credință în popor, și în el însuși, rugam pe St. Sinod să ia dispoșiunile urmátore :

I. P. P. S. S. Episcopi Eparhioți să supravegheze cu dinadinsul în juridicțiunea lor ca, pictura, arhitectura și ornamentațiunea care se va introduce de acum înainte, fie prin bisericile cele vechi, fie prin cele noi sau reînóite, să fie conforme stilului bisantin deja în us în Biserica nôstră Română autocefală, drept mărítore de rêsãrit.

II. Sã punã îndatorire preoților și Epitropilor tuturor

bisericilor ca, înainte de a se contracta zugrăvirea vre unei biserici, să se prezinte la aprobarea prealabilă a Chiriarhiei tablourile ce au să se introducă în biserică cu modelurile lor de zugrăvélă.

Aceeași regulă se va urma și în ceea ce privește arhitectura și ornamentațiunea bisericilor.

III. Să oblige pe preoți a nu primi în biserică spre sântire de cât numai icóne, cari sunt aprobate și recunoscute de Chiriarhie sau eșite din atelierile pictorilor noștri români, cunoscuți și probați cel puțin de doi sau trei Chiriarhi ai țării.

Icónele cele nesântite după ritualul sântei noastre Biserici, se vor scóte cu incetul de prin casele creștinilor prin influența morală a preoților, și în locul lor să li se recomande cele autorizate de Chiriarhie.

IV. Să cêră autorităților județelor ca să îndatoreze pe primari, a respecta și ei din parte-le dispozițiunea de mai sus și a nu îngădui vëndare de icóne și obiecte sacre în cuprinsul administrațiunei lor, rămânând ca aceste obiecte creștinești să li se procure numai prin biserica parohială.

V. Prescurile se vor fabrica de câtră femeii creștine pióse sau numai de creștini

VI. Abaterea de la dispozițiunea a doua de mai sus va atrage pentru preot caterisirea, și pentru Epitropi distituțirea și darea lor în judecată, spre a despăgubi parohia de suma cheltuită cu o pictură, arhitectură și ornamentațiune contrară dispozițiunilor Bisericeii noastre Române autocefale, drept mărítore de rêsărit.

Mold. Biserica a cãrei pictură, arhitectură și ornamentațiunea s'a făcut contra acestor dispozițiuni, este și rămâne închisă.

Abaterea de la dispozițiunea a treia se va pedepsi întru cu oprirea pe 3 luni, 2-lea cu oprirea pe un an, și 3-lea cu caterisirea.

1889 Noembre 22.

Ședința S. Sinodului Episcopilor: Ghenadie al Rômnicului, Silvestru al Ibasului, Parthenie al Dunărei de-jos.

Și Ședința Arhierilor: Calistrat Bêrladenu, Gerasim Piteștanu, Ioan Ștefan Piteștanu, Ionichie Bacaónu, Valerian Rômnicenu, Ieremia Ștefanu și Dosoteiu Botoșenenu.

Acésta este propunerea mea saũ mai bine ȃis nu a mea, ci aprópe a întreg S-tului Sinod, cãci este iscalita de un numér de 10 P.P. S.S. membri. Rog pe S-tul Sinod sa primeasca acésta propunere pentru întãrirea Bisericeii nóstre.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mai cere cine-va cuvântul?

P. S. Arhiereũ Ioanichie Bacaoanul: Numaĩ asupra unui punct cer cuvântul spre a mi se da o explicație.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dar P. S. Vóstrã ați subscris propunerea.

P. S. Arhiereũ Ioanichie Bacaoanul: Da, am sub scris'o, fãra însã ca s'o citesc, fiind-ca am avut multa confiență când am vèăut cã este acoperitã de atâtea semnãturi, și știam ca acésta propunere e fórte bunã. Cer însã explicațion numãĩ asupra unui punct. Ași voi sa întreb pe P. S. Episcop al Dunareii de-jos: Care stil de picturã bisantinã din Biserica sa'l adoptãm, cel de la început de la Constantin cel mare pana la Iustinian, saũ cel care a fost de la Iustinian panã la începutul luptei contra icónelor, pentru cã la început pictura bisantina în timpul lui Coustantin, a avut un stil frumos, dar sub Iustinian a fost pictura cea mai elegantã; iar în timpul luptelor pentru icóne degenerase cu totul. Cer dar sa se fixeze care stil sa fie, acela care este mai elegant din timpul lui Iustinian, iar nu cel din urmã, cãci în urma dupa Iustinian pictura ajunsã un fel de mânjiturã.

P. S. Episcop al Rómnicului: Am cerut cuvântul, ca sã declar de la început ca sunt pentru propunerea P. S. Episcop al Dunareii de-jos. În adevér I. P. Sãnțite, noi cu toți, cariĩ avem administrațiunea bisericescã, cunoștem ca sunt bisericii cari se construiesc în mod neregulat, și cea ce se numește picturã și ornamentațiune bisericesca, numãĩ ornamentațiune și picturã nu este; și ți se sfașie inima când veđi espresiunile acestor arte din bisericile de pre la sate ca ajuug a fi niște caricaturi. Am ȃis și o mai repet încã odatã, sunt pentru propunerea P. S. Episcop al Dunareii de-jos ca aceste lucruri sa se reguleze odata. P. S. Ioanichie Bacaoanul ar voi bucuros, ca sã fixãm în asemenea materii stilul bisantin, care sa se aiba în vedere pe viitor. Dar tot P. S. Sa se preocupã spunându-ne, ca în stilul bisantin fie pictural, fie arhitectonic, saũ ornamentativ, au fost mai multe direcțiuni, mai multe școle. Da! și eũ o recunosc acésta; dar pentru noi Romãni, pentru

Biserica noastră, care nu începe viața sa bisericească astăzi; pentru noi Sinodul de astăzi, care suntem dator să facem numai o continuare a vieții noastre bisericești, starea lucrurilor se limpezește foarte ușor. Noi nu suntem ținuți să primim în aceste arte stilul cutare sau să primim pe a lui Iustinian, cum se dicea mai adiniore. Acest stil este prea departat de epoca noastră, și în cele ale picturii iconoclastii a venit după Iustinian... Noi avem stilul bizantin, introdu în Biserica noastră cu mici modificări, ceea-ce se întâmplă în istoria oricărei arte. Acum ca este o mica schimbare în Biserica noastră nu face nimic; aceasta este partea noastră românească. Uneori am înclinat către un stil alte-ori către altul. Numai departe, de cât icoanele care se afla înaintea noastră (arată icoanele D-lui Söcec), la ce stil le putem taca? Și apoi putem noi să știm, care este particularitatea unui stil bizantin pictural din veacul al VI-lea? De și eu cu P. S. Ioanichie Băcaonu stil bizantin, dar alegerea acestui stil rămâne la Episcopul priveghetor—sau cum îl numește P. S. Episcop al Dunării de-jos, pândar și apostol. Mulțumită lui Dumnezeu, am trait destul și bisericește, și prin mănăstirile și bisericile noastre se afla destule modele de ale acestor arte, din care Episcopul, alegând pe cel mai propriu și mai bisericesc, sa-l impuna zugravilor noștri și se le dica: după acest model are să se lucreze cutare sau cutare iconă. Mai mult, eu îndrăznesc a dice, ca sunt nuanțe deosebitore chiar între stilurile picturale, ornamentative și arhitectonice, întrebuințate de Olteni, Munteni și Moldoveni; și aceste nuanțe deosebitore se găsesc nu numai în viața lor bisericească, dar și în cea iconomica și casnica. Este tot-deuna ceva deosebitor între o turlă model de biserica moldovenească, pe care deosebire nu o veți gasi nici la Olteni nici la Munteni. Aceasta arată individualitatea noastră. Și când noi cerem, ca modelurile de pictura, arhitectură și ornamentațiune să se prestabilisca de Episcop, acesta însemneza, că noi cerem, ca Episcopul să privegheze, ca aceste arte să nu schimbe întru nimic din stilul lor național; mai mult, ele să arate chiar deosebirile fiecării localități. Așa a trait până acuma Românul nostru bisericește și datorita noastră este să priveghem ca și de acum să traiască tot ast-fel; adecă să aibă de basă stilul bizantin cu nuanțele lui deosebitore românești.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea des-

voltată de P. S. Episcop al Dunărei de-jos.

—Sântul Sinod o primește în unanimitate,

(În acest moment Domnul Ministru ad interim la Culte țesă din sala ședințelor).

I. P. S. Mitropolit Primat: Suspend ședința pentru 10 minute.

—La redeschidere se dă cuvântul P. S. Episcop al Râmnicului.

P. S. *Episcop al Râmnicului*: I. P. Sântite Președinte, am cerut cuvântul să rog pe S-tul Sinod. ca propunerea votată de noi acum, să se împărească în formă de deciziune a S-tului Sinod, prin frontispiciul jurnalului „Biserica Ortodoxă Română“ timp de un an de zile, și iată pentru ce: Sunt dispozițiuni, în această propunere care privesc pe Epitropiile bisericilor și pe preoții, pentru a căroră neobservare noi îi facem responsabili. Nu este drept ca noi să luăm hotărâri și să le lasăm necunoscute unor oameni, cari în cas de abatere pot să fie dați în judecată.

— Se pune la vot această propunere și St. Sinod o aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Avem mai multe raporte relative la calugariri. Rog pe P. S. Raportor al Comisiunii de petițiuni, să bine-voiască a le da cetire.

P. S. Arhierieș Valerian Râmnicénu cetește raportul Comisiunii de petițiuni prin care lasă la aprecierea S-tului Sinod, de a se admite tunderea în monachism a sorei Ana I. Moraru din monastirea Țiganești, în etate de 36 ani.

— Sântul Sinod aprobă călugărirea numitei surori.

Idem cetește raportul pentru tunderea în monachism a fratelui Gheorghe Petrea, în etate de 43 ani din monastirea Căldarușani, prin care concludă a se aproba călugărirea numitului frate.

— Sântul Sinod aprobă.

P. S. Iónichie Bacaónul cetește raportul Comisiunii de petițiuni prin care conchide a se admite în schima monachică. 1). Fratele Avraam Ionescu în etate de 39 ani. 2). Pr. Gheorghe Mirodot de 70 ani, 3). Ioniță Constantinescu de 68 ani, 4). Nicolae Anton de 40 ani, toți aflători în monastirea Cernica, având îndeplinite formalitățile cerute de regulament.

— Sântul Sinod aprobă călugărirea menționaților frați.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos cetește raportul Comi-

siunei de petițiuni, prin care conchide a se aproba calugărirea surorilor Elena Popazu de 68 ani și Marghiola Mincu Marcu de 54 ani, ambele din monastirea Samurcăsești, Eparhia S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, având indeplinite toate formalitățile cerute de regulament.

— Sântul Sinod aprobă calugarirea numitelor surori.

Idem cetește raportul Comisiunei de petițiuni prin care conchide a se recunoște calugărirea fratelui Stoian Dragan de 88 ani din monastirea Ghighiu, calugarit în cas de bôlă, având îndeplinite formalitățile cerute de regulament.

— St. Sinod recunoște calugărirea numitului frate.

Idem cetește raportul Comisiunei de petițiuni prin care conchide a se recunoște călugărirea sorei Maria Nicolescu de 26 ani, din monastirea Zamfira din Plaiul Prahova, Eparhia S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, călugarita fiind grav bolnavă, dându-i-se numele Magdalena.

— Sântul Sinod recunoște calugărirea numitei surori.

Idem cetește raportul Comisiunei de petițiuni prin care conchide a se admite călugărirea surorii Salomia Stârcu de 40 ani, din monastirea Viforata și a surorii Flórea Mihailescu de 60 ani, din monastirea Nămaești, Eparhia Sântei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, având îndeplinite formalitățile cerute de regulament.

— Sântul Sinod le aprobă.

Idem cetește raportul Comisiunei de petițiuni prin care conchide a se admite în monahism fratele Nicolae Obrejanu, de 27 ani, din monastirea Caldarușani, Eparhia s-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

— S-tul Sinod aproba călugărirea numitului frate.

Idem cetește raportul Comisiunei de petițiuni prin care conchide a se aproba calugărirea surorii Paraschiva Hanciú de 54 ani, din monastirea Dintr'un lemn, Eparhia Sântei Episcopii a Rômnicului.

— S-tul Sinod aproba.

Idem cetește raportul Comisiunei de petițiuni prin care conchide a se admite tunderea în monahism a surorii Maria Cótora de 41 ani, a surorii Eva Gheorghe Stoica de 70 ani, ambele din monastirea Valeni Județul Argeș, cum și a se recunoște călugărirea surorii Ioana Mihaiú Diaconu Dinu de 50 ani tot din monastirea Văleni, călugărită fiind pentru caz de bôlă.

— Sântul Sinod aprobă concludsiunile raportului.

Idem citește raportul Comisiunei de petițiunii prin care conchide a se admite călugărirea fratelui Ioan Purcaru de 59 ani, din monastirea Polovraci Eparhia Rômnicului.

— St. Sinod aprobă călugărirea numitului frate.

Idem citește raportul Comisiunei de petițiunii prin care conchide a se aproba tunderea în monahism a surorilor: 1) Maria Constantinof de 42 ani, 2) Ecaterina Popa de 41 ani, 3) Maria Tudor de 43 ani, 4) Tasia I. Diaconu de 41 ani, 5) Sultana Barba-Nouă de 43 ani, 6) Vasilica Dumbravă de 43 ani, toate din monastirea Adam Eparhia Hușilor, având îndeplinite toate formalitățile cerute de regulament.

— St. Sinod aprobă călugărirea numitelor surori.

P. S. Valerian Rômnicénu raportor, citește raportul Comisiunei de petițiunei prin care conchide a se recunósce tunderea în monahism a surorii Zoița V. Ciolac de 56 ani, din monastirea Agapia, călugărită pentru cas de bóla.

— St. Sinod recunósce călugărirea numitei surori.

Idem citește raportul Comisiunei de petițiunii prin care conchide a se amâna tunderea în monahism a fratelui Demetru Fasole, din schitul Isvórele saú Crasna județul Prahova.

— St. Sinod aprobă concludsiunile raportului.

Idem citește raportul Comisiunei de petițiunii prin care conchide a se aproba călugărirea surorilor; Ecaterina Stamatopol de 60 ani, Ana Lepădatu de 40 ani, Aglaia Sandu de 40 ani, și Elisabeta Gafencu de 41 ani, din monastirea Agaftonu Eparhia S-tei Mitropolii a Moldovei, având îndeplinite formalitățile de călugării.

— St. Sinod aprobă călugărirea numitelor surori.

P. S. *Episcop al Hușilor*: I. P. Sântite, s'a făcut cunoscut în particular D-lui Ministru al Cultelor necesitatea pentru retipărirea Cărților bisericești, și prin urmare pentru prevederea prin budget a subvențiunei de mai înainte. Nu ar trebui ca să se facă și mijlocire oficială de către însuși St. Sinod? Pre lângă acesta mai sunt și alte paragrafe cari s'au suprimat din budgetul anului curent financiar, ca de exemplu salarele predicatorilor de pe la Mitropolii și Episcopii, servitoriî neapărat trebuitori pe la Seminariî etc.

P. S. *Arhiereu Ioanichie Bacăoanu*: Servitoriî s'au prevădut în proiectul de budget al anului viitor.

P. S. Episcop al Hușilor: Nu știu despre acésta ; dar întreb : nu ar fi de nevoie ca să repetăm cererea făcută către D-I Ministru al Cultelor în anul trecut, ca să pună la loc tot ce s'a suprimat din budgetul Cultelor pe anul acesta?

I. P. S. Mitropolit Primat: Primesc și eu propunerea făcută de *P. S. Episcop al Hușilor*, adică de a se repeta mijlocirea către Guvern pentru a se pune în budgetul anului viitor, ceea ce s'a suprimat în anul acesta din budgetul Cultelor. Sa ia act de propunerea *P. S. Vostre* și cu aprobarea S-tului Sinod, se va face convenita adresă din partea biuroului.

— St. Sinod aprobă.

Ședința se ridică, anunțându-se cea viitoare pe mâne 23 Noembrie orele 9 a. m.

† Președinte, *Iosif Mitropolit Primat*.

† Secretar, *Gerasim Piteștenu*.

Ședința din 23 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la ora 9³/₄ a. m. sub președința *I. P. S. Mitropolit Primat*.

Se face apelul nominal și răspund prezenți 11 P.P. S.S. membri, fiind 5 absenți și anume : *I. P. S. Mitropolit al Moldovei* și *P. P. S. S. Arhiepiscopul Innocenție Ploieștenu* și *Dionisie Craioveanu* absenți nemotivați ; *P. S. Episcop al Romanului bolnav* și *P. S. Iónichie Bacaónul* în concediū.

I. P. S. Mitropolit Primat: *P. P. S. S-Lor*, pentru că nu suntem în numărul cerut de regulament nu putem ținea ședința. Ridic dar ședința anunțând pe cea viitoare pe mâne, Vineri orele 9 a. m.

— Ședința se ridică.

† Președinte, *Iosif Mitropolit Primat*.

† Secretar, *Gerasim Piteștenu*.

Ședința din 24 Noembrie 1889.

Ședința se deschide la orele 9 și jumătate a. m. sub președința I. P. S. Mitropolit Primat.

—Să face apelul nominal și răspund prezenți 12 P. P. S. S. membri fiind 4 absenți și anume: I. P. S. Mitropolit al Moldovei și P. S. Dionisie Craiovénu absenți nemotivați. P. S. al Romanului bolnav și P. S. Ionichie Bacaónul în concediu.

—Să citește sumarul ședinței de la 22 ale curente.

P. S. Episcop al Râmnicului: În ședința de alaltăeri am votat propunerea, făcută de P. S. Episcop al Dunărei de jos și iscălită de mai mulți P. P. S. S. membri ai S-tului Sinod în privința picturii, arhitecturii și ornamentațiunii bisericesti. Tot atunci eu am cerut că acea propunere să priméscă forma unei decisiuni a S-tului Sinod, și ca atare să se publice în frontispiciul revistei „Biserica Orthodoxă Româna“ în timp de un an. Astă-đi însa după ce am reflectat asupra acelei propunerii, vin a ruga din nou pe S-tul Sinod, ca acestei decisiuni să'i dam formă chiar de regulament, și iată pentru ce: Dacă cuprinderea acestui act s'ar adresa numai la membrii clerului, forma de decisiune a S-lui Sinod ar fi prea de-ajuns pentru punerea ei în aplicatiune. Dar noi știm, ca în decisiunea noastră sunt dispozițiuni, cari privesc pe primari și alte autorități civile, și aceste autorități pentru a se mișca și a fi la înalțimea lor, au trebuință de decret Regal. De aceea, eu rog pe S-tul Sinod ca acestei decisiuni să i se dea formă de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dacă acésta părere a P. S. Episcop al Râmnicului se primește, urméză ca toți P. P. S. S. membri s'o subsemneze.

Voc: Primim.

—Să pune la vot propunerea P. S. Episcop al Râmnicului de a se transforma decisiunea în regulament, și S-tul Sinod o aprobă în unanimitate.

—Să pune la vot sumarul ședinței de la 22 și să aprobă.

—Să pune la vot procesul-verbal al ședinței de la 23 ale curente și să aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Intrăm în ordinea ăilei. La ordinea ăilei avem raportul Comisiunii relativ la proiectul de lege pentru facultatea de Theologie și 2 rapórt

pentru calugariri. Să începem mai întâi cu raportul facultății de Theologie ca cel mai important.

P. S. Episcop al Dunării de-jos citește urmatorul raport:

Inalt Prea Sântite,

În urma însărcinării date de S-tul Sinod în ședința de la 16 curent, comunicată prin adresele No. 97, sub-semnații întrunindu-ne în Comisiune sub Președința P. S. Episcop al Râmnicului, și conform votului S-tului Sinod consultând și pe profesorii facultății de Theologie, am elaborat anexatul proiect de Lege pentru facultatea de Theologie, care cu tot respectul 'l supunem deliberării S-tului Sinod.

Cât pentru proiectul de reorganizare al Seminarilor, Comisiunea 'și va prezenta lucrarea sa în sesiunea viitoare.

Președinte, *Ghenadie al Râmnicului.*

Membrii: *Silvestru al Hușilor, Parthenie al Dunării de-jos.*

ESPUNERE DE MOTIVE.

Știința despre Dumnezeu, ocupându-se de universalitatea principiului său, își are părțile sale abstracte, elementele sale constitutive, cari compun un întreg șir de științe, științi cari se dezvoltă în facultatea de Theologie. Trebuința unei asemenea facultăți la popoarele cu o cultură mai veche, a fost simțita înaintea celor-l-alte facultăți, și aproape toate Universitățile în organizațiunea lor au început cu facultatea de Theologie, urmând după acésta, cea de litere, drept, știința etc. Noi înșine în reorganizarea culturii noastre celei noi, am început tot cu facultatea de Theologie pe lângă Universitatea din Iași, dar din împrejurări ea a încetat și trebuința ei s'a simțit mai mult pe lângă Universitatea din București, unde un număr de mai mulți profesori împinși de trebuința științifică a acestei ramure culturale a omenirii, au început cursurile theologice pe lângă Universitatea din București în mod gratuit și sprijiniți numai de adevărații doritori ai culturii Bisericii noastre. De la 1884 însuși Statul s'a convins de acésta trebuință și prin legile sale financiare, adica prin bugete, a prevădut regulat onorariile și acestor

profesorii; în fie-care an s'a tot adaos câte o catedra de teologie, până la definitiva ei complectare, așa că la sfârșitul anului școlar încetat, facultatea de Teologie de pe lângă Universitatea din București, a scos primii săi absolvenți ai cursurilor înalte Teologice, din cari doi ați și obținut în virtutea regulamentului provisoriu al facultății, titlurile de licențiați în Teologie. În cât asta-ți Universitatea din București cu facultatea de Teologie sați cum a bine-voit Majestatea Sa a o numi într'o ocaziune solemnă „alinătoră suferințelor sufletești ale omului“ este de fapt o Universitate complectă; își are licențiații ei și în Teologie; îi lip-ește însa numai Legea organică, care să dea ființa legală și acestei facultăți, egalând-o în drepturi și datorii cu cele-l-alte surori ale ei, din numita Universitate.

Facultatea de Teologie, asta-ți se impune Statului Român și ca o trebuința socială, reclamata de legile noastre positive și de nevoile îmbunătățirii sorții clerului nostru parochial. Legea Organica a S tei noastre Bisericii pentru alegerea Mitropoliților și a Episcopilor, precum și pentru constituirea St. Sinod cere la art. 2 al. 4, ca de la 1892 în treptele de Episcopi și Mitropoliți să între numai persoanele cu titluri Teologice; și aceste titluri, este mult mai bine și mai în interesul țerei de a fi date de catre o Universitate Românească și emanate în virtutea unei legi, conforme constituției noastre. Insuși îmbunătățirea sorții clerului nostru parochial reclamă, ca preutul în predicarea cuvântului lui D-zeu sa fie egal nu numai în nivelul său cultural cu cele-l-alte clase ale societății noastre; mai mult încă, cultura lui trebuie să aiba timbrul deplinei legalități a Statului, și diplomele în Teologie sa aibă aceeași valoare și aceleași drepturi sociale, ca toate diplomele celor l-alte facultăți din Statul Român.

Sunt dispozițiuni în alăturatul proiect de lege ca cele cuprinse în art. 4, 8, 10 și 12 (transitoriu), rezultate numai din principiul fundamental al științelor Teologice, care principiu este și trebuie să rămână neclintit și al căruia supraveghetor dupa constituția și Legea Organica a S tei noastre Bisericii, este numai St. Sinod. Daca St. Sinod prin art. 4 și 12 și-a rezervat dreptul de a participa la facerea concursurilor și la numirea profesorilor, acesta a făcut'o numai și numai de a nu se furișa între profesorii

acestei facultăți persoane de credințe străine S-tei noastre Biserici, și tot pentru același cuvânt prin art. 8 s'a pus facultatea sub nemijlocita privilegere a St. Sinod; iar prin art. 10 St. Sinod ține de a se revisui regulamentul de disciplina al facultăței, pentru ca nu cum-va și aci să se introduca dispozițiuni contrare S-telor Canóne.

În sfârșit prin art. 9 din proiect, St. Sinod își rezervă și dreptul de judecată asupra abaterelor corpului facultăței Theologice pentru cuvintele exprimate chiar prin alineatul întâiu al aceluiași articol. Și în adevăr ori care altă instanță afară de St. Sinod, nu e în stare de a aprecia și judeca adevărata valóre a abaterilor de la învățătura, tradițiunile și așezămintele S-tei noastre Biserici. Pentru ori-ce Biserică creștina și în particular pentru Biserica noastră cea drept măritóre de răsarit, învățătura, tradițiunile și așezămintele ei sunt obligátore pentru tot creștinul și cele mai mici schimbări ne pot duce la eterodocsie.

Președintele Comisiunei Ghenadie al Rômnicului

Membrii: *Silvestru al Hușilor, Parthenie al Dunda-rei de-jos.*

PROECT DE LEGE.

Art. 1. Facultatea de Theologie de la Universitatea din București, are aceleași drepturi și privilegii ca și cele-lalte facultăți, și se recunoște de persoană juridică.

O alta facultate Theologica se va înființa mai târziu și la Iași.

Art. 2. Studiile ce se propun la facultatea de Theologie sunt:

- a). Enciclopedia și Metodologia studiilor Theologice.
- b). Limba ebraică, Arheologia biblica și cea Eclisiastică.
- c). Exigisa și Introducerea în cărțile Vechiului Testament.
- d). Ermineutica biblica și Gramatica idiomului în care sunt scrise cărțile Vechiului și Noului Testament.
- e). Exegesa și Introducerea în cărțile Noului Testament.
- f). Istoria Eclisiastica și Istoria Bisericii române.
- g). Patrologia și Istoria Dogmelor.
- h). Theologia Dogmatică.
- i). Theologia Morala.

j) Theologia Practică: Pastorală, Liturgică, Omiletică și Catihetică.

k). Dreptul Canonic.

Aceste studii se propun în curs de patru ani.

Studentii facultății de Teologie vor fi obligați a audia:

- 1) La facultatea de Litere, cursurile: de Filosofie, limba Elenă, limba Latină, Istoria Universală și Istoria Românilor;
- 2) La facultatea de Drept: Dreptul roman și 3) la facultatea de Medicină: Medicină legală.

Art. 3. Gradul ce conferă facultatea de Teologie, este de Licențiat în Teologie.

Ea va putea conferi însă și titlu de Doctor în Teologie, *honoris causa*.

Art. 4. Pentru numirea profesorilor facultății, juriul examinator se va compune din profesorii definitivii ai facultății, sub președinția unui membru delegat al S-tului Sinod. Juriul examinator înaintea prin Președintele său S-tului Sinod rezultatul concursului. Sântul Sinod aproba sau casăza rezultatul. În cazul întâi el recomandă Ministeriul Cultelor și Instrucțiunii Publice, pe candidat.

Art. 5. Aspiranții la catedrele vacante, pe lângă condițiile prevăzute în legea Instrucțiunii Publice, vor trebui să fie membri ai S-tei noastre Biserici, drept maritoare de răsărit.

Art. 6. Doctrina creștină, tradițiunile și așezămintele S-tei noastre Biserici drept maritoare de răsărit, se vor preda, învăța și profesa cu religiozitate de profesorii și studenții facultății de Teologie.

Art. 7. Profesorii ca și studenții facultății de Teologie datoresc apărare și respect S-tei noastre Biserici, și trebuie să arate prin însuși exemplul vieții lor că sunt membri zeloși ai Bisericii.

Art. 8. Facultatea de Teologie stă sub nemijlocită apărare și supraveghere a S-tului Sinod.

Art. 9. Pentru abaterile de la învățătura, tradițiunile și așezămintele S-tei noastre Biserici, profesorii facultății de Teologie sunt justițiabili înaintea unui juriu instituit ad-hoc de S-tul Sinod.

Licențiatii ca și studenții în Teologie sunt justițiabili înaintea Corpului profesoral al facultății.

Juriul decide în prima instanță despre culpa sa și necul-

pabilitatea acusatului. In cas de culpabilitate decisiunea se pronunța cu drept de apel la Sântul Sinod.

Art. 10. Un regulament elaborat de corpul profesoral al facultății, revădit de S-tul Sinod și sancționat de Majestatea Sa Regele va regula mersul facultății.

Art. 11. Pentru ori-ce alte cestiuni neprevădute în legea de față, se va urma conform legeri Instrucțiunei publice.

Art. 12. Pentru această unică și singură data S-tul Sinod recomandă Ministerului Cultelor și Instrucțiunei Publice pentru numirea definitivă dintre profesorii actuali, pe cei prevăduți în tabloul anexat pe lângă această lege.

(Semnați): I. P. S. *Iosif Mitropolit Primat.*

P. S. *Episcop Ghenadie al Râmnicului.*

" " " *Inocentie Buzeu.*

" " " *Silvestru al Hușilor.*

" " " *Ghenadie al Argeșului.*

" " " *Parthenie al Dunăreț de-jos.*

" " *Arhiereu Ieremia Gălățenu.*

" " " *Valerian Râmnicenu.*

" " " *Calistrat Bêrladenu.*

" " " *Innocentie M. Ploeștenu.*

" " " *Gerasim Piteștenu.*

" " " *Dositeiu Botoșanenu.*

TABLOU

de

Numele și pronumele profesorilor recomandați de St. Sinod Ministerului Cultelor și Instrucțiunei Publice, pentru a fi numiți definitiv la catedrele facultății de Teologie.

1. P. S. Arhiereu Gerasim Piteștenu.
2. D-l Dr. Barbu Constantinescu.
3. " " Niculae Nitzulescu.
4. D-l Constantin Erbicenu.
5. D-l Dr. Ion Cornoș.
6. Pr. Cuv. Archim. Dr. Pimen Georgescu.
7. Cucer. Econ. stavrofor, Dr. Al. Mironescu.

Semnați: I. P. S. *Iosif Mitropolit Primat.*

P. S. *Episcop Ghenadie al Râmnicului.*

" " " *Inocentie Buzeu.*

P. S.	<i>Episcop Silvestru al Hușilor,</i>
” ”	” <i>Ghenadie al Argeșului,</i>
” ”	” <i>Purthenie al Dunărei de-jos,</i>
” ”	<i>Archiereu Ieremia Galațenu,</i>
” ”	” <i>Valerian Râmniceni.</i>
” ”	” <i>Innocentie M. Ploestenu</i>
” ”	” <i>Calistrat Bêrladenu,</i>
” ”	” <i>Gerasim Piteștenu,</i>
” ”	” <i>Dositeiu Botoșanenu.</i>

(Apoi adaoga). Aceasta fiind lucrarea Comisiunei. eă cu respect o supun la aprobarea St. Sinod spre a delibera asupra ei și a decide cele ce va crede de cuviință

I. P. S. *Mtropolit Primat* : P. P. S. S. Discuțiunea generala este deschisa.

P. S. *Episcop al Râmnicului* : Cer cuvântul în discuțiune generala.

Nu am nimic de observat asupra proiectului, ce ni s'a cetit și la elaborarea cărui am luat și eu parte. Asupra art. 10 din proiect unde se vorbește de un regulament, care are sa conduca mersul facultatei de Teologie, am de făcut o observațiune. Mie mi s'ă pare, și ac'asta o supun la aprecierea St. Sinod, ca și acolo St. Sinod ar fi trebuit să aiba privigherea sa, saă elementul de a s'ă lucra un asemenea regulament. Vă aduceți aminte că dupa propunerea făcuta de noi în Comisiune, s'ă dice ca un regulament elaborat de corpul profesoral va desvolta mersul acestei facultăți. Eă așî propune St. Sinod, ca acest regulament sa s'ă facă de corpul profesoral în unire cu o Comisiune, al'asă din Sântul Sinod.

P. S. *Archiereu Gerasim Piteștenu* : Sunt dator, ca Decan al facultatei de Teologie, să aduc la cunoștința St. Sinod că facultatea de Teologie posedă un asemenea regulament lucrat de corpul profesoral, la care și eă nu ca membri al St Sinod dar ca decan am luat parte ; regulamentul acesta a fost aprobat de consiliul de miniștri, supus sancțiunei Majestăței Sale Regelui și promulgat în Monitorul Oficial în ziua de 14 Iunie 1888. Dupa acest regulament noi ținem examenele, și tot în puterea acestui regulament studenții depun examenele anuale și generale, și capătă titlurile. Prin urmare sunt în contra propunerii făcuta de P. S. *Episcop al Râmnicului*, fiind-că esista un asemenea regulament lu-

crat de corpul profesoral, și care întrunește întocmai condițiunile cerute de P. S. Sa. Sântul Sinod nu are de cât să recunoască acel regulament.

P. S. *Episcop al Dunăreii de jos*: Eu găsesc propunerea P. S. Episcop al Râmnicului foarte logică și foarte dréptă; și 'i mulțumesc pentru acésta. Nu este vorba de a se în-troduce cestiuni mari la art. 10, ci dacă s'ar putea găsi un termen prin care să se specifice că acest regulament elaborat de corpul profesoral, să fie revîdit de Sântul Sinod și sancționat de Majestatea Sa Regele. Iată dar ca nu se cere nimica mai mult, de cât că acest regulament să trecă prin oficiina S-lui Sinod, ca în acest mod să se vadă dacă prin dispozițiunile coprînse în el nu înfrânge puterea legii. Cât pentru ceea ce spune P. S. locotenent de Argeș că există un regulament al facultăței, noi nu știm, eu 'i răspund însa că ori-ce regulament ca să pótă exista, trebuie să aibă o basă legală. Dar regulamentul actual neavînd o basă legală, el póté fi modificat de cel întăiū Ministru, fiind-că facultatea de Teologie nu este recunoscută în mod legal, și după cum Ministrul de atunci a putut să dîcă Profesorilor: face-ți un regulament și mergeti după el pînă ce facultatea se va recunoște prin lege, tot ast-fel póté să dîcă, după ce se va vota legea, că regulamentul nemaî fiind conform cu legea, profesorii să bine-voiască a'l re-visui și a'l pune în concordanță cu legea. Ei bine, în asemenea caz corpul profesoral, nu numai că nu va putea să deschidă gura, ci va face ceea ce i-se cere. Prin urmare este bine ca un asemenea regulament să fie supus și la revisuirea S-lui Sinod, și în urmă să fie sancționat.

P. S. *Episcop al Râmnicului*: Am cerut cuvîntul să răspund P. S. Gerasim Piteștenu și să arăt că propunerea mea să deosebește de vederile P. S. Sale. P. S. Sa a lăsat să se înțelgă, că regulamentul care 'l are astă-đi facultatea de Theologie întrunește tóte condițiunile propuse de mine; dar P. S. Episcop al Dunăreii-de-jos ne-a arêrat că acest regulament este lucrat în niște condițiuni escepționale; adică că acela e un regulament făcut cu anticipație înaintea legii. P. S. Gerasim Piteștenu, mai dîce că acel regulament este făcut de un membru al S-lui Sinod; și eu îi răspund că acel regulament este făcut de un profesor al facultăței, de Decanul ei, și nu de P. S. Piteștenu, care n'a avut nici o însărcinare din partea St. Sinod pentru a-

césta. Acum, dacá acest regulament va fi în concordanță cu proiectul nostru de lege, S-tul Sinod îl va revedea numai cu votul. Astă-đi acel regulament, recunosc și eú, își are tótă puterea sa și o va avea până va veni legea. Chiar dacá am recunóște că astă-đi regulamentul facultăței de Theologie cu proiectul de lege al St. Sinod ar fi în deplină concordanță, cine ne póte asigura că la Cameră și Senat nu sě vor intercala modificări în lege, țari ar face necesară și schimbarea regulamentului existent. De aceia nu vėd pentru ce P. S. Gerasim Piteștėnu s'ar mai opune la propunerea făcută de mine, fiind-că noi cu toții nu avem altă dorință de cât ca regulamentul să sě acomodeze cu proiectul de lege al nostru, și acéstă acomodare să sě facă prin St. Sinod. Noi voim ca facultatea de Theologie să fie sub un protectorat cât sě póte de tare, sub protectoratul S-lui Sinod, care la nevoie să'si póta đice cuvėntul sėu față cu Statul, să spună Ministrului de Culte: Domnule Ministru! Țara și Biserica are nevoie de acéstă instituțiune. Eł bine, când s'a admis, ca Sântul Sinod să'si dea cuvėntul sėu în privința recunóșterii facultăței de Theologie, de ce să nu sě admită ca un delegat al S-lui Sinod împreună cu corpul profesoral să elaboreze acest regulament, și pe urmă să trecă prin filiera S-lui Sinod? Eú cred că după discuțiunea urmată până acum, are să cedeze și P. S. Gerasim Piteștėnu.

P. S. *Arhierėu Gerasim Piteștėnu*: Nu aș fi în contra acestei propuneri, mai ales că acest regulament al facultăței nu contradice întru nimic legea în ceea-ce privește înșirarea materiilor, dar îl contradice întru aceea, că prin lege studenții sunt *obligați sa urmeze și facultatea de Litere*, pe când prin regulament sě prevede numai atât că studenții sunt obligați numai să asculte unele cursuri de la facultatea de Litere, iar nu pe tóte.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Atunci regulamentul trebuie să fie pus în concordanță cu legea.

P. S. *Episcop al Dunărei de-jos*: Asupra cārui lucru vorbiți?

P. S. *Archiercu Gerasim Piteștėnu*: Asupra regulamentului. Regulamentul este conform cu legea, de cât diferă numai întru atáta, că în el nu sě đice ca studenții să fie obligați, ci numai să asculte unele cursuri, iar nu pe tóte, pe când aci sě đice că sunt obligați să le asculte pe tóte.

P. S. Episcop al Dunăreii de-jos : P. S-te locotenet de Argeș, să nu te bazezi pe un regulament, care nu este recunoscut de noi ; prin urmare în discuțiune avem ces-tiunea regulamentului. P. S. Episcop al Râmnicului și eă, am esplicat în destul motivele cari ne fac să revenim asupra unei dispozițiunii care ne a scăpat din vedere la facerea legii, și iată cum ar trebui să complectăm acest articol.

„(Art. 10) Un regulament elaborat de corpul profeso-ral al facultăței, revêdut de St. Sinod și sancțiionat de „M. S. Regele, va regula mersul facultăței“.

Găsiți că este ceva contrariu aci ?

Dacă regulamentul prezentat de decanul facultăței va fi bun, noi îl vom primi.

P. S. Archiereu Gerasim Piteștenu : Eram dator ca de-can al facultăței de Theologie să supun la cunoștința St. Sinod, că facultatea are un regulament lucrat de corpul profesoral și sancțiionat de M. S. Regele.

P. S. Archiercu Dositei Botoșanenu : Voi să întreb pe P. S. raportor, în însirarea materiilor cari se predau la facultatea de Theologie, nu știu dacă s'a amintit câți profesori trebuie să fie.

P. S. Episcop al Dunăreii de-jos : Rêspund la întreba-rea făcută de P. S. Dositei Botoșenenu. Noi n'am pre-vêdut în lege numirca profesorilor, fiind-că n'am cređut necesar. De o cam dată noi, am cerut numai numirea de-finitivă a profesorilor prevêduți în tabloul anexat la pro-ectul de lege. De va mai fi trebuința de uuul sau 2 pro-fesori, aceia se vor numi pe urmă. Noi ne măgulim cu speranța că facultatea de Theologie va crește și se va desvolta, așa că numărul profesorilor de astă-đi va tre-bui să se îndoiască cel puțin. Prin urmare nu este nevoie de a se fixa prin lege numărul profesorilor.

Când St. Sinod va crede de cuviința că va trebui să mai adauge un profesor la facultatea de Theologie, se va adresa d-lui Ministru și 'l va đice : d-le Ministru, St. Sinod găsește de cuviința de a se mai adăoga încă un profesor la facultatea de Theologie pentru materia cutare, și d. Ministru va deferi gândesc la propunerea St. Sinod

I. P. S. Mitropolit Primat : Mai cere cine-va cuvên-tul asupra discuțiunii generale ?

Ne mai cerênd nimeni cuvênțul, se pune la vot încli-dera discuțiunii, și se primește.

—Să pune la vot luarea în considerațiune a proiectului de lege, și să primește.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum intrăm în discuțiunea pe articole. P. S. raportor este rugat a da citire articolului I-iū

—P. S. Episcop al Dunărei de jos, raportor, citește art. 1 în următoarea cuprindere :

Art. 1. Facultatea de Theologie de la Universitatea din București, are aceleași drepturi și privilegii ca și cele alte facultăți, și se recunoște ca persoană juridică.

O altă facultate Theologică se va înființa mai târziu la Iași.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cere cine-va cuvântul asupra art. 1 ?

Necerând nimeni cuvântul se pune la vot, și St. Sinod îl aprobă.

Se citește art. 2 în următoarea cuprindere :

Art. 2. Studiile ce se propun la facultatea de Theologie sunt:

- a). Enciclopedia și Metodologia studiilor theologice.
- b). Limba Ebraică, Arheologia biblică și cea Ecclesiastică.
- c). Exegesa și Introducerea în cărțile Vechiului Testament.
- d). Ermineutica biblică, și gramatica Idiomului în care sunt scrise cărțile Vechiului și Noului Testament.
- e). Exegesa și Introducerea în cărțile Noului Testament
- t). Istoria Ecclesiastică și Istoria Bisericii Române.
- g). Patrologia și Istoria Dogmelor.
- h). Teologia Dogmatică.
- i). Teologia Morală.
- j). Teologia Practică : Pastorală, Liturgică, Omiletică și Catihetica.

k). Dreptul Canonic.

a). Aceste studii se propun în curs de 4 ani.

b). Studenții facultăței de Theologie vor fi obligați a audia : 1). La facultatea de Litere cursurile : de Filosofie, de limba Elenă, limba Latină, Istoria Universală și Istoria Românilor, 2). La facultatea de Drept : Dreptul Roman și al 3). La facultatea de Medicină : Medicina legală.

P. S. Arhiereu Gerasim Piteștenu : La acest articol la litera b a doua, ași voi să fac o mică modificare și anume : Studenții facultăței de theologie să nu fie obligați a asculta

tóte cursurile facultăței de litere, fiind-că s'ar întempla și o dificultate, aceia că studenții póte nu ar fi primiți la tóte cursurile. Mai este și o mare greutate, anume că studenții nu pot asculta de odată cursurile a două facultăți, și la facultatea de Theologie și la cea de Litere, ale căror ore coincid de multe ori unele cu altele. Afara de acésta la facultatea de Litere sunt multe cursuri pe cari studenții facultăței de Theologie nu ar avea nevoie ca să le asculte; ei ar putea asculta numai la Filosofie, la limbă, și la acestea nu în mod obligatoriu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci formulați un amendament.

P. S. Arhierieș Gerasim Piteștenu: Iată amendamentul meș. „In orele libere studenții vor putea asculta și cursurile altor facultăți“.

Semnat : *Gerasim Piteștenu*.

P. S. Episcop al Rômnicului: Am cerut cuvântul ca să aduc aminte P. S. Gerasim Piteștenu, că tóte cursurile universitare la noi ca în tóte țerile, sunt libere nu numai pentru studenți dar pentru ori și ce om, care voeste a se perfecționa ; și acésta este devisa vieței societăților moderne. Acum vine o altă cestiune rîdicată de P. S. Gerasim Piteștenu. P. S. Sa đice, că studenții nu au sa póta asculta tóte cursurile, când îi obligăm să urmeze la facultățile de Drept, Litere și Medicină. Dar nimeni nu-i obliga, să le asculte pe tóte. Eu din partea mea acum, ca și când eram profesor la facultate, đic, că studenții facultăței de Theologie vor asculta pe acele cursuri, la cari vor avea mai multă aplicațiune. Este știut de ori-ce om cu cultură și mai ales care a fost profesor, că nu toți studenții au aceleași dispozițiuni ; unuia 'i place studiul limbilor, altuia literatura, unui al treilea filosofia și a-și putea să citez chiar nume dintre foștii și actualii studenți ai facultăței. De aceia đic, că nu e bine să mărșinim acésta dispozițiune suflesescă, ci să lăsam pe studenți ca să asculte acele cursuri pe cari ei le iubesc mai mult dar cer, ca niște asemenea cursuri să fie obligatóre pentru studenți. P. S. Gerasim Piteștenu ne observa adineori în particular, că dacă am obliga pe studenți să urmeze cursuri la alte facultăți ei atunci ar părăsi facultatea de Theologie. Eu đic, când un student va face acésta, corpul profesoral și decanul nu are de cât să-i atragă luarea aminte și sa-i

spună, că a depășit scopului, pentru care este menit. Vedeti dar că și din acest punct de vedere observațiile P. S. decan nu mi se par îngrijitoare. P. S. Sa a mai adăugat, că noi avem aerul d'a obliga pe studenți să asculte toate cursurile de la facultatea de Litere; da, să asculte în mod obligatoriu, dar se înțelege pe acelea, cari vor putea. Bună oră, dacă vin în colisiune două cursuri, adică unul de la facultatea de Theologie și altul de la Litere, cred că este aproape de mintea fie-cărui student să dea preferință cursurilor facultății de Theologie studentul nostru are să asculte la facultatea de Litere numai acele cursuri, cari sunt în strînsă legătură cu Theologia, ca Filosofia, Limbele și Literatura, și care îi procură mai multe mijloce de perfecționare și îi largesc cunoștințele câștigate în facultatea de Theologie. Ați vădut cu ocasiunea discuțiunii asupra icónelor cât de trebuinciosă este istoria culturii omenești; fiind-că numai ea ne procură cunoștinți sigure asupra artelor din trecut Eū cred că se vor găsi mulți studenți cari se urmeze asemenea cursuri. Să'i lăsăm dar liberi și în puterea fie-cărui de a asculta acele cursuri de la Litere pe cari eile vor crede de cuviință și mai folositoare pentru ei.

P. S. Arhiereu Gracim Piteștenu : O mică observație ași avea de făcut la cele șise de P. S. Episcop al Râmnicului. Fôrte bine a șis P. S. Sa că nu trebuie a se opri studenții de a asculta cursurile de la cele-l-alte facultăți, pentru că tot ce se propune în Universitate este folositor. Eū ași șice încă să asculte și la Medicină și anume cursurile medicinei legale, și la Drept, dreptul Roman, dar în același timp să fie obligați, și studenții de la drept să asculte dreptul bisericesc, care este fôrte necesar. Așa dar după cum studenții de la facultatea de Drept și de la Litere nu sunt obligați să asculte cursuri la facultatea de Theologie, tot așa nu trebuie să obligăm pe studenții de la facultatea de Theologie să asculte la cele alte facultăți, ci să se lase ia acêta, liberă voință studenților. De aceia eū propun ca să se ștergă din proiectul de lege acêta obligativitate.

P. S. Episcop al Dunăreș-de-șos : Obligativitatea în țara românescă, țară abia eșită din ignoranță, a fost necesară și a produs fructele sale bine-făcătoare. Dacă nu ar fi fost obligativitate fiți siguri că noi nu avem până acum nimic; cu totă acêta obligativitate, ignoranța tot mai pe-

sistă pe unele locuri. Prin urmare obligativitatea se impune de sineși la popóarele semi-culte. P. S. locotenent de Argeș învócă mai multe argumente în contra aliniatului 2, care spune că studenții de la Theologie vor fi obligați a frecuenta și cele alte cursuri la facultatea de Litere. P. S. Sa să'mi dea voie să fiú de avisul contrariú. Este adevérat că la facultea de Litere sunt mai multe studii, și eú cel întâiú voi fi ca să primesc un amendament, prin care veți specifica anume materiile la care trebuie să urmeze. Dar P. S. Vóstré spuneți că îngreuiem pe studenți de a urma și la facultatea de Litere. Ce voim să știm noi despre acest lucru; ei se vor aranja cum vor putea. La facultatea de Theologie din Grecia studenții spre a fi admiși la licență, sunt obligați să aducă un testimoniú de la profesori de Litere nu numai că a frecventat cursul, dar că a depus un examen general de Istoria Universală, limba Elcnă, Latină, Filosofie și de dreptul Canonic, care nu se predau în facultatea de Theologie ci la cea de Drept. Noi nu cerem de la studenți de cât cel puțin se audiește cursurile de la Litere, și dacă P. S. Vóstră ați propune un amendament ca să specificați anume materiile, vă spun că n'am să dic nimic contra lui; dar ca să-i scăpăm cu totul de acele cursuri, nu mă unesc.

P. S. Arhiereu Gerasim Piteștenu: Iață amendamentul meú pe care vi'l am cetit și adineori: „In orele libere studenții vor putea asculta și cursurile altor facultăți.

P. S. Episcop al Dunării-de jos: Sunt in contra lui.

P. S. Episcop al Rómnicului: P. S. Gerasim Piteștenu, decanul facultăței de Theologie, ca să împace neînțelegerile, cari s'aú ivit asupra art. 2. aliniatului b, vine și ne propune un alt aliniat al carui conținut ni s'a cetit de la biuroú, și care dupre mine nu trebuie să fie admis. P. S. Sa dice, ca studenții facultăței de Theologie pot să asculte în orele libere și cursurile facultăței de Litere. Eú véd de ce idee s'a condus P. S. Sı; de ideia, ca cursurile facultăței de Theologie să nu fie paralizate. Eú nu sunt nici de opiniunea de a se fixa anume științele de la facultatea de Litere, la cari studenții facultăței de Theologie vor trebui să urmeze în mod obligatoriú. Eú doresc ca fie-care student să'sı alégă din aceste cursuri pe acelea care'i sunt mai trebuincióse. In cea ce privește observaținea facuta, că cursurile facultăței de Theologie vin în colisiune cu a-

celea ale facultății de Litere, nu aveți de cât să consultați pe studenții la ce cursuri sunt dispuși să asculte, și în urmă să se schimbe orarul cursurilor. S'a mai țin asemenea, că dacă punem această obligațiune pentru studenții facultății de Theologie, apoi trebuiește și studenților de la cele-lalte facultăți să li se impună asemenea obligațiunii. Dar nu suntem nici în drept de a face această și nici nu este bine, ca să eșim cu asemenea pretenții înaintea societății. Noi acum facem un proiect de lege anume și numai pentru facultatea de Theologie, iar nu pentru cele-lalte facultăți, prin care cerem ca studenții noștri să fie obligați a asculta cursurile la facultatea de Litere.

P. S. Episcop al Dunăreii de Jos: Eū n'am tēmă de colisiunea orelor, căci 'nū închipuesc că studiile ce se propun la facultatea de Theologie nu se fac numai într'un an, ci în patru ani, și dacă în anul întâi un student nu pōte asculta o materie, o pōte asculta în cei alți ani. Eū nu vād pentru ce țineți numai de cât ca studenții noștri în Theologie să se duca la cursurile de la alte facultăți numai în orele libere. Eū gândēm că cuvēntul de obligativitate pe care l'am trecut în proiectul de lege, vē va fi fixat asupra intențiunilor mele. Când lăsați la facultatea studenților de a urma cursurile cum vor crede ei, ați scăpat din vedere că avem de a face cu tineri cari spre a se dispensa vor recurge la diferite pretexte. Noi voim să'i obligăm, cel puțin dacă nu vor face examenele generale, să frecventeze aceste cursuri, și decanul facultății să se pună în înțelegere cu cei alți profesori în fixarea orarului. Să nu învocați colisiunea orelor ca motiv al propunerii P. S. Vōstre, fiind-că asemenea colisiunii se întâmplă chiar în sinul aceleasi facultăți și anume la facultatea de Medicină, din cauză că un profesor face cursul lui la spitalul Colțea, altul la Dōmna Bălașa, altul la Bacteriologie, și mulți dintre studenții cari sunt sēraci, nu pot lua trāsura să alerge dintr'o parte într'alta, ci se mulțumesc a urma succesiv cursurile. Prin urmare vedeți că aceste nevoi le-aū toți studenții.

P. S. Arhiepiscopul Gerasim Piteștēnu: Vē rog P. Sântite, nu mai avansați în discuțiune, căci eū renunț la amendamentul ce l'am propus.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū propun următorul amendament: „Studenții facultății de Theologie vor fi obli-

gați a audia 1) la facultatea de Litere cursurile : de Filosofie, limba Elenă, limba Latină, Istoria Universală și Istoria Românilor, 2) la facultatea de Drept : Dreptul Roman și al 3) la facultatea de Medicină : Medicina legală“.

P. S. *Episcop al Dunăreț de-jos*: Acest amendament este însă pôte mai bun, și eă îl adopt, fără rezervă, ca fiind espresiunea sentimentelor mele.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Pun la vot articolul 2, împreună cu aliniatul b, ast-fel cum propune P. S. *Episcop al Hușilor* prin amendamentul său.

—Sântul Sinod îl aprobă.

—Articolele : 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. 11, 12 precum și tabloul de numele și pronumele profesorilor recomandați de S-tul Sinod Ministerului Cultelor și Instrucțiunei Publice pentru a fi numiți definitiv la catedrele facultăței de Theologie cetindu-se și punându-se la vot succesiv, St. Sinod le aprobă în unanimitate.

—Să pune la vot în totul proiectul de lege cu tabloul anexat prin bile, și să votéză în unanimitate.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Rog pe St. Sinod, ca acest proiect de lege să se subscrie de toți membrii cari l'au votat și apoi să se înainteze onorabilului Minister.

—P. S. *Archiereu Valerian* raportor, citește raportul Comisiunei de petițiuni, prin care conchide a se recunoște tunderea în monahism a fratelui Ilie Savu din monastirea Turnu județul Argeș călugărit pentru cas de bôlă, precum și a se admite tunderea în monahism a fraților Ștanciu Pavel din Monastirea Niphon, Ión Bălan și Petre Popovică din monastirea Varzărești, Andrei Ene dascălul, I. Sava, Enache Popescu și Ión Paraschiv, toți din monastirea Ciolan, având îndeplinite formalitățile cerute de regulament.

—St. Sinod aprobă conclusiunile raportului.

P. S. *Episcop al Dunăreț de-jos*: I. P. Președinte, pentru-că St. Sinod a votat în unanimitate proiectul de lege al facultăței de Theologie, eă cred că ar trebui să se roscă și asupra altei cestiuni și anume asupra cestiunei ca acest proiect de lege ar trebui să pôrte în fruntea sa o mică espunere de motive.

În sensul acesta ași ruga pe St. Sinod să însărcineze pe P. S. Locotenent de Argeș care este și decan al facultăței să facă o espunere de motive și cu acésta împreună să se înainteze Guvernului.

P. S. Episcop al Hușilor : Eu rog asemenea ca, în expunerea de motive ce se propune a să face, să se arate argumentele pe cari s'a basat St. Sinod când a pus atâtea restricțiuni în proiectul de lege ; căci neapărat aș să fie mulți care neștiind în ce stă lucrul aș să se alarmeze și să întrebe, de ce St. Sinod a făcut restricțiunea cutare și cutare ?

P. S. Arhiereu Gerasim Piteștenu : Fiind că P. S. Văstră, ați elaborat proiectul de lege al facultății de Teologie, cred că tot P. S. Văstră, trebuie să faceți și expunerea de motive.

P. S. Episcop al Argeșului : Neapărat că Comisiunea trebuia să facă acea expunere de motive, ca cu acea împreună să se fi înaintat S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos : Este adevărat că ar fi trebuit ca Comisiunea să facă o asemenea expunere de motive, și sunt mulțumit când ved că P. S. Episcop al Argeșului ne recomandă mai multă vigilență. Ce voiți ? Ori cât ar fi omul de prevădător îi va scăpa câte ceva neobservat. Natura omenescă nu este perfectă și așa noi nu putem să prevedem tot. Nu ați vădut că chiar în cursul discuțiunii când s'a propus un amendament de P. S. Episcop al Hușilor la Art. 2 litera b, l'am primit cu toții fiind-că era bun, era la locul său. Expunerea de motive cred că se poate face cu ușurință. După câte s'a vorbit asupra facultății de Teologie, gândesc că numai este mult de făcut ; nu are cine-va de cât să ia discuțiunile S-tului Sinod, să le prescurteze, și iată expunerea de motive făcută deja ; căci ce am vorbit noi mai mult, de cât am arătat necesitatea înființării facultății de Teologie, și ce are să dică expunerea de motive de cât același lucru ?

În urma celor și e în sînul St. Sinod asupra facultății de Teologie chiar și prea S. Episcop de Argeș ar fi putut face o expunere de motive, bine înțeles după ce o va fi dat spre peptănare la vre un cunoscător de cele ale științei. Mă unesc asemenea și cu cele și se de P. S. titular al Hușilor, că adică să se explice în expunerea de motive și argumentele cari s'a adus în sprijinul acestui proiect de lege, fiind-că este bine să știe și Guvernul, cari aș fost îngrijirile S-tului Sinod când a pus în proiectul de lege toate acele restricțiuni. cari la cele-lalte facultăți nu se gădesc. Știți că la facultatea de Teologie se predă

religiunea în toate amănuntele ei, și având în vedere că lumea prea puțin se cam interesează de religune, noi trebuie să ne îngrijim și să luăm măsură. Eu, vă spun drept, nu voi putea suferi ca într'un proiect de lege ca acesta, să existe numai niște principii după cari noi, St. Sinod, să putem cere socotela unui profesor, ci să se ia toate precauțiunile. Cum voiți P. S. Văstră, să judecăm noi pe un profesor de la facultatea de Teologie care ș-ar permite să iasă din prescripțiunile Sinodelor, dacă nu se vor lua asemenea precauțiuni prin lege? Așa dar vă rog, ca în expunerea de motive să se arate, cum a ținut și P. S. Episcop al Hușilor toate argumentele pe cari s'a basat St. Sinod, când a pus acele restricțiuni în proiectul de lege.

I. P. S. Mitropolit Primat: În adevăr acesta este o lucrare foarte interesantă, dar eu știu că chiar în Corpurile Legiuitoare când Comisiunea face un proiect de lege, vine și cu expunerea de motive, și aceea motivată neapărat de propunerea făcută mai înainte. Așa dar eu cred că și cu cestiunea de față, este natural ca tot Comisiunea să facă această expunere de motive

— St. Sinod încuviințează acesta?

Voc: Da, da.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci pun la vot opinia emisă de mine, ca Comisiunea să facă expunerea de motive.

— St. Sinod aprobă.

D. Ministru ad interim la Culte intrând în sala ședințelor, citește mesagiul regal No 3204, pentru încliderea sesiunii de toamnă a S-tului Sinod.

† Președinte, Iosif Mitropolit Primat.

‡ Secretar, *Gerasim Piteștenu.*

